

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՈւՂԵՆԻՇՆԵՐ
ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

GUIDELINES, CRITERIA AND STANDARTS
FOR QUALITY ASSURANCE
IN THE ARMENIAN TERTIARY EDUCATION

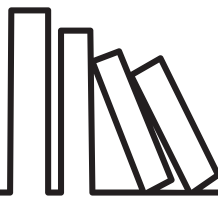

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԶԻՄՆԱԴՐԱՄ

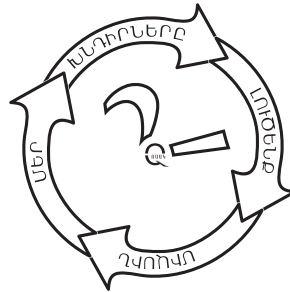

The World Bank

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՈՒՂԵՆԻՇՆԵՐ
ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ
(աշխատանքային նյութեր)

**GUIDELINES, CRITERIA AND STANDARTS
FOR QUALITY ASSURANCE
IN THE ARMENIAN TERTIARY EDUCATION**
(working papers)

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԳԻՄՆԱԴՐԱՄ

The World Bank

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ 7

1. Միջազգային համատեքստ 7

2. Հայաստանյան մոտեցում 11

3. ՈԱԱԿ-ի առաքելությունը և ռազմավարական խնդիրները 17

4. Որակի ապահովման համատեքստը 19

ՀՀ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ..... 27

1. ՄՈԻՀ-երի որակի արտաքին ապահովում 27

2. ՄՈԻՀ-երի որակի ներքին ապահովում 39

ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՈԱԱԿ-Ի ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ 51

1. Ինստիտուցիոնալ փորձաքննություն 57

2. Ծրագրային հավատարմագրում 69

3. Ինստիտուցիոնալ փորձաքննության և մասնագիտության կրթական ծրագրերի 77

4. ՈԱԱԿ-ի գնահատման սկզբունքները 81

ՈՐԱԿԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՓՈՐՉԱԳԵՏՆԵՐԻ ՈՒՂԵՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ..... 91

1 Ուղենիշներ և չափանիշներ 91

2 Փորձագետների ընտրություն 109

3 Փորձագետների կատարված աշխատանքների գնահատում 117

4 Շահերի բախում, գաղտնիություն և ազնվություն 119

Հավելված 1: Մասնագիտության ծրագրի կառուցվածք 123

Հավելված 2: Մասնագիտության ծրագրի կառուցվածք 127

Հավելված 3: Մասնագիտության կրթական ծրագրի պարբերաբար վերանայում 131

Հավելված 4: ՈԱԵՉՈՒ-ի ինտեգրում 135

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ..... 143

CONTENTS

INTRODUCTION 8

1. International Context 8

2. The Armenian Approach 12

3. ANQA Mission Statement and Strategic Objectives 18

4. The Quality Assurance Context 20

THE QUALITY ASSURANCE SYSTEM OF THE REPUBLIC OF ARMENIA..... 28

1. External Quality Assurance 28

2. Internal Quality Assurance for Tertiary Level Institutions 40

ANQA QUALITY ASSURANCE CRITERIA AND STANDARDS..... 52

1. Institutional Audits 58

2. Programme Accreditation 70

3. Institutional Audit/Programme Accreditation Procedures 78

4. ANQA Evaluation Principles 82

GUIDELINES AND CRITERIA FOR QUALITY ASSURANCE EXPERTS 92

1. Guidelines and Criteria for Experts 92

2. Expert Selection 110

3. Evaluation of Performance 118

4. Conflict of Interest, Confidentiality and Integrity 120

ANNEX 1: Typology: Institutional Audit vs. Programme Accreditation..... 124

ANNEX 2: Academic programme..... 128

ANNEX 3: Evaluation of academic programmes at regular intervals..... 132

ANNEX 4: ESG Integration 136

REFERENCES..... 143

ՆԱԽԱԲԱՆ

Սույն փաստաթղթի նպատակն է սկսել նախնական քննարկումներ շահակիցների շրջանում: Դրա մշակման գործընթացում ՈԱԱԿ-ը հիմք է ընդունել հետևյալը՝

- ՀՀ մասնագիտական կրթության համակարգի կարիքների գնահատումը և իրավիճակի վերլուծությունը,
- ՈԱԱԿ-ի էլեկտրոնային հարցաշարը,
- Որակի ապահովման ազգային համակարգի ձևավորման շրջանակում ՈԱԱԿ-ի կողմից իրականացրած փորձարկման արդյունքները,
- Հայաստանի Հանրապետության և Համաշխարհային բանկի միջև ստորագրված Հայաստանի Հանրապետության Զարգացման քաղաքականության վարկի (ԶԲՎ) երկրորդ ծրագրի «Տեխնիկական աջակցություն (SU) բարձրագույն կրթության կառավարման համակարգի ամրապնդմանը. որակի հավաստում» ծրագրի շրջանակներում տրամադրված միջազգային փորձագետների երաշխավորումները:

ՈԱԱԿ-ը վստահ է, որ իր շահակիցների ակտիվ ներգրավվածությամբ կապահովի սույն փաստաթղթի կիրառելիությունը, ինչը կնպաստի ՈԱԱԿ-ի առաքելության իրականացմանը, այսինքն՝ ՀՀ մասնագիտական կրթության որակի ապահովմանը և, հետևաբար, որակավորումների ճանաչելիությանը միջազգային մակարդակում:

ՈԱԱԿ-ը շնորհակալություն է հայտնում փաստաթղթի մշակման գործընթացի բոլոր մասնակիցներին:

ՈԱԱԿ տնօրեն

Ռ. Թոփչյան

FOREWORD

The current *Guidelines, Criteria and Standards for Tertiary Level Quality Assurance* aim to set a stage for the preliminary discussion at stakeholder level in Armenia. Throughout its development ANQA has drawn upon the following crucial factors:

- situational analysis of the Armenian tertiary education
- the electronic questionnaire aimed to establish ANQA database on tertiary education performance
- the results of the try-out ANQA has organized within the frames of quality assurance system development
- the recommendations of ANQA international experts financed within the World Bank DPO-C-6 project.

It is our belief that through a broad involvement of ANQA stakeholders in the development process the current document will find its applicability and, ultimately, serve the mission of ANQA, which aims to ensure quality education of the Armenian tertiary education and therefore recognition of the qualifications offered at international level.

ANQA extends its acknowledgement to all the contributors of the process and believes the endeavor to be a worthwhile goal.

R. Topchyan

ANQA Director

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. Միջազգային համատեքստ

Ամբողջ աշխարհում աճում է մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ներքին և արտաքին համակարգեր ստեղծելու պահանջը: Դա բնական արձագանք է մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների քանակի և դրանց հատկացվող հանրային ու մասնավոր ներդրումների արագ աճին: Բոլոնիայի հռչակագիրը ստորագրած երկրների բոլոր նախարարներն ընդգծել են Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում (EHEA) հավատարմագրման կամ որակի ապահովման այլ համակարգեր ներդնելու անհրաժեշտությունը (Բեռլինի կոմյունիկե, 2003): Բոլոնիայի հռչակագիրը ստորագրած բոլոր երկրներում որակի արտաքին ապահովումը պարտադիր գործընթաց է դարձել, և Եվրոպայի գրեթե բոլոր երկրները արձագանքել են այս պայմանին՝ հիմնելով և կիրառելով այդպիսի համակարգեր:

Բեռլինի կոմյունիկեն կոչ է արել Որակի ապահովման գործակալությունների ցանցին (ՈԱԳՑ) իր բոլոր գործընկեր կազմակերպությունների հետ համատեղ մշակել որակի ապահովման չափորոշիչների, ընթացակարգերի և ուղենիշների համաձայնեցված մի փաթեթ, որն ավելի տրամաբանական կդարձնի որակի ապահովման համակարգը Եվրոպայում և դրանով կնպաստի ակադեմիական և մասնագիտական շարժունությանը: Արդյունքում Բոլոնիայի հռչակագիրը ստորագրած երկրների նախարարները 2005թ. (Բերգենի կոմյունիկե) սահմանեցին և ընդունեցին *Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներն ու ուղենիշները* (այսուհետ՝ ՈԱԵՉՈՒ): ՈԱԵՉՈՒ-ը կառավարությունների, որակի ապահովման գործակալությունների և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար Որակի ապահովման ազգային համակարգեր մշակելու խորհրդատվություն և օժանդակություն ստանալու աղբյուր է հանդիսանում: ՈԱԵՉՈՒ-ը զգալի չափով համադրելի է Որակի ապահովման գործակալությունների միջազգային ուղենիշների հետ, ուստի դրանք կիրառելի է դարձնում ազգային, ինչպես նաև միջազգային մակարդակներում: Չնայած ՈԱԵՉՈՒ-ը պարտադիր բնույթ չի կրում, սակայն տրամադրում է միասնական կողմնորոշիչ շրջանակ, որն ուղղված է որակավորումների միջազգային ճանաչմանը: Այսօր ՈԱԵՉՈՒ-ի կատարումն անհրաժեշտ պայման է դարձել նաև

INTRODUCTION

1. International Context

All over the world, there is an increasing demand to set up internal and external quality assurance systems for higher education, reflecting both the rapid growth of higher education, and its costs to the public and private purse. In the European Higher Education area all Bologna signatory countries have been asked by their ministers to set up corresponding accreditation or equivalent QA systems (Berlin communiqué, 2003). In the meantime almost all European countries have responded to these requests and implemented such external QA regimes. In all of the Bologna countries external QA is a mandatory process for the higher education sector. This gives evidence, that the governments are ready to put measures in place of assuring and demonstrating the quality of their HEI's and the delivered awards.

The Berlin communiqué of 19 September 2003 invited the European Network for Quality Assurance Agencies (ENQA) to develop - in cooperation with its partners - an agreed set of standards, procedures and guidelines on quality assurance. This would increase consistency of quality assurance in Europe and would thereby facilitate academic and professional mobility. Consequently, the European Standards and Guidelines (ESG) have been established and adopted by the European Bologna ministers in 2005 (Bergen communiqué). The ESG provide a source of assistance and guidance to governments, quality assurance agencies and higher education institutions in developing their national QA-systems. The ESG are highly compatible with international guidelines for QAAs (e.g. the Codes of Good Practices of INQAAHE), thus making them applicable on an over regional level. Although the ESG are non-binding by nature, they provide an important common frame of reference, which will

ՈԱԳՑ-ին (ENQA) անդամակցելու և Որակի ապահովման գործակալությունների եվրոպական գրանցամատյանում (ՈԱԳԵԳ) գրանցվելու համար:

Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ

ՈԱԵՉՈՒ-ը բաղկացած են երեք մասից.

Մաս 1: *Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ* բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների որակի ներքին ապահովման համար

Մաս 2: *Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ* բարձրագույն կրթության որակի արտաքին ապահովման համար

Մաս 3: *Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ* որակի արտաքին ապահովման գործակալությունների համար

Որակի արտաքին ապահովման ընթացակարգերը պետք է հաշվի առնեն որակի ներքին ապահովման գործընթացների արդյունավետությունը: Բերգենի կոմյունիկեում Բոլոնիայի հռչակագիրը ստորագրած երկրների կրթության նախարարները կոչ արեցին բոլոր բուհերին հիմնել այդպիսի համակարգ և համաձայնեցնել դրանք որակի արտաքին ապահովման ազգային համակարգի հետ: *ՈԱԵՉՈՒ-ի* առաջին մասում սահմանված սկզբունքները որակի ներքին ապահովման համակարգեր կառուցելու կարևոր հիմք են ձևավորում թե՛ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների և թե՛ որակի ապահովման գործակալությունների համար: *ՈԱԵՉՈՒ-ի* առաջին և երրորդ մասերը կարևոր նշանակություն ունեն որակի ապահովման գործակալություններին ուղղորդելու համար (տես՝ որակի ներքին ապահովում, էջ 39)

Ըստ *ՈԱԵՉՈՒ-ի* երկրորդ մասի՝ որակի արտաքին ապահովման գլխավոր բնութագրերն են.

- Որակի ապահովման գործընթացների նպատակներն ու խնդիրները պետք է սահմանվեն բոլոր պատասխանատուների կողմից (ներառյալ ՄՈՒՀ-երը) մինչև բուն գործընթացների և կիրառվելիք ընթացակարգերի մշակումը և պետք է հրապարակվեն:

enhance the transnational recognition of qualifications. Today fulfillment of the ESG has also become a prerequisite for entry into ENQA and the newly established European register for validated QAA's (EQAR).

The European Standards and Guidelines

The European Standards and guidelines consist of three parts:

Part 1: ESG for internal quality assurance within higher education institutions

Part 2: ESG for external quality assurance of higher education

Part 3: ESG for external quality assurance agencies

Procedures should take into account the effectiveness of the internal quality assurance processes described in part 1 of the European Standards and Guidelines. In the Bergen communiqué the Ministers of Education of the Bologna signatory states called upon all HEIs to establish such systems and to correlate them to the national external QA-system. Subsequently many national QAA's have introduced external QA procedures at institutional level to assure that coherent and effective internal QA-systems are in place within the HEIs.

Moreover the principles for internal QA as set up in part 1 of the ESG provide important standards that can be applied to any institution in the HE sector, including the quality assurance agencies themselves. Together with the standards of part 3 they form an important navigation help for any QAA (see also chapter 5, Internal QA).

The general standards for external QA (corresponding to part 2 of ESG) are the following:

- The aims and objectives of quality assurance processes should be determined before the processes themselves are developed, by all those responsible (including HEIs) and should be published with a description of the procedures to be used.

- Որակի արտաքին ապահովման գործընթացի արդյունքում կայացրած յուրաքանչյուր պաշտոնական որոշում պետք է հիմքում ունենա նախօրոք հրապարակված չափանիշներ, որոնք պետք է կիրառվեն համահավասար:
- Որակի արտաքին ապահովման գործընթացները պետք է պլանավորվեն՝ նպատակին հասնելը երաշխավորելու համար:
- Ձեկույցները պետք է հրապարակված և շարադրված լինեն հասցեատեր ընթերցողի համար պարզ և հասկանալի ոճով: Ձեկույցում զետեղված ցանկացած որոշում՝ երաշխավորական կամ խորհրդատվական, պետք է ընկալելի լինի ընթերցողին:
- Որակի ապահովման այն գործընթացները, որոնք պարունակում են որևէ միջոցառում իրականացնելու խորհրդատվություն կամ պահանջում են հաջորդող գործողությունների պլան, պետք է ունենան գործողությունների նախանշված ընթացակարգ, որը պետք է իրականացվի համապատասխան կերպով:
- ՄՈՒՀ-երի և/կամ կրթական ծրագրերի որակի արտաքին ապահովման գործընթացները պետք է կատարվեն շրջափուլային (ցիկլիկ) եղանակով: Շրջափուլի տևողությունը և վերանայման ընթացակարգերը պետք է հստակ սահմանվեն և նախապես հրապարակվեն:
- Որակի ապահովման գործակալությունները պետք է ժամանակ առ ժամանակ հրապարակեն ամփոփ զեկույցներ, որոնք պարունակում են նրանց կողմից իրականացված դիտարկումների և գնահատումների ընդհանուր տվյալների նկարագրությունն ու վերլուծությունը:

2. Հայաստանյան մոտեցում

Ա. Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնը (ՈԱԱԿ) հիմնադրվել է կառավարության 2008թ. նոյեմբերի 7-ի թիվ 1486Ն որոշմամբ: ՈԱԱԿ-ը Հայաստանի մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ծառայությունների մատուցողն է: Սույն ուղենիշների և չափանիշների նպատակն է աջակցել մասնագիտական ուսումնական հաստատություններին (այսուհետ ՄՈՒՀ)՝ ստեղծելու որակի ապահովման ներքին համակարգը՝ Հայաստանի օրենսդրության և ՈԱԵԶՈՒ-ին համապատասխան:

- Any formal decision made as a result of an external QA activity should be based on explicit published criteria that are applied consistently.
- All external QA-processes should be designed specifically to ensure their fitness to achieve the aims and objectives set for them.
- Reports should be published and should be written in a style which is clear and readily accessible to its intended readership. Any decision, commendations or recommendations contained in reports should be easy for a reader to find.
- Quality assurance processes which contain recommendations for action or which require a subsequent action plan, should have a predetermined follow-up procedure which is implemented consistently.
- External QA of institutions and /or programmes should be undertaken on a cyclical basis. The length of the cycle and the review procedures should be clearly defined and published in advance.
- QAAs should produce from time to time summary reports describing and analyzing the general findings of their reviews, evaluations, assessments.

2. The Armenian Approach

A. The National Center for Professional Education Quality Assurance (ANQA) was established on November 7, 2008 under the Government Decree (No. 1486N). ANQA is the primary provider of quality assurance services for the Armenian tertiary education. The purpose of these Guidelines and Criteria is to assist tertiary level institutions (TLIs) in designing quality assurance procedures, for academic purposes, in accordance with the Armenian Law on Education, and the European Standards and Guidelines for Quality Assurance (ESG).

Բ. ՄՈՒՀ-երի խնդիրն է ստեղծել որակի ներքին ապահովման այնպիսի մեխանիզմներ, որոնք համահունչ կլինեն ՈԱԱԿ-ի՝ որակի արտաքին ապահովման ձեռնարկած միջոցառումներին: Դրանք ընդգրկում են մի շարք համընդունելի, ինչպես նաև ՈԱԱԿ-ի կողմից ներկայացվող երաշխավորություններ և պահանջներ:

1. ԵՄ խորհրդի 1998 թ. սեպտեմբերի 24-ի՝ բարձրագույն կրթության որակի ապահովման ոլորտում եվրոպական համագործակցության վերաբերյալ հանձնարարականը (98/561/EC),
2. Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածք, Եվրոպայի կրթության նախարարների՝ Բոլոնիայում 1999թ. հունիսի 19-ին գումարված համաժողովի համատեղ հռչակագիրը (Բոլոնիայի հռչակագիր),
3. Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում Որակի ապահովման չափորոշիչներ և ուղենիշներ (2005),
4. Որակի ապահովման գործընթացը կարգավորող փաստաթղթերը, որոնք տրամադրվել են ՈԱԱԿ-ին ՀՀ մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների կողմից՝ ի պատասխան ՈԱԱԿ-ի էլեկտրոնային հարցաշարի և 2009թ. օգոստոսից 2010թ. հուլիսն ընկած ժամանակահատվածում իրականացված փորձնական միջոցառումների ընթացքում:

Գ. Հաշվի առնելով ՄՈՒՀ-երի գործունեության շրջանակներում իրավակազմակերպական ձևերի առկա տարբերությունները՝ ՈԱԱԿ-ը ձևում մոտեցում է ցուցաբերելու չափորոշիչները և ուղենիշները մեկնաբանելու և վերլուծելու գործընթացում: Բոլոր ՄՈՒՀ-երը պետք է առաջնորդվեն պետության կողմից սահմանված չափորոշիչներով, ինչպես նաև ՈԱԱԿ-ի կողմից պահանջվող չափանիշներով ու չափորոշիչներով:

Դ. Սույն ուղենիշների, չափանիշների և չափորոշիչների նպատակն է հավաստել, որ ՄՈՒՀ-երը հետամուտ են հետևյալ հարցերին.

- Արդյո՞ք ՄՈՒՀ-ն ունի որակը կարևորող մշակույթ և այն ձևավորող ընթացակարգեր, որոնք գործում են հաստատության բոլոր օղակներում և կրթական բոլոր ծրագրերի իրականացման ընթացքում,
- Արդյո՞ք ՄՈՒՀ-ը պարբերաբար մշտադիտարկում է որակական

B. The stipulations above require the TLIs to establish internal quality assurance mechanisms, which are coherent with the ANQA external quality assurance provisions. The latter incorporates recommendations and requirements set out in a wide range of international publications and national requirements including but not excluded to:

- EU Council Recommendation of 24 September 1998 on European co-operation in quality assurance in higher education (98/561/EC)
- “The European Higher Education Area”, Joint Declaration of the European Ministers of Education convened in Bologna on the 19th June, 1999 (the “Bologna Declaration)
- Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) (2005)
- Descriptions of existing quality assurance procedures provided to ANQA by the national tertiary education establishments through the ANQA electronic questionnaire and small try out in the period of August 2009-July 2010.
- Considering the differences in the scale, scope and statutory basis of TLIs, ANQA will adopt a flexible approach to the interpretation of the criteria and guidelines. All the TLIs are subject to meeting the state required standards and the quality assurance requirements set out in this document.

C. In brief, the guidelines and criteria attempt to ensure that the following questions are addressed by the TLIs:

- Does the TLI have a quality ethos, together with procedures that embed that ethos, throughout the institution and in the programmes that it provides?
- Does the TLI systematically monitor its progress towards achieving an appropriate range of quality goals and in

նպատակներին հասնելու իր առաջընթացը, մասնավորապես կրթական ծառայությունների որակի պահպանումն ու հետագա բարելավումը,

- Արդյո՞ք որակի ապահովման ընթացակարգերի տվյալներն օգտագործվում են կրթական և վերապատրաստման ծառայությունների որակը բարձրացնելու և սովորողների կարիքներին համապատասխանելու նպատակով,
- Արդյո՞ք ՄՈՒՀ-երը մշտադիտարկում են սովորողներին տրամադրվող ծառայությունների արդյունավետությունը,
- Արդյո՞ք ձեռնարկվում են համապատասխան գործողություններ, որոնք կվերացնեն որակի ապահովման գործընթացում հայտնաբերված բացթողումները,
- Արդյո՞ք շահակիցներին տրամադրվում է հաստատության և մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի որակի վերաբերյալ համարժեք տեղեկատվություն:

Ե. Մասնագիտական կրթության որակի ապահովումը զարգացող նոր մոտեցում է ՀՀ կրթության համակարգում: Հետևաբար, ՈԱԱԿ-ը պարբերաբար վերամշակելու է սույն ուղենիշները, չափանիշները և չափորոշիչներն՝ ազգային և միջազգային լավագույն փորձին համապատասխան:

Զ. Ըստ ՈԱԱԿ-ի՝ որակի ապահովման ընթացակարգերի մշակման, պահպանման և իրագործման ընթացքում կարևոր է հասկանալ, որ այն չի կարող սահմանափակվել միայն հեշտ չափելի քանակական տվյալներով, քանի որ դա կարող է ուշադրությունը շեղել որակի ապահովման գործընթացի այլ կարևոր ասպեկտներից, որոնք չափվում են որակական մոտեցումների միջոցով:

Է. Որակի ապահովման համակարգերը պետք է ինտեգրված լինեն ՄՈՒՀ-երի բնականոն ուսումնական գործունեության մեջ:

Ը. ՈԱԱԿ-ը դիտարկելու է ՄՈՒՀ-երի որակի ապահովման արդյունավետությունը շրջափուլային եղանակով: Նման դիտարկումների արդյունքները հանրությանը հասանելի կլինեն: Ձեկույցների հրապարակումը կարևոր է հանրային վստահություն ձեռք բերելու

particular, further improving and maintaining the quality of the educational provision?

- Are the findings from the quality assurance procedures used to improve the quality of the education and training provision and meet the needs of the learners?
- Does the TLI monitor the effectiveness of the services provided to the learner?
- Is corrective action taken to remedy deficiencies identified by the quality assurance procedures?
- Is relevant information on institutional and programme quality given to stakeholders?

D. Quality assurance in tertiary education is a newly emerging and developing area of policy and procedural innovation in the republic of Armenia. ANQA expects that these guidelines and criteria will continue to develop and evolve in line with the best international practice.

E. ANQA considers that in developing, maintaining and implementing quality assurance procedures, it is important that quality assurance is not reduced to issues that can be easily measured, that is quantitative criteria/data, as this may divert attention from other important aspects of quality provision and delivery, which are measured through a more qualitative approach.

F. The quality assurance systems should be integrated into the normal academic activities of TLIs.

G. ANQA will review the effectiveness of the academic quality assurance procedures of TLIs on a cyclical basis. The results of such reviews will be made publicly available. This reporting is important in ensuring public confidence that quality and standards are being safeguarded. ANQA will consult with TLIs and other stakeholders

համար առ այն, որ որակը վերահսկվում և կառավարվում է:

Թ. ՈԱԱԿ-ը ձգտում է ձևավորել և իրականացնել որակի ապահովման գործընթացները բոլոր շահակիցների մասնակցությամբ:

3. ՈԱԱԿ-ի առաքելությունը և ռազմավարական խնդիրները

ՈԱԱԿ-ը որակի ապահովման գործակալություն է, որն անկախ է ՀՀ կառավարությունից և մասնագիտական ուսումնական հաստատություններից: Մասնագիտական կրթական ծառայությունների որակի պարբերաբար բարելավման միջոցով ՈԱԱԿ-ը ձգտում է ապահովել հանրային վստահություն, սոցիալական համախմբվածություն, հավասարություն, պատասխանատվություն և մրցունակություն:

ՈԱԱԿ-ն իրականացնելու է իր առաքելությունը՝

- բավարարելով շահակիցների պահանջները պարտադիր ինստիտուցիոնալ փորձաքննության և կամավորության սկզբունքով իրականացվող ծրագրային հավատարմագրման միջոցով,
- համաձայնեցնելով իր որակի ապահովման չափանիշները և չափորոշիչները ընդունված միջազգային չափանիշների և չափորոշիչների հետ,
- երաշխավորելով միջազգային ճանաչելիությունը, ինչը կնպաստի Եվրոպայում ՀՀ մասնագիտական կրթության ամուր դիրքեր հաստատելուն,
- արժևորելով շահակիցների հետ սերտ համագործակցությունը որակի ապահովման համակարգի զարգացման գործում:

ՈԱԱԿ-ի ռազմավարական խնդիրները հետևյալն են.

- հավաստել ՄՈԻՀ-երի գործունեության և նրանց կողմից շնորհվող որակավորումների համապատասխանությունը մասնագիտական կրթության ընդունված չափորոշիչներին,

regarding these review arrangements.

H. ANQA strives to shape and implement the quality assurance procedures through full consultation and discussion with all participants.

3. ANQA Mission Statement and Strategic Objectives

ANQA is a quality assurance agency independent of the RA Government and Tertiary Level Institutions.

ANQA strives to promote public trust, social cohesion, equity, responsibility and competitiveness through systematic enhancement of tertiary level education provisions.

It will do so by

- being receptive to the needs of the national stakeholders through its mandatory institutional audits and voluntary programme accreditation
- complying with international standards for quality assurance
- ensuring visibility at international level thus contributing to a stronger positioning of the Armenian tertiary education within Europe
- valuing close cooperation with stakeholders in the process of developing a quality assurance system.

The following are ANQA strategic objectives:

- to determine and ensure compliance with appropriate standards of tertiary education;

- աջակցել մասնագիտական կրթության ծառայությունների որակի շարունակական բարելավմանը՝ համագործակցելով մասնագիտական կրթության շահակիցների հետ,
- խթանել ՄՈՒՀ-երի նվիրվածությունը որակի ապահովման գործընթացին,
- երաշխավորել ՄՈՒՀ-երի որակի վերաբերյալ թափանցիկ և ճշգրիտ տեղեկատվության հանրային հասանելիությունը,
- կիրառել ազգային և միջազգային լավագույն փորձը ՄՈՒՀ-երի կրթական ծառայությունների գնահատման ընթացքում:

ՈԱԱԿ-ը գիտակցում է, որ որակի ապահովման համակարգի ներդրումն ու պահպանումը ՄՈՒՀ-երի առաջնահերթ պարտավորությունն ու պատասխանատվությունն է: Քանի որ որակի ապահովման որևէ «ճշգրիտ մոդել» գոյություն չունի, ուստի յուրաքանչյուր ՄՈՒՀ, հիմք ընդունելով սույն փաստաթղթում ներկայացված ուղենիշները, չափանիշները և չափորոշիչները, ինքն է մշակելու իր համակարգը:

4. Որակի ապահովման համատեքստը

4.1 ՈԱԱԿ-ը որդեգրել է որակի մի սահմանում, որը բնութագրում է որակը՝ որպես համարժեքություն հայտարարված նպատակին: Համաձայն այս ըմբռնման՝ ՈԱԱԿ-ը պետք է որոշի, թե որքանով է կրթական ծառայությունը կամ արդյունքը համապատասխանում սահմանված նպատակներին: Նման սահմանումը թույլ է տալիս հաստատություններին իրենց որդեգրած առաքելության մեջ դնել նպատակներ, որոնց հասնելու աստիճանով է գնահատվելու և ներկայացվելու որակը: ՈԱԱԿ-ը առաջին հերթին հատուկ ուշադրություն է դարձնելու նպատակների համարժեքությանը հասարակության պահանջներին և ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված չափորոշիչներին ու առաջնահերթություններին:

- to promote and support continuous improvement in the quality and standards of provision of tertiary education provisions, working in partnership and consultation with tertiary education stakeholders;
- to promote TLI's ownership of quality assurance;
- to ensure that clear and accurate information is made publicly available about the quality and standards of TLIs; and
- to apply international best practice in evaluation and reviews of TLIs' provisions.

The ANQA is conscious of the obligations and responsibilities, which TLIs have, to implement and maintain rigorous quality assurance procedures. It is also aware that there is no 'correct model' for quality assurance. It therefore intends that each TLI would develop its own plan within the guidelines and criteria outlined in this document.

4. The Quality Assurance Context

4.1 ANQA has adopted a quality definition, which characterizes quality as fitness for purpose. According to this concept, ANQA has to decide to what extent the service or product meets the goals set. Such definition enables the institutions to define goals in the mission statements— the quality is assessed and presented through mission statement and goal achievement. This approach assumes that fit and foremost the concept and goals of higher education are to be defined; the product or service should meet the needs and wishes of the customer. It also assumes that the customer has to express his/her needs and wishes explicitly. The goals of higher education institution are presented on the general level in the mission statement and more concrete academic level in the programme objectives and expected learning outcomes. In other words, the institution says what it does, does what it promises and proves it to the third party.

- 4.2 Մասնագիտական կրթության որակը սերտորեն կապված է դասավանդման արդյունավետության և գործունակության հետ: Արդյունավետությունը կապված է դասընթացի խնդիրների իրականացման, իսկ գործունակությունը՝ խնդիրների իրականացման համար գործածվող ռեսուրսների հետ:
- 4.3 Մասնագիտական կրթության որակի ապահովումը մի գործընթաց է, որը նպատակաուղղված է որակի պահպանմանն ու բարձրացմանը. այն է՝ դասավանդում և ուսումնառություն, հետազոտություններ, ծառայությունների մատուցում հասարակությանը, վերլուծություն, պատշաճության մակարդակ, կադրերի հավաքագրում, նշանակման ընթացակարգեր և տարբեր մեխանիզմներ ու համակարգեր:
- 4.4 Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման նպատակն է երաշխավորել մասնագիտական կրթության չափորոշիչների և որակի բարելավումը՝ մասնագիտական կրթությունը ուսանողների, գործատուների և ամբողջ հասարակության կարիքներին համապատասխանեցնելու համար:
- 4.5 ՄՈՒՀ-երի որակի ներքին ապահովումը Հայաստանի մասնագիտական կրթության որակի արտաքին ապահովման հիմնական տարրերից է: ՈԱԱԿ-ի որակի ապահովման գործընթացները թույլ են տալիս պարբերաբար գնահատել հաստատությունների գործունեությունը և մասնագիտության կրթական ծրագրերի իրականացման ընթացքը:
- 4.6 Որակի ապահովման գործընթացները ունեն երեք հիմնական նպատակ.
- **Հաշվետվողականություն և թափանցիկություն.** որակի ապահովման գործընթացները երաշխավորում են, որ հասարակության շահերը բարձրագույն կրթության որակական չափորոշիչների պահպանման հարցում ապահովված են, նաև հրապարակային են դարձնում առանձին ՄՈՒՀ-երի կրթական ծառայությունների որակը ինչպես երկրի ներսում, այնպես էլ միջազգային համատեքստում:

- 4.2 In tertiary education the quality of teaching is linked to the effectiveness and efficiency of teaching. Effectiveness is connected with the objectives of the course whereas efficiency is connected with the resources used in order to meet the objectives. While focusing on the measuring goal compliance, ANQA will first pay a special attention to the relevance of the goal to the society needs and RA Government standards and priorities and only then start analyzing to what extent it has been met.
- 4.3 QA in professional education is the activity that aims at maintaining and raising quality, e.g. teaching and learning, research, service to the society, analysis, assessing acceptability, recruitment, appointment procedures and different mechanisms and systems.
- 4.4 The aim of the quality assurance in higher education is to guarantee the improvement of standards and quality in tertiary education in order to make the tertiary education meet the needs of students, employers and society at large.
- 4.5 Internal Quality assurance (IQA) of TLIs' provisions is a fundamental element of the Armenian tertiary level education external quality assurance system. ANQA quality assurance processes allow for periodic evaluation of how well an institution or programme is operating and whether it is delivering the intended outcomes for which it was established.
- 4.6 Quality assurance provisions serve three essential purposes:
- **Accountability and transparency:** quality assurance processes provide one of the key mechanisms for ensuring that the interests of society in the quality and standards of higher education are safeguarded, and for demonstrating the quality of individual higher education institutions both nationally and internationally.

- **Վերահսկում.** հաստատությունը ոչ միայն վերահսկում է ռեսուրսների ծախսը, այլ նաև ցույց է տալիս, որ առկա ռեսուրսներով հասնում է հնարավորինս բարձր որակի:
 - **Որակի բարելավում.** հաստատությունը քննարկումներ և վերլուծություններ է ձեռնարկում որակի ապահովման գործընթացի արդյունավետության, որակի մշակույթի ջնստության և շարունակական զարգացմանը նպաստելու խնդիրների վերաբերյալ:
- 4.7 Որակի շարունակական բարելավումն ընդգրկում է երեք հիմնական գործողություն՝ նպատակների և չափորոշիչների սահմանում, գործունեության արժևոյթում ըստ այդ չափորոշիչների և հետագա գործունեության բարելավում: Դա ձևավորում է որակի համապարփակ կառավարման շարժիչ սկզբունքը՝ պլանավորում, կատարում, ստուգում, վերլուծում և բարելավում՝ գործընթաց, որի միջոցով ՄՈՒՀ-ը իր և իր շահակիցների համար հաստատում է, որ հնարավորինս բարձր չափորոշիչների է հասել իր գործունեության բոլոր ոլորտներում:
- 4.8 Հաշվետվողականության համատեքստում որակի ապահովումը գործածվում է որպես մշտադիտարկումներ կատարելու մեխանիզմ: Սովորողները, շրջանավարտները, գործատուները և հասարակությունը բարձր որակ են ակնկալում հաստատություններից: Որակի ապահովումը կարևորագույն գործիք է ՄՈՒՀ-երի կրթական գործունեության համար, որը երաշխավորում է, որ դրանք իրականացնում են հասարակության պահանջներն ու կարիքները: Այն միաժամանակ ապահովում է ՄՈՒՀ-ի անկախությունը և ինքնավարությունը:
- 4.9 ՄՈՒՀ-երի հաշվետվողականությունը և թափանցիկությունը երաշխավորելու համար անհրաժեշտ է որակի ներքին ապահովման ռազմավարության և ընթացակարգերի արտաքին վերանայում:
- 4.10 Բավարար որակի հասնելը ՄՈՒՀ-ի գործունեության բոլոր ոլորտներում և գործառնություններում պահանջում է տեղեկատվական հոսքերի պարզեցում և ընթացակարգերի թափանցիկություն:

- **Control** means that the institution does not merely control the expenditure of resources but also shows how high quality is achievable with the existing resources. It raises the issue of the definition of “good value”.
 - **Quality enhancement:** it provides an opportunity for an institution to undertake a broad, corporate reflection on the nature and effectiveness of its quality processes and to consider whether they are contributing to the continued development and embedding of a quality culture within the institution.
- 4.7A commitment to quality assurance implies a commitment to continuous improvement. It involves three basic activities - setting goals and standards, evaluating practice against these standards and improving practice. It embodies Total Quality Management driving principle: planning, doing, checking, acting and improving. It is the process through which a TLI assures itself and its stakeholders that it consistently reaches the highest standards possible, in all aspects of its activities.
- 4.8 In the context of accountability, quality assurance is used as a mechanism to monitor performance. High standards are being demanded from TLIs, by learners, graduates, employers and the public at large. Quality assurance is a key tool in the educational processes of TLIs, ensuring that they fulfill the demands and needs of society. It also allows for the maintenance of an essential level of TLI autonomy.
- 4.9 To ensure the TLIs’ accountability and transparency external verification of the internal quality assurance policy and procedures is required.
- 4.10 The achievement of satisfactory quality in all of the activities and functions of a TLI requires the maximum clarity of communication and transparency of procedures.

4.11 Տեղեկատվության միջոցները կամ տեղեկատվության տրամադրման եղանակը մեծ նշանակություն ունեն ՄՈՒՀ-երի համար: ՄՈՒՀ-ի առաքելությունը և կանոնակարգող համապատասխան բոլոր փաստաթղթերը պետք է հրապարակված լինեն և հասանելի դառնան դասախոսներին, ուսանողներին ու բոլոր շահակիցներին: Տարբեր նպատակներով պատրաստված ուղեցույցները, տեղեկատվական փաթեթները և այլ հրապարակումները պետք է հրատարակվեն ու տարածվեն: Համապատասխան ողջ տեղեկատվությունը պետք է տեղադրված լինի նաև ՄՈՒՀ-ի կայքէջում:

4.11 The means of communication, or the mode of delivery of the communication, is a matter for the TLI. The mission of the TLI together with all relevant regulations, etc., should be published and made available to staff, learners and all stakeholders. Handbooks, information packs and other publications, designed for different purposes should be prepared and disseminated. All such relevant information should also be available on the TLI's website.

ՀՀ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

ՀՀ-ում որակի ապահովումը պարտադիր գործընթաց է ինչպես պետական, այնպես էլ ոչ պետական ՄՈՒՀ-երի համար: Այն բաղկացած է երկու հիմնական բաղադրիչներից՝

- ՄՈՒՀ-երի որակի ներքին ապահովում, որը ՄՈՒՀ-ի պատասխանատվությունն է,
- ՄՈՒՀ-երի որակի արտաքին ապահովում, որն իրականացվում է որակի ապահովման անկախ գործակալության կողմից:

1. ՄՈՒՀ-երի որակի արտաքին ապահովում

1.1. ՈԱԱԿ-ի՝ որակի ապահովման սկզբունքները

ՈԱԱԿ-ը երաշխավորում է ուսումնական հաստատությունների մատուցվող ծառայությունների որակը և հուսալիությունը հետևյալ սկզբունքների միջոցով.

- ՈԱԱԿ-ի մատուցած ծառայությունները պետք է լինեն հասկանալի, թափանցիկ և պատշաճ կազմակերպված, ֆինանսապես արդյունավետ, ինչպես նաև հաշվետու հանրությանը:
- ՈԱԱԿ-ի չափանիշները պետք է համապատասխանեն որակի ապահովման նպատակին և պարզ ու հասանելի լինեն հանրությանը:
- ՈԱԱԿ-ի ծառայությունները պետք է լինեն վավեր, հուսալի և գործնական, իսկ որոշումների կայացումը պետք է կատարվի ըստ սահմանված չափանիշների:
- ՈԱԱԿ-ը պատասխանատվություն է կրում կրթության որակի հավաստիության համար, իսկ ՄՈՒՀ-ը՝ կրթության որակի համար:

THE QUALITY ASSURANCE SYSTEM OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

Quality assurance is a mandatory process for both the private and public sector. Quality assurance is composed of two major components:

- internal quality assurance of TLIs, which is the sole responsibility of institutions
- external quality assurance of TLIs conducted by an independent QA agency.

1. External Quality Assurance

1.1. ANQA Quality Assurance Guiding Principles

ANQA is committed to safeguarding the public from below-standard education provisions and to ensure public recognition and credibility through the maintenance of standards. ANQA quality assurance provisions are based upon the following principles:

- the ANQA evaluation and quality assurance provisions should be understandable to stakeholders, effectively administered, publicly accountable and cost effective to operate.
- the ANQA quality assurance criteria, which define the performance required of the applicants for them to achieve the ANQA standards, should be appropriate to purpose, explicit and in the public domain.
- ANQA quality assurance provisions should be valid, reliable and practicable, and decision-making should be in line with the set criteria.
- ANQA's responsibility for quality assurance mainly includes but is not limited to provisions of services aimed at continuous improvement and enhancement of quality education provisions. The latter is devolved to institutions where quality assurance is consistent with the maintenance of national and international standards.

- ՈԱԱԿ-ի ծառայությունները պետք է հասանելի լինեն բոլոր մասնագիտական կրթական հաստատություններին:
- ՈԱԱԿ-ի ծառայությունները միտված են պաշտպանելու ուսանողներին ցածրորակ կրթական ծառայություններից ու արդյունքներից և չպետք է բացասաբար անդրադառնան նրանց վրա:

1.2. Որակի արտաքին ապահովման շրջանակը

Հայաստանի մասնագիտական կրթության որակի ապահովման համար ՈԱԱԿ-ը մշակել է որակի ապահովման համապարփակ շրջանակ, որը կառուցված է չորս մեխանիզմների շուրջը: Դրանք գնահատվում են ըստ սահմանված չափանիշների և չափորոշիչների, որոնց նպատակն է օժանդակել ՄՈՒՀ-երին հաստատության և իրականացվող մասնագիտության կրթական ծրագրերի մակարդակում ինքնագնահատում կատարելու և բարելավման կարիք ունեցող ոլորտները բացահայտելու գործում:

1.2.1. Ինստիտուցիոնալ փորձաքննությունը պարտադիր գործընթաց է թե՛ պետական, թե՛ ոչ պետական հաստատությունների համար:

- Ինստիտուցիոնալ փորձաքննության նպատակն է.
 - Որակի բարելավումը և հաշվետվողականության ապահովումը,
 - Բարձրագույն կրթության բարեփոխումների խթանումը,
 - Որակի ապահովման գործընթացին ՄՈՒՀ-երի, այդ թվում նաև պետական, ներգրավման երաշխավորումը,
 - Ինստիտուցիոնալ փորձաքննության շրջանակը հաստատության կրթական ռազմավարության իրականացման ընթացքի և արդյունքների գնահատումն է:
 - Ինստիտուցիոնալ փորձաքննության անցկացման հետևանքներն են.
 - Դրական արդյունքներ՝
 - Որակյալ կրթության հավաստում
 - Որակի ապահովման գործընթացում ներգրավվածության հավաստում

- the ANQA quality assurance provisions should be accessible to all tertiary level institutions that are required to do so by law.
- ANQA quality assurance provisions are intended to protect students from below-standard educational provisions and the outcomes should, by no means, negatively impact students.

1.2. External Quality Assurance Framework

For assuring quality at Armenian tertiary level education ANQA has developed a comprehensive Quality Assurance Framework, which revolves around four mechanisms. The four mechanisms are evaluated against the evaluation criteria and standards developed by ANQA. The aim is to guide TLIs in self-assessment as a basis for assessing institutional and programme performance and to identify needed areas of improvement.

1.2.1. Institutional audit, which is a mandatory tool for both private and public institutions

- The purpose of institutional audit is
 - quality improvement and accountability
 - Promotion of higher education reforms: Open up the possibility for a quick reform of the Armenian HE system
 - Ensuring the HEIs undergo a scrupulous quality assurance processes: Avoid the risk that public HEIs would sneak out of accreditation or would postpone their participation
 - The scope of institutional audit is assessment of processes and results of institutional policy/strategy.
 - The consequences of the institutional audit are
 - Positive outcomes:
 - Ensure quality education provisions
 - Ensure the HEIs undergo a scrupulous quality assurance processes (Bologna Declaration)

- Բացասական արդյունքներ՝
 - Գործունեության թույլտվության (լիցենզիա) վերահաստատման անհրաժեշտություն

1.2.2. Մասնագիտության կրթական ծրագրի հավատարմագրումը կամավոր գործընթաց է բոլոր ՄՈՒՀ-երի համար.

ա. Կրթական ծրագրի հավատարմագրման նպատակն է հաշվետվողականության ապահովումը, ճանաչումը և որակի բարելավումը,

բ. Հավատարմագրման թիրախը առանձին մասնագիտության կրթական ծրագիրն է,

գ. Ծրագրային հավատարմագրման հետևանքներն են՝

- **Պետական ֆինանսավորման հատկացումը.** կառավարությունը ֆինանսական միջոցներ կհատկացնի միայն ՈԱԱԿ-ի կողմից հավատարմագրված և պետական գրանցամատյանում գրանցված մասնագիտության կրթական ծրագրերին:
- **Որակավորումների և կրեդիտների ճանաչում ազգային և միջազգային մակարդակներում.** միայն հավատարմագրված հաստատություններում ձեռք բերված կրեդիտներն են ճանաչվելու և նպաստելու շարժունությանը:
- **Աշխատաշուկայի ազդակներ.** հավատարմագրված որակավորումներն առավելություն են ունենալու աշխատաշուկայում, ինչպես նաև ապահովելու են ոչ պետական ՄՈՒՀ-երի շուկայի թափանցիկությունը:

դ. ՈԱԱԿ-ին է տրված Գրանցամատյանում փոփոխություններ կատարելու իրավասությունը, որի հիման վրա կառավարությունը կայացնելու է ֆինանսավորում հատկացնելու որոշում: Եթե որևէ հաստատություն նախընտրում է հավատարմագրվել արտասահմանյան որևէ գործակալության կողմից, նա կարող է դա անել **միայն ՈԱԱԿ-ի համաձայնությամբ:**

Հավատարմագրումը ճանաչման գործընթաց է, որը հավաստում է մասնագիտության կրթական ծրագրի կամ ՄՈՒՀ-ի համապատասխանությունը նախանշված չափորոշիչներին: Այն հավաստում է նաև, որ իր շրջանավարտները կարող են ընդունվել այլ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ կամ ծավալել համապատասխան մասնագիտական գործունեություն: Հավատարմագրումը տրվում է որոշակի ժամկետով:

▪ Negative outcomes:

- Re-licensure

1.2.2. **Academic programme accreditation** is a voluntary process.

- a. The purpose of academic programme accreditation is accountability, recognition and quality improvement
- b. The scope of academic programme accreditation is the individual programme.
- c. The consequences of the programme accreditation are
 - **Government fund allocation:** The government will decide on the financial allocations based only on the accreditation decision and the **results** that ANQA will make publicly available through the State Register.
 - **Recognition of the qualifications and credits both at national and international levels:** only the credits and qualifications earned through accredited programmes will be recognized to promote mobility.
 - **Market regulation:** it will help the market to better orient with regards to the quality of the qualifications provided and regulate the non-transparent market of private HEI's
- d. ANQA is the only quality assurance agency that can make changes in the Register based on which the Government will allocate funds. If an institution opts to apply to a foreign quality assurance agency for accreditation, it should do so only through ANQA's consent.

Accreditation is the recognition that an institution maintains standards requisite for its graduates to gain admission to other reputable institutions of higher learning or to achieve credentials for professional practice. Accreditation is granted for a certain period of time and it guarantees that the institution or programme has the necessary capacity to provide education for a definite time span.

ՀՀ մասնագիտական կրթության ոլորտում կիրառվում է հավատարմագրման երկու տեսակ՝

- **նախնական հավատարմագրում**, որը նոր առաջարկվող և նախկինում երբևէ չհավատարմագրված կրթական ծրագրերի հավատարմագրումն է: Դրական որոշման արդյունքում ծրագիրը գրանցվելու է Հավատարմագրված ծրագրերի պետական գրանցամատյանում,
- **ծրագրային հավատարմագրում**, որը ուսումնասիրում է առանձին մասնագիտության կրթական ծրագրեր, այլ ոչ թե հաստատությունն ամբողջությամբ: Հավատարմագիրը շնորհվում է մասնագիտության առանձին կրթական ծրագրերին:

1.2.3. ՈԱԱԿ-ի ճանաչումը. ՈԱԱԿ-ի կողմից մատուցվող որակի ապահովման ծառայությունների՝ միջազգային մակարդակում պատշաճությունն ու ճանաչումը երաշխավորելու համար ՈԱԱԿ-ը միջազգային գործակալությունների կողմից պարբերաբար ենթարկվելու է Եվրոպական չափանիշներին և չափորոշիչներին համապատասխանող արտաքին փորձաքննության: ՈԱԱԿ-ի ակտիվ գործունեության առաջին երկու տարուց հետո՝ 2013 թ. ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը պետք է նախաձեռնի ՈԱԱԿ-ի ճանաչման գործընթաց՝ միջազգային կազմակերպությունների ներգրավմամբ:

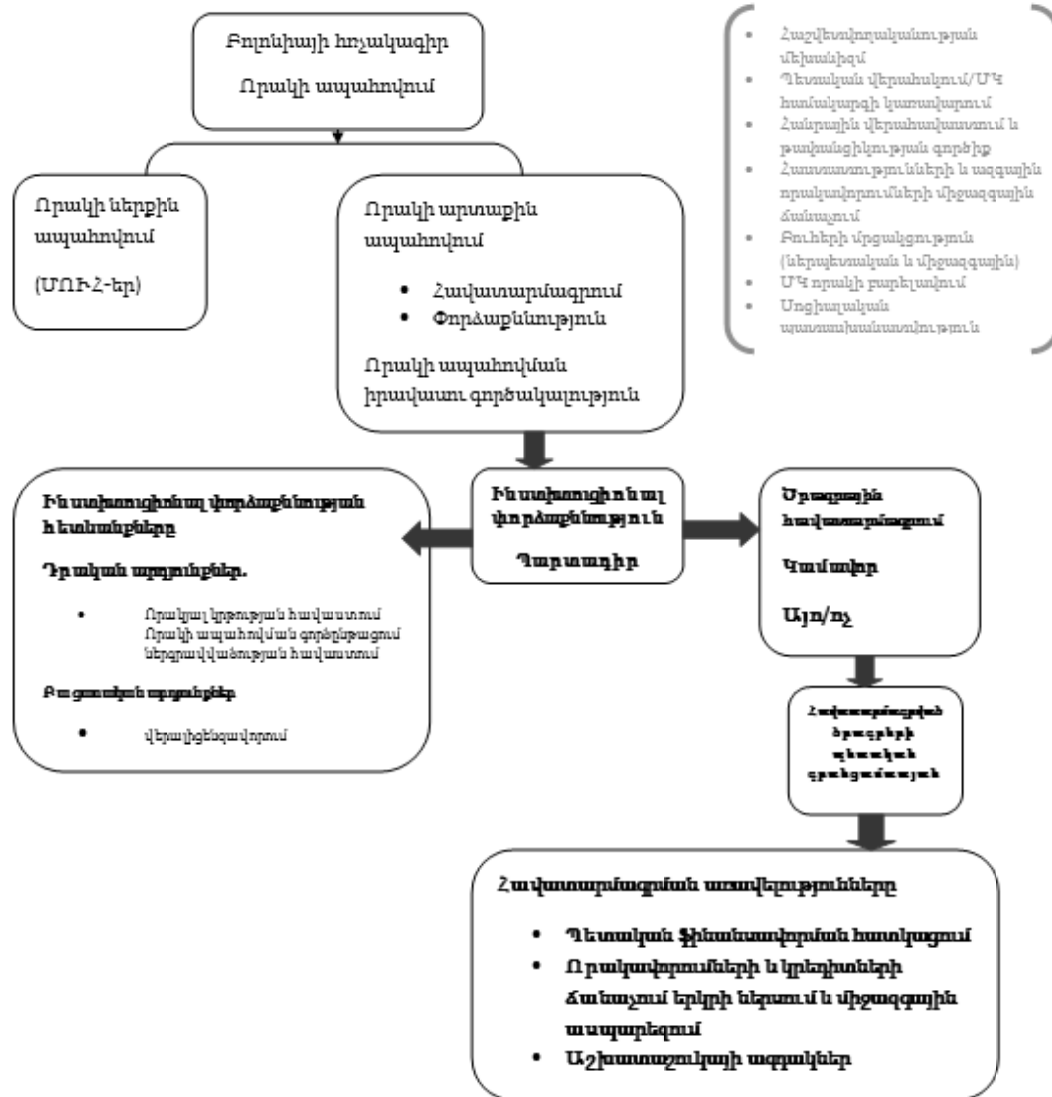
1.2.4. Տեղեկատվական ապահովումը. Հայաստանի մասնագիտական կրթության վերաբերյալ տեղեկատվությունը պետք է դառնա հանրորեն հասանելի: Դա ապահովելու է կրթական ծառայությունների թափանցիկությունը:

- **Programme accreditation:** examines specific programmes of study, rather than an institution as a whole. This type of accreditation is granted to specific programmes at specific levels based on learning outcomes and the extent to which the learning outcomes are in line with the qualifications required.
- **Initial accreditation:** accreditation of newly proposed and never before accredited academic programmes. In the event of a positive accreditation decision the newly established programme will be registered in the SRAP.

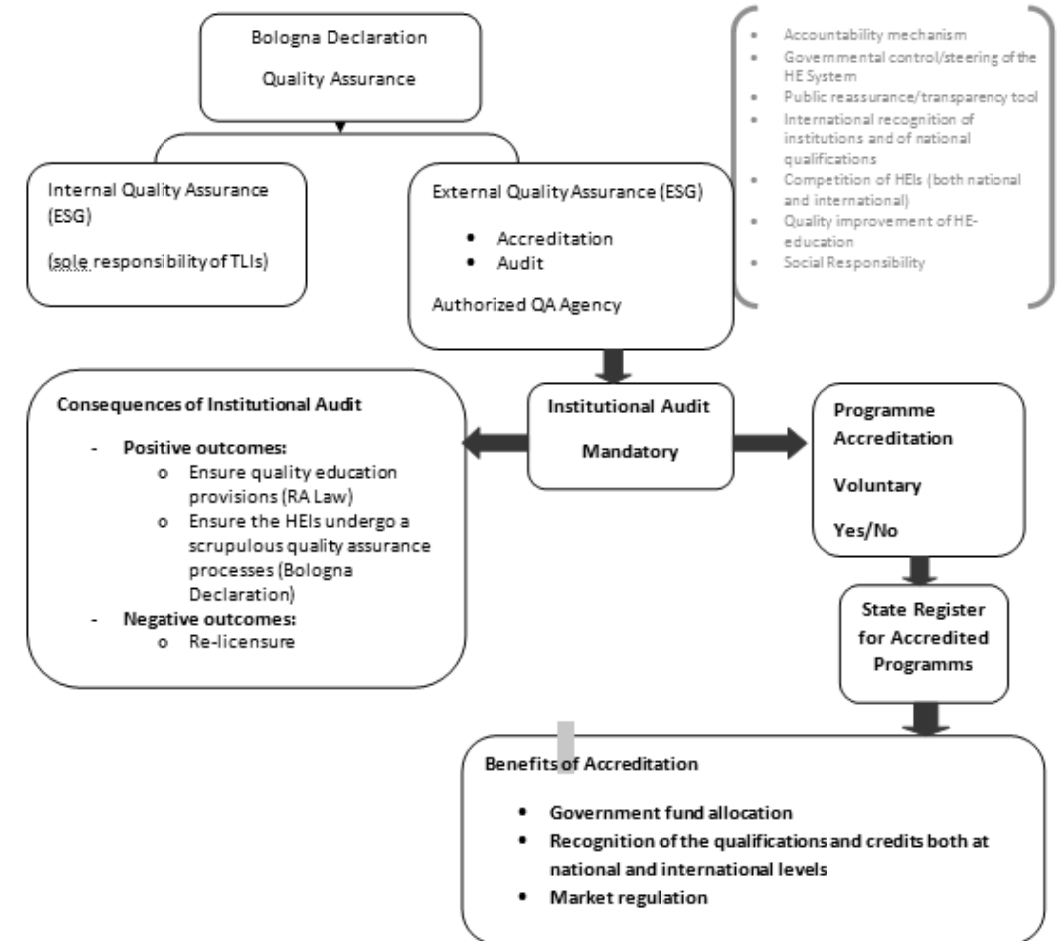
1.2.3. ANQA Recognition. To ensure ANQA's quality assurance provisions are valid and acceptable at international level ANQA envisions undergoing a periodic external review by international agencies based on specific standards comparable to the European ones, a process widely known as recognition. After two years of ANQA active functioning, in 2013, the Ministry of Education and Science will initiate ANQA Recognition process through involvement of international organizations.

1.2.4. Information Provision. A range of information about Armenia's tertiary level education should be made publicly available. This will provide for transparency of educational provisions.

Որակի արտաքին ապահովման շրջանակը

External Quality Assurance Framework

1.3 Որակի ապահովման ընթացակարգերը, փորձագետների ընտրությունը և արդյունքների հրապարակումը

- 1.3.1 Միջազգային լավագույն փորձին համապատասխան՝ որակի արտաքին ապահովման գործընթացը ընթանում է երեք հիմնական փուլերով.
- որակի արտաքին ապահովման գործընթացի ենթակա կառույցի ինքնագնահատում,
 - արտաքին փորձագետների այցելություն,
 - երկու փուլերի արդյունքում կայացված որոշում և որոշման հրապարակում:
- 1.3.2 Համապատասխան փորձագետների կազմի ընտրությունը որակի ապահովման գործընթացի հաջողության հիմնական գրավականն է: ՈԱԱԿ-ը սահմանել է ընտրության չափանիշներ (տե՛ս էջ 91) և սկսել է ձևավորել ազգային և միջազգային որակյալ փորձագետների խումբ: Փորձագետներին ներկայացվող հիմնական պահանջներն են.
- փորձագիտական ոլորտում հեղինակություն ունենալը,
 - ինքնուրույն և անկախ գործելու ու որոշում կայացնելու կարողությունը,
 - «Շահերի բախման» բացակայությունը:
- 1.3.3 Միջազգային փորձագետներ հավաքագրելու գործում ՈԱԱԿ-ը հիմնվելու է որակի ապահովման միջազգային այլ ճանաչված գործակալությունների հետ համագործակցության վրա:
- 1.3.4 Որակի ապահովման գործընթացների համահավասար մոտեցման նպատակով ՈԱԱԿ-ը վերապատրաստելու է փորձագետներին, ինչպես նաև նրանց և ՄՈՒՀ-երին ապահովելու է համապատասխան ուղեցույցով և ձևաչափերով:
- 1.3.5 Փորձագետների զեկույցից գատ՝ ՈԱԱԿ-ը գործընթացի ավարտից հետո թողարկելու է ստացված տվյալների վերաբերյալ 2-3 էջից բաղկացած ամփոփագիր:

1.3. QA Procedures, expert selection and publication of results

- 1.3.1 According to international good practices, external QA procedures are evolving in three phases:
- Self-evaluation by the unit undergoing an external QA procedure
 - On site visit by a group of trained external experts
 - Decisions based on the results of the first two phases and publication of results
- 1.3.2. The selection of appropriate expert panel members is a key element for success of the QA procedure. ANQA has set up selection criteria (see attached) for expert panels and has started to build up a pool of qualified experts, both of national and international origin. The main criteria for the experts are they must
- Be recognized authorities in their field of expertise
 - Act independently
 - Correspondingly, “non-conflict of interest” policies have to be worked out by ANQA.
- 1.3.3. In recruiting international experts ANQA will profit from its liaisons with other European and international QAA’s.
- 1.3.4. In order to increase consistency of the QA processes ANQA will train the expert members and provide detailed guidelines and structured forms to guide the HEIs and experts.
- 1.3.5. Apart from the expert input, ANQA will produce a 2-3 page summary of all relevant findings at the end of the procedure, thus increasing consistency of the decision making. Decisions will be based on the fulfillment of the stated criteria/standards in the audits and accreditation processes.
- 1.3.6. ANQA has developed these criteria and standards in compliance with already existing international models. Additionally national specificities have been taken into account.

- 1.3.6 ՈԱԱԿ-ը այս ուղենիշները, չափանիշները և չափորոշիչները մշակել է համաձայն միջազգային մոտեցումների՝ հաշվի առնելով ազգային կրթական համակարգի առանձնահատկությունները:
- 1.3.7 ՈԱԵԶՈԻ-ի պահանջների համաձայն՝ պետք է հրապարակվեն որակի արտաքին ապահովման ընթացակարգերի արդյունքները: ՈԱԱԿ-ը հրապարակելու է թե՛ դրական, թե՛ բացասական արդյունքները, ինչպես նաև փորձագետների զեկույցները:

2. ՄՈԻՀ-երի որակի ներքին ապահովում

2.1. ՄՈԻՀ-երի որակի ներքին ապահովման համակարգերի կազմակերպման և կառավարման պահանջները

- 2.1.1 ՄՈԻՀ-ի որակի ապահովման ընթացակարգերը պետք է կազմվեն՝ հետամտելով մասնագիտական կրթության որակի բարելավումն ու պահպանումը: Այդ ընթացակարգերը պետք է համահունչ լինեն որակի ՈԱԱԿ-ի չափանիշներին, քաղաքականությանը և ընթացակարգերին: Իր հերթին, ՈԱԱԿ-ը պետք է տրամադրի որակի ապահովման քաղաքականության շրջանակ, որը կողողորդի ՄՈԻՀ-երի որակի ներքին համակարգի ստեղծումն ու գործարկումը:
- 2.1.2 Որակի ներքին ապահովման քաղաքականությունը պետք է արտացոլի ՄՈԻՀ-երի առաքելությունն ու որդեգրած արժեքները և սերտորեն կապված լինի թե՛ կառավարման ռազմավարական պլանի և թե՛ իրականացվող գործունեության հետ: Որակի ներքին ապահովման քաղաքականությունը պետք է սահմանի որակի պարզ և չափելի խնդիրներ կազմակերպության տարբեր գործառույթների և մակարդակների համար: Գործընթացները պետք է առաքելության, արժեքների և տարբեր ծրագրերի, ձեռքբերումների վերանայման, վերլուծության և զարգացման հնարավորություն տան:
- 2.1.3 Որակի ապահովման քաղաքականությունը պետք է տարածվի ՄՈԻՀ-ի գործառույթների և գործողությունների այն բոլոր ասպեկտների վրա, որոնք ազդում են կրթական ծրագրերի չափորոշիչների պահպանման և որակի ապահովման վրա, ինչպիսիք են, օրինակ, դասավանդումը, հետազոտական աշխատանքները, ուսումնառությանն աջակցելու

- 1.3.7. According to the ESG the results of the external QA procedures should be published. ANQA will publish all the results (positive and negative) and reports of the experts.

2. Internal Quality Assurance for Tertiary Level Institutions

2.1. Requirements for TLI Internal Quality Assurance Establishment Organization and management

- 2.1.1 The quality assurance procedures of a TLI must be established for the purpose of further improving and maintaining the quality of professional education. The TLIs should agree their quality assurance procedures with the ANQA’s criteria, policies and procedures. The ANQA quality assurance policy should provide a framework for and drive the quality assurance procedures.
- 2.1.2 The quality assurance policy should reflect the TLI’s mission and values and relate closely to the relevant strategic management plans and operations. It should clearly set measurable quality objectives, at various functions and levels within the organization. The procedures should provide opportunities for analysis and development of the mission statement, values and plans.
- 2.1.3 The quality assurance policy should cover all relevant aspects of the TLI’s functions and operations, which impact on the standard and quality of its academic programmes, e.g., teaching, research, learner support, academic support, accommodation, equipment and facilities, management and

ծառայությունները, կառույցները, կացարանները, կահավորումն ու սարքավորումները, կառավարումը, համայնքային ծառայությունները և համագործակցությունը արդյունաբերության հետ:

- 2.1.4 Որակի ապահովման քաղաքականությունը պետք է կենտրոնանա հայտարարված առաքելությունից բխող նպատակների կատարման ընթացքի որակի վրա: Կատարողական ցուցիչների վերանայումն ըստ թիրախների այսպիսի քաղաքականության բաղկացուցիչ մասն է: Ուսանողների կողմից ակնկալվող կրթական արդյունքներին հասնելու աստիճանը պետք է քննարկման հիմնական առարկան լինի: Կրթական ծրագրի հետագա բարելավումը նույնպես պետք է քաղաքականության հիմնական խնդիրը լինի:
- 2.1.5 Որակի ապահովման քաղաքականություն մշակելու և ինստիտուցիոնալ որակը պահպանելու ու բարելավելու պատասխանատվությունը, որպես կանոն, թողնվում է ՄՈՒՀ-ի կառավարման մարմնին: Եթե կառավարման մարմինը որակի ապահովման քաղաքականության և ընթացակարգերի մշակման ու իրականացման պատասխանատվությունը վերահասցեագրում է որևէ այլ մարմնի կամ պաշտոնատար անձի, ապա դա անհրաժեշտ է հստակ սահմանել: Այդ մարմինը կամ անձը որակին առնչվող խնդիրները պետք է անմիջականորեն զեկուցի կառավարման մարմնին, ուստի պետք է պատշաճ տեղ զբաղեցնի հաստատության կազմակերպական կառուցվածքում, որպեսզի իրեն վերապահված գործառնությունները կատարելու անհրաժեշտ լիազորություններ ունենա:
- 2.1.6 Որակի ապահովման քաղաքականությունը պետք է ապահովի արտաքին փորձագետների ներգրավումը որակի ապահովման քաղաքականության և գործընթացների վերանայման գործում: Արտաքին փորձագետների ընտրության և մասնակցության հարցում պետք է ապահովվի նաև էթիկական նորմերի պահպանումը: Փորձագետները պետք է նախապես հայտնեն անձնական, մասնագիտական, ակադեմիական կամ գործնական շահերի առկայության մասին, որոնք կարող են հակասել իրենց փորձագիտական պարտավորություններին: Փորձագետների անկախությունն ու գործընթացի թափանցիկությունը որոշիչ գործոններ են հաջողության հասնելու համար:

administration, community service and collaboration with industry.

- 2.1.4 The quality assurance policy should focus on how well the TLI is achieving the goals derived from the mission statement. A review of performance against targets is integral to such a policy. Students' attainments of intended learning outcomes should be a major consideration. Further enhancement of programme quality should also be a major policy objective.
- 2.1.5 Responsibility for the formulation of quality assurance policy and for maintaining and improving institutional quality typically rests with the governing body of the TLI. Should the Governing body delegate responsibility for the design and implementation of the quality assurance policy and procedures, the body or person, to whom responsibility for implementation is delegated, must be clearly identified. That body or person should report directly to the Governing body on quality matters and should be at an appropriate level in the structure of the organization, to ensure adequate authority for implementation of the quality assurance policy and procedures.
- 2.1.6 The quality assurance policy should provide for the involvement of external experts in the review of the quality assurance policies and procedures. Ethical guidelines relating to the selection and participation of such external experts should also be provided. The ethical guidelines should include a requirement that such experts must declare any interests that might appear to conflict with their quality assurance responsibilities.

- 2.1.7 Որակի ապահովման քաղաքականության հաջող իրականացման համար ՄՈՒՀ-ը պետք է հատկացնի անհրաժեշտ ռեսուրսներ:
- 2.1.8 ՄՈՒՀ-ը պետք է ունենա որակի ապահովման գործընթացների ամբողջական նկարագրություն պարունակող Որակի ապահովման ձեռնարկ: Ձեռնարկը պետք է ներառի կազմակերպական գծապատկերը, որը ցուցադրում է որակի ապահովման պատասխանատվությունների բաշխումը և հաշվետվությունների ներկայացումը՝ ըստ ենթակառուցվածքի: Որակի ապահովման գործընթացները պետք է արտացոլեն տվյալ ՄՈՒՀ-ի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև հանրային կարիքների և աշխատաշուկայի հետ կապված յուրահատուկ խնդիրներն ու նպատակները: Որակի չափանիշները պետք է համահունչ լինեն ՄՈՒՀ-ի խնդիրներին՝ ամբողջ կազմակերպության, առանձին ֆակուլտետի և մասնագիտության կրթական ծրագրի/ծրագրերի մակարդակում: Ընթացակարգերը պետք է ընդգրկեն, սակայն չսահմանափակվեն սույն փաստաթղթում նկարագրված չափանիշներով:
- 2.1.9 Որակի ապահովման ընթացակարգերը պետք է վերստուգելի տվյալների տեսքով տրամադրեն կատարողականի վկայություններ առ այն, որ որակի ապահովման օբյեկտները պատշաճ կերպով դիտարկվել են: Հետևաբար, որակի ապահովման օբյեկտները պետք է հստակ սահմանվեն, ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային խնդիրներին համադրելի, ինչպես նաև պարզ և չափելի լինեն: Փաստաթղթերում կատարողական տվյալների պարբերաբար արձանագրումը կարևոր նշանակություն ունի որակի արդյունավետ պահպանման և բարելավման համար:
- 2.1.10 Ընթացակարգերը պետք է ապահովեն որոշումների պաշտոնական, պարբերաբար և հետևողական կայացումը և իրականացման ընթացքը: Այս պահանջը բխում է որակի վերանայման արդյունքներով հայտնաբերված տվյալներին արդյունավետ կերպով արձագանքելու երաշխիքներ ձևավորելու անհրաժեշտությունից: Հիմնական պահանջներից մեկը՝ որակի պահպանման և բարելավման գործողությունների պարբերաբար փաստաթղթավորումն է:
- 2.1.11 Հատուկ ուշադրություն պետք է հատկացվի որակի ապահովման այնպիսի ասպեկտների վրա, որոնք հեշտ չեն ենթարկվում քանակապես արտահայտելի մշտադիտարկման: ՄՈՒՀ-ը պետք է որդեգրի համապատասխան քաղաքականություն և

- 2.1.7 The quality assurance policy should include a commitment to the provision of adequate resources to enable the quality assurance procedures to be implemented satisfactorily.
- 2.1.8 A TLI should have and maintain a Quality Assurance Manual containing a full statement of the quality assurance procedures. The manual should include an organization chart, showing where responsibility for quality assurance lies, including the reporting lines and responsibilities. The quality assurance procedures should make provision for the specific nature of the TLI and its aims in relation to the needs of society and of the labor market. The quality criteria should be related to the TLI's objectives, whether at the level of the whole organization, at the level of a department, or at the level of a single programme or group of programmes. The procedures should include, but not necessarily be limited to, those detailed in this document.
- 2.1.9 The quality assurance procedures should provide for evidence in the form of verifiable data concerning the quality objects being monitored. The quality objects should therefore be clearly defined, be consistent with the institutional and programme objectives and be identifiable and measurable. Systematic documentation of evidence is important for effective quality maintenance and improvement and is essential for a quality assurance review.
- 2.1.10 The procedures should also provide for systematic formal deliberative and decision-making procedures and executive action procedures, to ensure effective action as appropriate in response to findings from the quality monitoring. Systematic documentation of actions taken to maintain and improve quality is also a fundamental requirement.
- 2.1.11 Particular attention should be paid to aspects of quality performance which are less easily amenable to quantifiable

ռազմավարություն՝ երաշխավորելու համար, որ այդ ասպեկտները որակի ապահովման ընթացակարգերով չեն շրջանցվել:

2.1.12 Որակի ապահովման ընթացակարգերը յուրաքանչյուր մասնագիտության կրթական ծրագրի/ծառայության դեպքում պետք է կենտրոնանան

- ծրագրի/ծառայության խնդիրների վրա,
- ծրագրի/ծառայության՝ իր առջև դրված խնդիրներին համապատասխանությունը հաստատող փաստերի վրա,
- թերությունները վերացնելու և բարելավումներ կատարելու գործընթացների արդյունավետության վրա:

Որակի ներքին ապահովման համակարգի որակի հավաստման չափանիշներ

Հաստատության որակի ներքին ապահովման համակարգի արդյունավետությունն ու հուսալիությունը երաշխավորելու համար այն պետք է պարբերաբար վերանայվի արտաքին գնահատման համար լիազորված մարմնի կողմից: Արտաքին վերանայման չափանիշները հիմնվում են հետևյալ սկզբունքների վրա.

Արտաքին վերանայում իրականացնող մարմինը պետք է

- ունենա պաշտոնական կարգավիճակ,
- առաջնորդվի ՈԱԵՉՈԻ-ի չափորոշիչներով,
- ունենա համապատասխան մարդկային և ֆինանսական ռեսուրսներ,
- ունենա հստակ և բացահայտ նպատակներ և խնդիրներ արտահայտող առաքելություն,
- լինի անկախ և ինքնուրույն,
- ունենա որակի ներքին ապահովման ոլորտում հրապարակված քաղաքականություն և համապատասխան փաստաթղթեր (չափանիշներ ու գործընթացներ),
- ունենա հաշվետվողականություն ապահովող մեխանիզմներ,
- կատարի շրջափուլային վերանայումներ և փորձաքննություններ:

monitoring. The TLI should adopt appropriate policies and strategies to ensure that such aspects are not overlooked in the quality assurance procedures.

2.1.12 The quality assurance procedures, in relation to each programme/service concerned should focus on:

- the objectives of the programme/service;
- evidence that the programme/service is meeting its objectives; and
- effectiveness of procedures for correcting deficiencies and making improvements.

Criteria for Quality Assurance of IQA System

To ensure effective, efficient and reliable performance of the institutional internal quality assurance system it should undergo an external review of the responsible body on a cyclical basis. The criteria for the external review are based on the following principles:

- Official status; body recognized by university departments
- Predefined QA activities on regular basis
 - ESG seven standards
- Resources: human and financial for activities, procedures and processes
- Mission with clear and explicit goals and objectives for their work statement inside the university statements
- Independence and autonomous functioning
- Internal quality assurance criteria and processes used are predefined, publically available
- Accountability mechanism; published policy for internal QA, relevant documentation
- Use of cyclical review and audit.

2.2. Որակի ներքին ապահովման եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ

Մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների որակի ներքին ապահովման եվրոպական չափորոշիչները և ուղենիշներն են՝

- 2.2.1 Որակի ապահովման քաղաքականություն և ընթացակարգ:** Հաստատություններն իրենց ծրագրերի, կրթական աստիճանների որակի և չափորոշիչների ապահովման համար պետք է մշակեն քաղաքականություն և դրան առնչվող ընթացակարգեր: Նրանք պետք է հետևողականորեն նպաստեն իրենց աշխատանքում որակի կարևորությունը և ապահովումը գնահատող միջավայրի զարգացմանը: Այն ձեռք բերելու համար հաստատությունները պետք է զարգացնեն և իրագործեն որակի շարունակական ամրապնդման ռազմավարություն: Հաստատությունները պետք է նաև կարևորեն ուսանողների և այլ շահակիցների դերը:
- 2.2.2 Ծրագրերի և կրթական աստիճանների հաստատում, մշտադիտարկում և պարբերական վերանայում:** Հաստատությունները պետք է ունենան ծրագրերի և կրթական աստիճանների հաստատման, պարբերական վերանայման և մշտադիտարկման հաստատված մեխանիզմներ:
- 2.2.3 Ուսանողների ուսումնառության գնահատում:** Ուսանողների ուսումնառությունը պետք է գնահատվի ընդունված և հանրությանը հասանելի չափանիշներով, սահմանված կարգով և ընթացակարգերով, որոնք համահավասար են կիրառվում:
- 2.2.4 Դասախոսական կազմի որակի ապահովում:** Հաստատությունները պետք է ունենան որակյալ և բանիմաց անձնակազմով համալրվելու մեխանիզմներ: Դասավանդող անձնակազմը պետք է մասնակցի արտաքին վերանայմանը, և նրանց կատարած աշխատանքի որակի մասին տեղեկատվությունը պետք է արտացոլվի վերջնական զեկույցում:
- 2.2.5 Ուսումնառության ռեսուրսներ և աջակցում ուսանողներին:** Հաստատությունները պետք է հավաստեն, որ ուսանողներն ապահովված են առարկայական ծրագրերով նախատեսված ռեսուրսներով:

2.2 Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area

The following are the standards required from tertiary level institutions

- 2.2.1 Policy and procedures for quality assurance:** Institutions should have a policy and associated procedures for the assurance of the quality and standards of their programmes and awards. They should also commit themselves explicitly to the development of a culture which recognizes the importance of quality, and quality assurance, in their work. To achieve this, institutions should develop and implement a strategy for the continuous enhancement of quality. The strategy, policy and procedures should have a formal status and be publicly available. They should also include a role for students and other stakeholders.
- 2.2.2 Approval, monitoring and periodic review of programmes and awards:** Institutions should have formal mechanisms for the approval, periodic review and monitoring of their programmes and awards.
- 2.2.3 Assessment of students:** Students should be assessed using published criteria, regulations and procedures which are applied consistently.
- 2.2.4 Quality assurance of teaching staff:** Institutions should have ways of satisfying themselves that staff involved with the teaching of students are qualified and competent to do so. They should be available to those undertaking external reviews, and commented upon in reports.
- 2.2.5 Learning resources and student support:** Institutions should ensure that the resources available for the support of student learning are adequate and appropriate for each programme offered.

- 2.2.6 Տեղեկատվական համակարգեր:** Հաստատությունները պետք է հավաստեն, որ նրանք իրենց ուսումնական ծրագրերի և այլ գործառնությունների կառավարման արդյունավետության համար հավաքագրում, վերլուծում և օգտագործում են համապատասխան տեղեկատվություն:
- 2.2.7 Հրապարակայնություն:** Հաստատությունները պետք է իրենց առաջարկած ծրագրերի և կրթական աստիճանների մասին մշտապես հրապարակեն ինչպես քանակական, այնպես էլ որակական նորացված, անաչառ տեղեկատվություն:

Մանրամասների համար տես հավելված 4:

- 2.2.6 Information systems:** Institutions should ensure that they collect, analyse and use relevant information for the effective management of their programmes of study and other activities.
- 2.2.7 Public information:** Institutions should regularly publish up to date, impartial and objective information, both quantitative and qualitative, about the programmes and awards they are offering.

See ANNEX 4 for ESG integration.

ՈԱԱԿ-Ի՝ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐ

ՈԱԱԿ-ի գնահատման չափանիշներն ու շեմային պահանջները նախատեսված են ուսումնական հաստատությունների կողմից հաստատության գործունեության և մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի իրականացման ընթացքի ինքնավերլուծություն կատարելու և բարելավման կարիք ունեցող ոլորտները բացահայտելու համար:

ՈԱԱԿ-ի կենտրոնի մշակած մասնագիտական կրթության որակի շրջանակը միջոց է, որը թույլ է տալիս ուսումնառության միջավայրի պարբերաբար վերլուծություններ կատարել՝ կրթական գործընթացների որակի տեսանկյունից դիտարկելով ներկա վիճակը և բարելավմանն ուղղված գործողությունները, խոչընդոտները, ինչպես նաև հետագա զարգացմանը միտված նախաձեռնությունները և մտադրությունները: Այն մշակված է ինչպես հաստատության գործունեության յուրաքանչյուր տիրույթն ամբողջապես գնահատելու, այնպես էլ դրանցից յուրաքանչյուրը մանրագնին ուսումնասիրելու համար: Որակի շրջանակը նաև որակի արտաքին ապահովման գործընթացների հիմքն է: Նկատի ունենալով, որ կրթական ծառայությունների ողջ շարքն ընդգրկում է բազմաթիվ բաղադրիչներ, ՈԱԱԿ-ը առանձնացրել է որակը գնահատելու և ճանաչելու յոթ տիրույթ: Դրանք են.

- **Ինստիտուցիոնալ կարողություն:** Ինստիտուցիոնալ կարողությունը նկարագրում է ուսանողներին կայուն ու բարձրորակ ծառայություններ մատուցելու բաղադրիչները:
- **Կրթական ծրագրեր:** Կրթական ծրագրերի ճկունությունը, համապատասխանությունն արդի շուկայական պահանջներին բարենպաստ նախապայմաններ է ստեղծում հարափոփոխ միջավայրում գործելու ունակ մասնագետներ պատրաստելու համար: Դրանով իսկ կրթական ծրագրերի նախագծման, մշտադիտարկման, հաստատման և գնահատման գործում ձեռնարկված հստակ քայլերը կարևոր նշանակություն ունեն կրթական որակյալ պայմաններ ձևավորելու համար:
- **Գիտելիքի կառավարում:** Գիտելիքի կառավարումն ուղղված է գիտելիք ձևավորելու գործընթացի արդյունավետությանն ու հուսալիությանը, ինչպես նաև զարգացմանը և կիրառելիության ապահովմանը: Այն ընդգրկում է նաև հաստատության կողմից իրականացվող գիտահետազոտական աշխատանքները և ուսումնական ծրագրի հետ դրանց կապակցումը:

ANQA QUALITY ASSURANCE CRITERIA AND STANDARDS

ANQA QA Criteria and standards serve as a foundation and framework to guide institutions in self-assessment as a basis for assessing institutional and programme performance and to identify needed areas of improvement.

The Quality Framework (QF) for tertiary education is a tool developed by ANQA to facilitate systematic analysis of the learning environment in terms of the quality of educational provisions – current status and activities for enhancement, barriers to achievement, and initiatives and prospects for future improvement. It is designed to address both the issues of a holistic approach to evaluating each of the domains of an institution and to scrutinize them separately. It serves as a background for external quality assurance processes. Considering the multiple components covering the full range of educational provisions the following main domains have been identified:

- **Institutional capacity-** Institutional capacity describes what is essential for sustainable, high quality, accessible student services.
- **Academic programmes** – the responsiveness and flexibility of the program provisions to the market demands creates a favorable background for preparing specialist capable of functioning in the ever-changing market milieu. Therefore, deliberate actions undertaken in the sphere of program design, monitoring, approval and evaluation is critical for successful education provisions.
- **Knowledge management** – knowledge management refers to the concept of efficient and effective knowledge processing and creating prospects for its applicability. It also targets ties of research the institution conducts with and methods of its integration into the curricula as well as provides methods for effective knowledge development and dissemination.

- **Ուսանողակենտրոն մոտեցում:** Կրթության զանգվածային բնույթը ենթադրում է, որ շրջանավարտները պետք է կարողանան գործունեություն ծավալել հարափոփոխ միջավայրում և ունենան փոխանցելի հմտություններ: Այսպիսի ուղղվածության արդյունքներն առավել արդյունավետ են լինում, երբ ուսանողներն ու դասախոսներն աշխատում են ներդաշնակորեն՝ համագործակցային մթնոլորտում, ուսանողներն ուսումնառության ընթացքում օժտված են լինում ավելի մեծ ինքնուրույնությամբ ու ճկունությամբ: Արդյունքում ուսանողների մոտ ձևավորվում են գիտելիք ձեռք բերելու հմտություններ, ինչն էլ օգնում է նրանց սովորելու ողջ կյանքի ընթացքում: Այդօրինակ մոտեցման պարագայում փոխվում է նաև դասախոսի դերակատարությունը. նրա գլխավոր նպատակն է դառնում ուսանողների կրթական գործողություններն ուղղորդելու, գիտելիքի յուրացման և կոմպետենցիաների ձեռքբերման գործընթացը կառավարելու գործառնություն իրականացումը:
- **Տեղեկատվության կառավարում:** Տեղեկատվության ճիշտ կառավարումը վերաբերում է տարբեր մակարդակներում (ներբուհական, ազգային և միջազգային) կատարվող փոփոխությունների վերաբերյալ հիմնավորված և նորացվող տեղեկությունների հավաքագրմանը, վերլուծությանն ու տարածմանը: Հարկ է նշել, որ գործընթացի արդյունավետության համար կարևոր նշանակություն ունի թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովումը:
- **Ֆինանսավորում:** Ֆինանսավորման մեխանիզմները կարևոր նշանակություն ունեն որակյալ կրթության ապահովման գործում՝ անհատների ու հասարակության համար մատչելի կրթություն ապահովելու համար համապատասխան ռեսուրսներ ձևավորելով, ինչպես նաև հեռանկարներ ստեղծելով ինստիտուցիոնալ զարգացման համար:
- **Որակի մշակույթ:** Որակը էապես կախված է կրթական հաստատություններում ձևավորված մշակույթից, որը ենթադրում է վերլուծական գործունեություն, թափանցիկություն և շարունակական բարելավում: Ուստի Որակի կենտրոնը կարևորում է որակի ներքին ապահովման կայուն մեխանիզմներ ապահովող որակի մշակույթի դերը, ինչպես նաև ուսումնառության որակը:

- **Focus on students** – mass education implies to the fact that graduates should be competent enough to function in ever-changing environment and have transferable skills. Results of such kind of orientation are better when students and teachers work in harmony, based on mutual respect and understanding and students are provided with more independence and flexibility to learn. The end result is cultivating learning skills in students, which will help them learn throughout the whole life.
- **Information management** – the right information management refers to the concept of obtaining, sifting, disseminating information about the changes at different levels (institutional, national, international) in an efficient and timely manner. On top of that, provisions for transparency and publicity are critical for service effectiveness.
- **Financing** - funding mechanisms can encourage or hinder high quality provisions of education, adequately resource a workforce, and create affordable education for individuals and the community as well as multiply the institutional prospects.
- **Quality culture** – quality depends on a culture of reflection, openness to critical evaluation, and search for continuous improvement. Therefore, ANQA emphasizes the role of strong internal quality assurance mechanisms promoting quality culture as well as that of learning.

Այս յոթ տիրույթներից յուրաքանչյուրի համար Որակի կենտրոնը սահմանել է որոշակի չափանիշներ և չափորոշիչներ: Սահմանված չափանիշները կրթական հաստատությունների կողմից պետք է ընկալվեն որպես որակի ապահովման համար անհրաժեշտ ուղենիշներ: Յոթ տիրույթներից յուրաքանչյուրի համար դրանք ձևակերպված են որպես բազմաձևության և նորարարության որոշակի ազատություն ապահովող տարածական սահմանումներ՝ ելնելով տարբեր հաստատությունների բնույթի, որդեգրած կրթական հայեցակարգերի և նպատակների միջև առկա էական տարբերություններից: Այդ ամենով հանդերձ, չափանիշները սահմանված են բավարար հստակությամբ՝ հավաստիանալու համար, որ ընդունելի որակի կարևոր ասպեկտները առկա են ձևակերպումներում: Հավատարմագրված կարգավիճակ ձեռք բերելու համար հաստատությունները պետք է գնահատվեն սահմանված բոլոր չափանիշներով:

Չափանիշները հատուկ առանձնացված ձևակերպումներ են, որոնք վերստուգելի տերմիններով սահմանում են հաստատության գործունեության կամ իրականացվող կրթական ծրագրերի բնութագրերը:

Չափորոշիչները ձևակերպումներ են, որոնք սահմանում են յուրաքանչյուր չափանիշին համապատասխանելու չափը անաչառ գնահատելու համար անհրաժեշտ պայմանները:

Որակի կենտրոնի սահմանած չափանիշները, չափորոշիչներն ու կատարողականի ցուցիչները պարբերաբար վերանայվում են՝ երաշխավորելու համար, որ դրանք վավեր են, արդիական և համապատասխանում են միջազգային հավատարմագրման և որակի ապահովման ոլորտում առկա վերջին միտումներին և զարգացումներին:

In each of the seven domains there are criteria and respective standards set by ANQA. These criteria must be met by institutions seeking institutional audit/programme accreditation. The criteria throughout the seven domains are intentionally broad to allow for diversity and innovation since there is considerable variation among institutions with distinctive characters, philosophies and purposes. However, the criteria are precise enough to ensure that critical aspects of acceptable quality are encompassed in the statements. An institution or programme must be judged to have met the allocated criteria to merit a positive audit or/and programme accreditation status.

Criteria – are distinct and discrete statements, which identify or define in verifiable terms, the attributes of institutions or programmes

Standards – are statements that identify the conditions necessary for an objective evaluation of the extent to which an institution meets each criterion

The criteria, standards and performance indicators promulgated by ANQA are reviewed and modified periodically to ensure they are current, valid, relevant and consistent with the emerging trends and developments in the field of quality assurance and accreditation universally.

1. Բնաստիտուցիոնալ փորձաքննություն

Անվանակարգ	Չափանիշներ	Չափորոշիչներ
1. Առաքելությունը և նպատակը	Մասնագիտական ուսումնական հաստատության (ՄՈՒՀ) որդեգրած առաքելությունը և նպատակները համահունչ են ՀՀ որակավորումների ազգային շրջանակին և համապատասխանում են հաստատության վարած քաղաքականությանն ու ծավալած գործունեությանը:	<p>1.1. ՄՈՒՀ-ն ունի որակավորումների ազգային շրջանակին համահունչ և հստակ ձևակերպված առաքելություն, որում արտացոլված են հաստատության սահմանած նպատակները և խնդիրները</p> <p>1.2. ՄՈՒՀ-ի առաքելությունն արտացոլում է ներքին և արտաքին շահակիցների կարիքները:</p> <p>1.3. Հաստատության ներքին շահակիցներն ընդունում և նպաստում են ՄՈՒՀ-ի առաքելության իրականացմանը:</p> <p>1.4. ՄՈՒՀ-ն ունի առաքելության ու նպատակների իրականացման նվաճումները գնահատելու պաշտոնապես սահմանված մեխանիզմներ և ընթացակարգեր:</p>
2. Կառավարումն ու վարչարարությունը	Հաստատության կառավարման համակարգն ապահովում է որոշումներ կայացնելու էթիկայի նորմերին համապատասխան կանոնակարգված գործընթաց և ունի կրթական ու այլ նպատակների իրականացման համար անհրաժեշտ մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ:	<p>2.1 ՄՈՒՀ-ի կառավարման համակարգը և վարչական կառույցները, դրանց գործառնումը արդյունավետ են և միտված են հաստատության առաքելության ու նպատակների իրականացմանը՝ պահպանելով կառավարման էթիկայի նորմերը:</p> <p>2.2 ՄՈՒՀ-ի կառավարման համակարգը հնարավորություն է տալիս դասախոսներին և ուսանողներին մասնակցել՝ իրենց վրա ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ազդեցություն ունեցող որոշումներ կայացնելու գործընթացներում:</p> <p>2.3 ՄՈՒՀ-ը, համապատասխան իր առաքելությանն ու նպատակներին, իրականացնում է կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պլանավորում:</p> <p>2.4 ՄՈՒՀ-ը կատարում է իր գործունեության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրություն և դրա արդյունքներն օգտագործում իր գործունեության արդյունավետությանը բարելավելու նպատակով:</p>

1. Institutional Audits

Category	Criteria statements	Standards
1. Mission and purpose	<i>The institution's mission and purpose are in accordance with the relevant reference levels and are consistent with the policies and practices that guide its operations.</i>	<p>1.1 The institution has a clear, well-articulated mission that represents the institution's purposes and goals and is in accordance with the ANQF.</p> <p>1.2 The mission statement reflects the needs of the internal and external stakeholders.</p> <p>1.3 The mission is communicated to, and supported by, all stakeholders within the institution.</p> <p>1.4 The institution has formal mechanisms and/or procedures to evaluate the achievement of its mission and purpose.</p>
2. Governance and administration	<i>The institution's system of governance ensures ethical decision-making and efficient provision of human, material and financial resources to effectively accomplish its educational and other purposes</i>	<p>2.1 The institution's governance and administrative structures and practices promote effective and ethical leadership congruent with the mission and purpose of the institution</p> <p>2.2 The institution's system of governance provides for student and teachers input in decision making in matters directly and indirectly affecting them.</p> <p>2.3 The institution carries out short, medium and long term planning consistent with its mission and purpose.</p> <p>2.4 The institution conducts environmental scanning and draws on the findings to enhance its effectiveness.</p>

<p>3. Որակի ներքին ապահովման համակարգ</p>	<p><i>ՄՈՒՀ-ն ունի որակի ներքին ապահովման ենթակառուցվածք, որն ապահովում է որակի ընդհանուր կառավարումը՝ համապատասխան «Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչների և ուղեկիցների» (ՈԱԵՉՈՒ/ESG):</i></p>	<p>3.1 ՄՈՒՀ-ը տրամադրում է ժամանակ, նյութական, մարդկային և ֆինանսական բավարար ռեսուրսներ որակի ներքին ապահովման գործընթացները կառավարելու նպատակով:</p> <p>3.2 ՄՈՒՀ-ն ունի իրականացվող մասնագիտական կրթական ծրագրերի և դրանց համաձայն շնորհվող որակավորումների որակի ու չափորոշիչները ապահովման քաղաքականություն և ընթացակարգեր: Յուրաքանչյուր մասնագիտական կրթական ծրագրի ռազմավարությունը և նպատակները պաշտոնապես հաստատված են և հանրությանը հասանելի: Որակի ապահովման գործընթացներում կարևորվում է ուսանողների և այլ շահակիցների դերը:</p> <p>3.3 ՄՈՒՀ-ն ունի իր կրթական ծրագրերի մշակման, հաստատման, պարբերաբար վերանայման և մշտադիտարկման գործընթացների գնահատման պաշտոնապես հաստատված մեխանիզմներ:</p> <p>3.4 ՄՈՒՀ-ն ունի ուսանողների գնահատման արդյունավետությունը չափող մեխանիզմներ:</p> <p>3.5 ՄՈՒՀ-ում գործում են պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական որակների արդյունավետությունը գնահատելու մեխանիզմներ: Այդ մեխանիզմները հասանելի են արտաքին գնահատում իրականացնողներին, որոնց զեկույցներում կա անդրադարձ:</p> <p>3.6 ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողներին և դասախոսներին տրամադրվող ռեսուրսների կիրառելիության, հասանելիության և արդյունավետության գնահատման մեխանիզմներ:</p> <p>3.7 Մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և այլ գործընթացների արդյունավետ իրագործման նպատակով ՄՈՒՀ-ում գործում են տեղեկատվության հավաքումը, վերլուծումը և կիրառումը գնահատող մեխանիզմներ:</p>
--	--	---

<p>3. Internal Quality Assurance System</p>	<p><i>The institution has a set infrastructure for internal quality assurance, which provides for total quality management and is compliant with the ESG standards.</i></p>	<p>3.1 The institution allocates sufficient time and material, human and financial resources to manage internal quality assurance processes.</p> <p>3.2 The institution has a policy and associated procedures for the assurance of the quality and standards of their programmes and awards. The strategy, policy and procedures have a formal status and are publicly available. They include a role for students and other stakeholders.</p> <p>3.3 The institution has formal mechanisms for assessing the approval, periodic review and monitoring of their programmes and awards.</p> <p>3.4 The institution has mechanisms for assessing the effectiveness of the student assessment.</p> <p>3.5 The institution has mechanisms for assessing the effectiveness of the teaching staff. The methods and procedures for ensuring that this is the case are available to those undertaking external reviews, and commented upon in reports.</p> <p>3.6 The institution has mechanisms that assess the applicability, availability and effectiveness of the resources for both students and teachers.</p> <p>3.7 The institution has mechanisms that assess collection, analyses and the uses of relevant information for the effective management of their programmes and other activities.</p>
--	---	---

		<p>3.8 ՄՈՒՀ-ում գործում են մեխանիզմներ, որոնք գնահատում են բոլոր հրապարակումները՝ երաշխավորելով, որ դրանք թարմացված են, անկողմնակալ և օբյեկտիվ քանակական և որակական տեղեկատվություն են պարունակում, ինչպես նաև ընդգրկում են հաստատության կրթական ծրագրերն ու դրանց սահմաններում շնորհող որակավորումները:</p> <p>3.9 Որակի ներքին ապահովման համակարգը պարբերաբար վերանայվում է:</p>
<p>4. Արտաքին կապեր և միջազգայնացում</p>	<p><i>Արտաքին կապերի միջոցով ՄՈՒՀ-ը խրախուսում է փորձի փոխանակումը և զարգացումը՝ նպաստելով միջազգայնացմանը:</i></p>	<p>4.1 Փորձի փոխանակմանը, զարգացմանը և միջազգայնացմանը նպաստող միջավայր ստեղծելու նպատակով ՄՈՒՀ-ը գործող քաղաքականության և ընթացակարգերի կապերի հաստատումը:</p> <p>4.2 ՄՈՒՀ-ի արտաքին կապերի և միջազգայնացման ենթակառուցվածքը երաշխավորում է բնականոն գործընթաց:</p> <p>4.3 ՄՈՒՀ-ն արդյունավետորեն համագործակցում է տեղական և միջազգային հաստատությունների հետ:</p> <p>4.4 ՄՈՒՀ-ը միջազգայնացման արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով ապահովում է հաստատությունում օտար լեզվի իմացության անհրաժեշտ մակարդակը:</p>
<p>5. Ուսանողներ</p>	<p><i>Կրթական միջավայրի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով ՄՈՒՀ-ն ուսանողներին տրամադրում է խորհրդատվական և աջակցության ծառայություններ:</i></p>	<p>5.1 ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների հավաքագրման, ընտրման և ընդունելության հստակ մեխանիզմներ:</p> <p>5.2 Ուսանողների ուսումնառությանը նպաստելու համար ՄՈՒՀ-ը լրացուցիչ պարապմունքների կազմակերպման հնարավորություններ է ստեղծում:</p> <p>5.3 Հավելյալ օժանդակություն և ուղղորդում ստանալու համար ուսանողներին՝ վարչական աշխատակազմին դիմելու հատուկ ժամեր են նշանակված:</p> <p>5.4 Ուսանողների կարիերայի աճին նպաստող հատուկ ծառայությունների միջոցով ՄՈՒՀ-ը նրանց նախապատրաստում է ապագա աշխատանքի:</p>

		<p>3.8 The Institution has mechanisms that assess the publications to make sure they are up-to-date, impartial and objective information, both quantitative and qualitative, and cover the programmes and awards they are offering</p> <p>3.9 The internal quality assurance system is cyclically reviewed.</p>
<p>4. External Relations/Internationalization</p>	<p><i>The institution promotes experience exchange and enhancement through its sound external relations practices, thus promoting internationalization of the institution</i></p>	<p>4.1 The institution promotes its external relations through sound policies and procedures aimed at creating an environment conducive to experience exchange and enhancement and internationalization.</p> <p>4.2 The institution's external relations infrastructure ensures smooth flow of the process</p> <p>4.3 The institution promotes fruitful and effective collaboration with local and international counterparts.</p> <p>4.4 The institution ensures the appropriate level of a foreign language for internationalization purposes</p>
<p>5. Focus on Students</p>	<p><i>The institution has student advising and support services which provide for productive and learning environment</i></p>	<p>5.1 The institution has set mechanisms for promoting equitable recruitment, selection and admission procedures</p> <p>5.2 The institution provides opportunities for extra-curricular activities aimed at supporting student learning</p> <p>5.3 There are special hours set for students to visit the faculty administrative staff for additional support and guidance</p> <p>5.4 The institution has special student career support services that prepares graduates for employment</p>

		<p>5.5 ՄՈՒՀ-ում գործում են հաստատության կառավարման գործընթացում ուսանողների ակտիվ ներգրավվածությանը նպաստող քաղաքականություն և ընթացակարգեր:</p> <p>5.6 Ուսանողները ակտիվորեն ներգրավվում են հաստատության համար գերակա գիտահետազոտական աշխատանքներում:</p> <p>5.7 Ուսանողները ներգրավված են հաստատության գործունեության գնահատման գործընթացներում:</p> <p>5.8 ՄՈՒՀ-ում գործում է ուսանողների իրավունքների պաշտպանության համար պատասխանատու մարմին:</p> <p>5.9 Ուսանողները ներգրավված են որակի ապահովման գործընթացներում:</p>
<p>6. Դասախոսական և օժանդակ կազմ</p>	<p><i>Մասնագիտական կրթական ծրագրերի նպատակներն իրականացնելու համար ՄՈՒՀ-ն ապահովված է մասնագիտական անհրաժեշտ որակներ ունեցող դասախոսական և օժանդակ կազմով:</i></p>	<p>6.1 ՄՈՒՀ-ում գործում են կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար մասնագիտական անհրաժեշտ որակներ ունեցող դասախոսական կազմի հավաքագրման քաղաքականություն և ընթացակարգեր:</p> <p>6.2 ՄՈՒՀ-ի յուրաքանչյուր կրթական ծրագրի համար սահմանված են դասախոսական կազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող հստակ պահանջներ:</p> <p>6.3 ՄՈՒՀ-ը սահմանել է հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգեր դասախոսական կազմի պարբերաբար գնահատման համար:</p> <p>6.4 ՄՈՒՀ-ը նպաստում է դասախոսների մասնագիտական զարգացմանը՝ համաձայն պարբերաբար իրականացվող ներքին և արտաքին գնահատումների արդյունքում բացահայտված կարիքների:</p> <p>6.5 Հիմնական դասախոսական կազմը ապահովում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի սահմաններում շնորհվող անհրաժեշտ որակավորումների ծավալը:</p> <p>6.6 ՄՈՒՀ-ը մշակել է դասախոսական կազմի, մասնավորապես՝ երիտասարդ դասախոսների խարախուսման քաղաքականություն և ընթացակարգեր:</p> <p>6.7 ՄՈՒՀ-ն ունի իր ռազմավարական նպատակներին հասնելու համար անհրաժեշտ վարչական և օժանդակ աշխատակազմ:</p>

		<p>5.5 The institution has established policies and procedures that promote student active involvement in the university governance</p> <p>5.6 The students are actively involved in the research the university majors in</p> <p>5.7 The students are involved in the assessment procedures</p> <p>5.8 The institution has a special body that promotes student rights protection</p> <p>5.9 The students are involved in the quality assurance practices</p>
<p>6 Faculty and Staff</p>	<p><i>The institution provides for a high quality faculty and staff to achieve the set goals for academic programmes</i></p>	<p>6.1 The institution has policies and procedures promoting recruitment of a highly qualified teaching staff capable of ensuring programme provisions</p> <p>6.2 The teaching staff qualifications for each programme are comprehensively stated</p> <p>6.3 The institution has well established policies and procedures for the periodic evaluation of the teaching staff</p> <p>6.4 The institution promotes teacher professional development in accordance to the needs outlined during regular evaluations (both internal and external)</p> <p>6.5 There is necessary permanent staff to provide for the coverage of qualifications adequately</p> <p>6.6 There are set policies and procedures for the staff promotion in general and the young ones in particular</p> <p>6.7 There is necessary technical and administrative staff to achieve the strategic goals</p>

<p>7. Մասնագիտության կրթական ծրագրեր</p>	<p><i>Մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը համապատասխանում են հաստատության առաքելությանը, կազմում են հաստատության պլանավորման և ռեսուրսների բաշխման մաս, համապատասխանում են ազգային պահանջներին, ուսանողների և այլ շահակիցների կարիքներին և բովանդակային առումով համոզիչ են:</i></p>	<p>7.1 Կրթական ծրագրերը մանրամասն ձևակերպված են՝ ըստ շնորհվող որակավորումների համապատասխան ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների:</p> <p>7.2 Մասնագիտության կրթական ծրագրերի ուսումնառության ակնկալվող արդյունքները բավարարում են ուսանողների և այլ շահակիցների կարիքները:</p> <p>7.3 Մասնագիտության կրթական ծրագրերը մշտադիտակվում են, իսկ դրանց արդյունավետությունը պարբերաբար գնահատվում է:</p> <p>7.4 Նպաստելով ակադեմիական ազնվությանը՝ մասնագիտությունների կրթական ծրագրերն ապահովում են ուսանողների՝ ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին համապատասխան գնահատում:</p> <p>7.5 Մասնագիտության կրթական ծրագրերը բովանդակային առումով հուսալի են, հստակ մշակված և համահունչ են նմանատիպ այլ կրթական ծրագրերի հետ և նպաստում են ուսանողների և դասախոսական կազմի շարժունությանը:</p>
<p>8. Հետազոտություն և զարգացում</p>	<p><i>ՄՈՒՀ-ը նպաստում է հետազոտական նպատակների, նախագծերի իրականացմանը և ակնկալվող արդյունքների ձեռքբերմանը: Առկա է հետազոտական ավանդույթ և մշակույթ, ինչպես նաև հետազոտական աշխատանքների արդյունքների վավերացման մեխանիզմներ:</i></p>	<p>8.1 ՄՈՒՀ-ն ունի երկարաժամկետ ռազմավարություն և միջնաժամկետ ու կարճաժամկետ ծրագրեր, որոնք արտահայտում են հետազոտական ոլորտում ՄՈՒՀ-ի հետաքրքրությունները և հավակնությունները:</p> <p>8.2 ՄՈՒՀ-ը հստակ քաղաքականության ու ընթացակարգերի միջոցով նպաստում է հետազոտությունների զարգացմանն ու նորարարություններին:</p> <p>8.3 ՄՈՒՀ-ը կարևորում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը:</p> <p>8.4 ՄՈՒՀ-ն ունի հետազոտական գործունեությունը և ուսումնական գործընթացը փոխկապակցելու հստակ մեխանիզմներ:</p> <p>8.5 ՄՈՒՀ-ն ունի հետազոտական գործունեությունը և ուսումնական գործընթացը փոխկապակցելու հստակ մեխանիզմներ:</p>

<p>7 Academic programmes</p>	<p><i>The programmes are in concord with the institution's mission, form part of institutional planning and resource allocation, meets national requirements, the needs of students and other stakeholders, and is intellectually credible</i></p>	<p>7.1 Academic programs are thoroughly formulated, according to expected learning outcomes, which correspond to an academic qualification.</p> <p>7.2 The programme learning outcomes meet the needs of the students and other stakeholders</p> <p>7.3 The programme regularly monitors and reviews its effectiveness.</p> <p>7.4 The programme ensures impartial evaluation of students' level of achievement against the learning and educational objectives and promotes academic integrity</p> <p>7.5 The programmes are intellectually credible, designed coherently and articulate well with other relevant programmes and promote mobility of students and staff.</p>
<p>8 Research and Development</p>	<p><i>The institution promotes its research objectives, projects and expected outcomes. There is a research ethos and culture, and mechanisms for the validating research outcomes.</i></p>	<p>8.1 The institution has a long term strategy and medium and short term programs which address its research interests in a due manner.</p> <p>8.2 The institution promotes development and innovation through sound policies</p> <p>8.3 The institution emphasizes internationalization of the research</p> <p>8.4 The institution has well established mechanisms for linking research with teaching</p> <p>8.5 There are mechanisms in place assuring quality of research and development</p>

<p>9. Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ</p>	<p><i>ՄՈՒՀ-ն ունի սեփականություն և անհրաժեշտ ռեսուրսներ, որոնք նպաստում են սահմանված առաքելության և նպատակների արդյունավետ իրականացմանն ու ուսումնական միջավայրի ստեղծմանը:</i></p>	<p>9.1 ՄՈՒՀ-ն ունի առաջարկվող մասնագիտությունների կրթական ծրագրերին համապատասխան ուսումնական միջավայր: 9.2 ՄՈՒՀ-ը ձգտում է ապահովել և ճիշտ բաշխել բավարար ֆինանսական ռեսուրսներն իր առաքելությանն ու նպատակներին հասնելու համար անհրաժեշտ միջոցները և սարքավորումներն ապահովելու, կիրառելու և գործարկելու համար: 9.3 ՄՈՒՀ-ն ունի ֆինանսական ռեսուրսների բաշխման ճիշտ քաղաքականություն՝ հաստատությունում իրականացվող մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի նպատակայնությունն ու անխախտ ընթացքը երաշխավորելու և ապահովելու համար: 9.4 Որակի շարունակական բարելավումն ու կայունությունը ապահովելու նպատակով ՄՈՒՀ-ի ռեսուրսային բազան օժանդակում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և ռազմավարական պլանի իրականացումը: 9.5 ՄՈՒՀ-ում առկա է տեղեկատվությունը և փաստաթղթավորման գործընթացները կառավարելու հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգ: 9.6 Քաղաքականությունների և ընթացակարգերի վարչարարությունը կատարվում է որակի ընդհանուր կառավարման սկզբունքով: 9.7 ՄՈՒՀ-ը առողջապահական և անվտանգությանն պահպանմանն ուղղված ծառայությունների միջոցով ստեղծում է ապահով և անվտանգ միջավայր՝ հաշվի առնելով հատուկ կարիք ունեցող ուսանողներին:</p>
<p>10. Հասարակական պատասխանատվություն</p>	<p><i>ՄՈՒՀ-ը հաշվետու է կառավարությանը, գործատուներին և հասարակությանը, որ իր տրամադրած կրթությունը և օգտագործած ռեսուրսները համապատասխանում են իրենց նպատակներին:</i></p>	<p>10.1 Հետադարձ կապի կայուն մեխանիզմների միջոցով ձևավորվել է ամուր կապեր հասարակության հետ: 10.2 ՄՈՒՀ-ն ունի մեխանիզմներ, որոնք ապահովում են գիտելիքի փոխանցումը հասարակություն:</p>

<p>9 Infrastructure and resources</p>	<p><i>The TLI has its own property and resources, which effectively support the implementation of its stated mission and objectives and create a learning environment.</i></p>	<p>9.1 The institution takes due care to create a learning environment appropriate to the academic programmes offered 9.2 The institution endeavors to secure adequate financial resources and distribution of the latter to provide, maintain and operate the facilities and equipment as needed to achieve its mission and objectives 9.3 The institution has sound financial policies and capacity to sustain and ensure the integrity and continuity of the programmes offered at the institution. 9.4 The institution’s resource base supports the institution’s educational programmes and its strategic plans for sustainability and continuous quality enhancement. 9.5 There is a sound policy and procedure to manage information and documentation 9.6 The administration of the policies and procedures is carried out on the total quality management principle. 9.7 The institution ensures the environment is safe and secure through health and safety mechanisms that also consider special needs of students</p>
<p>10 Societal Responsibility</p>	<p><i>The institution is accountable to the government, employers and society at large for the education it offers and the resources it uses to meet these objectives.</i></p>	<p>10.1 There are strong links with the society and it is expressed through firm feedback mechanisms 10.2 The institution has mechanisms that takes care of knowledge transfer to the society 10.3 The institution contributes to development of citizenship 10.4 There are policies and procedures ensuring fair access to the institution</p>

2. Ծրագրային հավատարմագրում

Անվանակարգ	Չափանիշներ	Չափորոշիչներ
1. Մասնագիտության կրթական ծրագրի մշակում և հաստատում	Մասնագիտության կրթական ծրագիրը (այսուհետ՝ ԿԾ) համապատասխանում է մասնագիտական ուսումնական հաստատության (այսուհետ՝ ՄՈՒՀ) առաքելությանը, հանդիսանում է ՄՈՒՀ-ի պլանավորման և ռեսուրսների բաշխման մաս, համապատասխանում է ՀՀ որակավորումների ազգային շրջանակի (այսուհետ՝ ՈԱՇ) պահանջներին և ուսանողների ու այլ շահակիցների կարիքներին, բովանդակային առումով հուսալի է:	1.1 Մասնագիտության կրթական ծրագրի նպատակները և խնդիրները համահունչ են ուսումնական հաստատության առաքելությանը և նպատակներին: 1.2 Կրթական ծրագրերը մանրամասն ձևակերպված են՝ ըստ շտրիվող որակավորումների համապատասխան ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների: 1.3 Մասնագիտության կրթական ծրագրի ուսումնառության ակնկալվող արդյունքները բավարարում են ուսանողների և այլ շահակիցների կարիքները: 1.4 Մասնագիտության կրթական ծրագիրը բովանդակային առումով հուսալի է, հստակ մշակված և համահունչ է նմանատիպ այլ կրթական ծրագրերի հետ և նպաստում է ուսանողների և դասախոսական կազմի շարժունությանը: 1.5 ԿԾ համապատասխանում է մասնագիտական կրթության բնութագրիչներին և բավարարում է կարիքները: 1.6 Կրթական ծրագիրն ապահովված է իր բովանդակությունը բավարարող ուսումնամեթոդական անհրաժեշտ բազայով:
2. Դասախոսական կազմ	Մասնագիտական կրթական ծրագրի նպատակներն իրականացնելու համար ՄՈՒՀ-ն ապահովված է մասնագիտական անհրաժեշտ որակներ ունեցող դասախոսական կազմով:	2.1 ՄՈՒՀ-ում գործում են կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար մասնագիտական անհրաժեշտ որակներ ունեցող դասախոսական կազմի հավաքագրման քաղաքականություն և ընթացակարգեր: 2.2 ՄՈՒՀ-ի մասնագիտության կրթական ծրագրի համար սահմանված են դասախոսական կազմի մասնագիտական որակներին ներկայացնող հստակ պահանջներ: 2.3 ՄՈՒՀ-ը սահմանել է հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգեր դասախոսական կազմի պարբերաբար գնահատման համար:

2. Programme Accreditation

Category	Criteria statements	Standards
1. Design and Approval	<i>The program is in concord with the institution's mission, forms part of institutional planning and resource allocation, meets national requirements, the needs of students and other stakeholders, and is intellectually credible</i>	1.1 The goals and objectives of the programme are in line with the institution's mission and purpose. 1.2 The academic programme is thoroughly formulated, according to expected learning outcomes, which correspond to an academic qualification. 1.3 The programme learning outcomes meet the needs of the students and other stakeholders 1.4 The programmes are intellectually credible, designed coherently and articulate well with other relevant programmes 1.5 The programme meets the characteristics and needs of the professional/vocational education 1.6 The programme has appropriate learning materials developed to satisfy the content of the programme.
2. Teaching Staff	<i>The institution provides for a high quality faculty to achieve the set goals for academic programmes</i>	2.1 The institution has policies and procedures promoting recruitment of a highly qualified teaching staff capable of ensuring programme provisions 2.2 The teaching staff qualifications for the programme are comprehensively stated 2.3 The institution has well established policies and procedures for the periodic evaluation of the teaching staff

		<p>2.4 ՄՈՒՀ-ը նպաստում է դասախոսների մասնագիտական զարգացմանը՝ համաձայն պարբերաբար իրականացվող ներքին և արտաքին գնահատումների արդյունքում բացահայտված կարիքների:</p> <p>2.5 Հիմնական դասախոսական կազմն ապահովում է մասնագիտության կրթական ծրագրի սահմաններում շնորհվող անհրաժեշտ որակավորումների ծավալը:</p> <p>2.6 ՄՈՒՀ-ը մշակել է դասախոսական կազմի, մասնավորապես՝ երիտասարդ դասախոսների խրախուսման քաղաքականություն և ընթացակարգեր:</p>
<p>3. Ուսուցման (դասավանդման և ուսումնառության) մեթոդներ</p>	<p><i>ԿԾ-ի սահմաններում կիրառվող դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները ապահովում են սովորողների մոտ ուսումնառության արդյունքների ձեռքբերումը, ինչը վկայում է նաև պրոֆեսորա-դասախոսական կազմի աշխատանքի արդյունավետության մասին:</i></p>	<p>3.1 ԿԾ-ում հստակորեն սահմանվում են դասավանդման ու ուսումնառության մեթոդները և մոտեցումները, որոնք անհրաժեշտ են ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներն ապահովելու համար:</p> <p>3.2 Առկա են դասավանդման և ուսումնառության մոտեցումների որակը գնահատելու մեխանիզմներ:</p>
<p>4. Հետազոտական և ստեղծագործական գործունեություն</p>	<p><i>ՄՈՒՀ-ը նպաստում է հետազոտական նպատակների, նախագծերի իրականացմանը և ակնկալվող արդյունքների ձեռքբերմանը: Առկա է հետազոտական ավանդույթ և մշակույթ, ինչպես նաև հետազոտական աշխատանքների արդյունքների վավերացման մեխանիզմներ:</i></p>	<p>4.1 Կրթական ծրագիրն ունի երկարաժամկետ ռազմավարություն և միջնաժամկետ ու կարճաժամկետ ծրագրեր, որոնք արտահայտում են հետազոտական ոլորտում ՄՈՒՀ-ի հետաքրքրությունները և հավակնությունները:</p> <p>4.2 Կրթական ծրագիրը հստակ քաղաքականության ու ընթացակարգերի միջոցով նպաստում է հետազոտությունների զարգացմանն ու նորարարություններին:</p> <p>4.3 Կրթական ծրագիրը կարևորում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը:</p>

		<p>2.4 The institution promotes teacher professional development in accordance to the needs outlined during regular evaluations (both internal and external)</p> <p>2.5 There is necessary permanent staff to provide for the coverage of qualifications adequately</p> <p>2.6 There are set policies and procedures for the staff promotion in general and the young ones in particular</p>
<p>3. Teaching and Learning Practices</p>	<p><i>The programme promotes productive teaching and learning practices based on the evidence of student learning outcomes as well as provides for the faculty effectiveness in achieving its educational objectives.</i></p>	<p>3.1 The programme clearly defines the teaching and learning approaches necessary to achieve the stated learning outcomes.</p> <p>3.2 There are set mechanisms evaluating quality of teaching and learning approaches.</p>
<p>4. Research and Creativity</p>	<p><i>The programme promotes its research objectives, projects and expected outcomes. There is a research ethos and culture, and mechanisms for the validating research outcomes.</i></p>	<p>4.1 The programme has a long term strategy and medium and short term programs which address its research interests in a due manner.</p> <p>4.2 The programme promotes development and innovation through sound policies</p> <p>4.3 The programme emphasizes internationalization of the research</p>

		<p>4.4 ՄՈՒՀ-ն ունի հետազոտական գործունեությունը և ուսումնական գործընթացը փոխկապակցելու հստակ մեխանիզմներ:</p> <p>4.5 ՄՈՒՀ-ում առկա են հետազոտական և ստեղծագործական գործունեության որակն ապահովող մեխանիզմներ: The programme emphasizes internationalization of the research</p>
5. Ուսանողների գնահատում	<i>Նպաստելով ակադեմիական ազնվությանը՝ մասնագիտությունների կրթական ծրագրերն ապահովում են ուսանողների՝ ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին համապատասխան գնահատում:</i>	<p>5.1 ԿԾ-ում գնահատվում է սովորողի ուսումնառության ակնկալվող արդյունքների ձևավորումը՝ ըստ ուսանողի ուղեցույցում ներկայացված պահանջների:</p> <p>5.2 ՄՈՒՀ-ը հստակ սահմանած քաղաքականության և ընթացակարգերի միջոցով հավասար և անաչառ մոտեցում է ցուցաբերում ուսանողներին՝ հաշվի առնելով նրանց պարտականությունները և բողոքները:</p> <p>5.3 ՄՈՒՀ-ը խրախուսում է ուսանողի ուսումնագիտական ինքնուրույնությունը և պայքարում գրագողության դեմ:</p>
6. Կրթական միջավայր	<i>ՄՈՒՀ-ը նպաստում է որակյալ կրթություն իրականացնելուն՝ ուսումնառության համար բարենպաստ միջավայր ձևավորելով:</i>	<p>6.1 ԿԾ-ն ունի սեփականություն և անհրաժեշտ ռեսուրսներ, որոնք նպաստում են սահմանված առաքելության և նպատակների արդյունավետ իրականացմանն ու ուսումնական միջավայրի ստեղծմանը:</p> <p>6.2 ԿԾ-ի սահմաններում ուսանողներին ժամանակին և պարբերաբար տրամադրվում են ուսումնառությանը նպաստող օգտակար ու մատչելի տեղեկություն և խորհրդատվություն:</p>

		<p>4.4 The institution has well established mechanisms for linking research and teaching</p> <p>4.5 There are set mechanisms for assuring quality of the research and creativity.</p>
5. Student Assessment	<i>The institution ensures impartial evaluation of students' level of achievement against the learning and educational objectives and promotes academic integrity</i>	<p>5.1 The program evaluates students' level of achievement against the objectives for each learning outcome in accordance with the evaluation methods and criteria described in the prospectus.</p> <p>5.2 The institution treats students fairly and equitably through policies and procedures, which address student conduct and grievances.</p> <p>5.3 The institution has clearly articulated policies promoting academic integrity and tracking for plagiarism</p>
6. Learning Environment	<i>The institution promotes quality educational provisions through creating an environment conducive to learning</i>	<p>6.1 The programme has its own property and resources, which effectively support the implementation of its stated mission and objectives and create a learning environment.</p> <p>6.2 The programme ensures that all students understand the requirements and receive timely, useful and regular information and advice about relevant academic requirements.</p>

<p>7. Որակի ապահովում</p>	<p><i>Կրթական ծրագիրն ունի որակի ներքին համակարգ, որը նպաստում է իր պահպանումը և շարունակական զարգացումը:</i></p>	<p>7.1 ՄՈՒՀ-ը մշտապես թարմացնում և կատարելագործում է ԿԾ-ն՝ շուկայի պահանջներին համապատասխանեցնելու նպատակով:</p> <p>7.2 ԿԾ-ը նախատեսում է հետադարձ կապ, որը թույլ է տալիս կրթական նպատակների տեսանկյունից գնահատել ուսանողների ձեռքբերումները:</p> <p>7.3 ՄՈՒՀ-ում առկա են կրթական ծրագրի որակի ներքին ապահովման արդյունավետ քաղաքականություն և ընթացակարգ(եր):</p> <p>7.4 Որակի պահովման համակարգը մշակված է և գործում է հետևելու համար հասարակական կարիքներին և ուսանողների պահանջներին, ինչպես նաև իր գործառնումը ստուգելու համար:</p>
----------------------------------	---	---

<p>7. Quality assurance</p>	<p><i>The programme has internal quality assurance system that promotes its maintenance and continuous improvement.</i></p>	<p>7.1 The programme is constantly updated and improved to ensure compliance with market demand based on the cyclical monitoring and review.</p> <p>7.2 The programme provides an educational feedback system that examines it on the basis of the results of evaluation regarding the level of student achievement against the learning and educational objectives.</p> <p>7.3 There are well established policies and procedures for programme internal quality assurance</p> <p>7.4 The quality assurance is designed and actually operated to attend to societal needs and students' requests, as well as to check the functions of the system itself.</p>
------------------------------------	---	--

3. Ինստիտուցիոնալ փորձաքննության և մասնագիտության կրթական ծրագրերի հավատարմագրման ընթացակարգեր

- 3.1. ՄՈՒՀ-երը, որոնք պատրաստվում են դիմել ինստիտուցիոնալ փորձաքննության և/կամ իրենց ծրագրերի հավատարմագրման, պետք է դիմում-հայտ ներկայացնեն ՈԱԱԿ:
- 3.2. Այն ՄՈՒՀ-երը, որոնք ունեն որակի ապահովման ներքին համակարգ, դիմում-հայտին կից պետք է ներկայացնեն համակարգի գործունեության մանրամասն նկարագրությունը, որտեղ պետք է անդրադառնան սույն փաստաթղթի՝ որակի ներքին ապահովմանը վերաբերող բոլոր դրույթներին: Այն պետք է ներառի ՄՈՒՀ-ի կամ ֆակուլտետի որակի ապահովման ձեռնարկը և այն փաստաթղթերը, որոնք անհրաժեշտ են ՈԱԱԿ-ի պահանջներին համապատասխանությունը հիմնավորելու համար:
- 3.3. Եթե ՄՈՒՀ-ը դիմում է նախքան որակի ապահովման պաշտոնական ընթացակարգեր ներդնելը, ապա այդ հաստատությունը պետք է ՈԱԱԿ-ի հետ համաձայնեցնի տվյալ գործընթացներն իրականացնելու ընթացակարգերը: Միջանկյալ ժամանակահատվածում ՈԱԱԿ-ի կողմից կանցկացվի պայմանական հիմունքներով ինստիտուցիոնալ փորձաքննություն՝ ըստ ՈԱԱԿ-ի հետ որակի ապահովման ընթացակարգերի մասին կնքված պայմանագրի: Եթե ՄՈՒՀ-ը ՈԱԱԿ-ի կողմից նախանշված ժամանակահատվածում չի ներդնում պայմանագրով նախատեսված որակի ապահովման ընթացակարգերը, ապա ՈԱԱԿ-ը իրավասու է վերանայել իր որոշումը և ընդհատել տվյալ գործընթացը ՄՈՒՀ-ի հետ:
- 3.4. ՈԱԱԿ պետք է ներկայացվի դիմում-հայտին կից փաթեթի վեց օրինակ, ինչպես նաև էլեկտրոնային տարբերակը: Ցանկալի է խորհրդակցել ՈԱԱԿ-ի անձնակազմի հետ համատեղելի ինքնավերլուծության ձևաչափերի ընտրության շուրջը:

3. Institutional Audit/Programme Accreditation Procedures

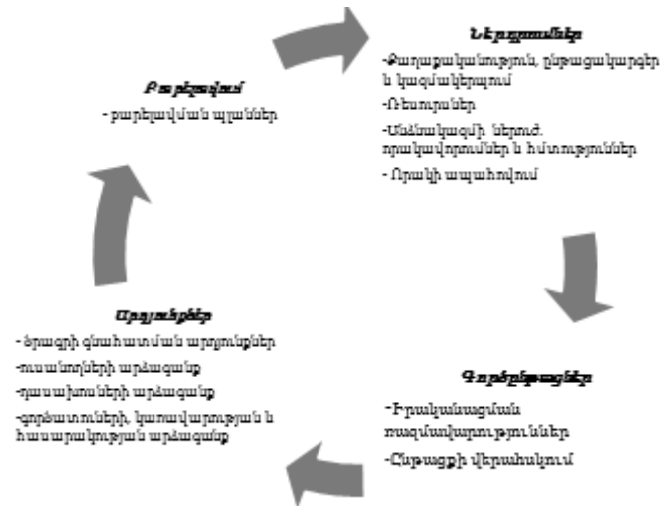
- 3.1 The TLIs intending to apply for institutional audits and/or to submit their programmes to ANQA for validation are advised to submit details of their quality assurance policy and procedures, in advance of their first submission for institutional audit/programme validation. The application should address all matters referred to in Internal Quality Assurance part of this document. It should include a quality assurance manual and such documentation as is required to demonstrate compliance with ANQA requirements, in particular in relation to the experience of the operation of the quality assurance procedures.
- 3.2 Cases may arise where a TLI seeks institutional audit prior to establishing formal quality assurance procedures. In such cases, ANQA may, at the time of audit determine the time-scale for agreeing the procedures. In the interim period preceding agreement, institutional audit will be on a conditional basis, pending ANQA agreement in relation to the quality assurance procedures. In the event of the TLI not establishing agreed procedures before any deadline that ANQA has specified, ANQA will consider if it will reconsider its decision with a view to withdrawal thereof.
- 3.3 Six hard copies of Application should be submitted to ANQA, together with an electronic copy. TLIs are requested to consult ANQA staff in relation to compatible formats.
- 3.4 On receipt of an Application, ANQA will evaluate the documentation and will conduct a review of the effectiveness of the procedures. The review will include a meeting with the TLI top management, to discuss the procedures with appropriate personnel and to verify from records the effective operation of the procedures.

- 3.5. Ստանալով դիմումը՝ ՈԱԱԿ-ը կուսումնասիրի փաստաթղթերը և կգնահատի կատարած աշխատանքների արդյունավետությունը: Այդ ընթացքում ՄՈՒՀ-ի ղեկավարության և համապատասխան անձնակազմի հետ հանդիպումներ ու քննարկումներ կկազմակերպվեն որակի ապահովման գործընթացների շուրջը: Արդյունքում կազմված արձանագրությունների միջոցով կպարզվի գործընթացների արդյունավետության աստիճանը:
- 3.6. ՈԱԱԿ-ը ակնկալում է, որ ՄՈՒՀ-ը որակի ապահովման բոլոր գործընթացների համար կիրառում է հստակ սահմանված ընթացակարգեր: Դիմումը ստանալուց հետո ՈԱԱԿ-ը՝ որպես առանձին գործընթաց, գնահատելու է որակի ապահովման ընդհանուր ընթացակարգերը: Ինստիտուցիոնալ փորձաքննության և/կամ ծրագրային հավատարմագրման առանձին դեպքերում կարող են կատարվել ընդհանուր ընթացակարգերի որոշ վերամշակումներ:

- 3.5 procedures applying to all academic activities. At the time of an initial application for institutional audit and or programme accreditation, ANQA will evaluate, as a discrete process, the general quality assurance procedures. Some adaptation or elaboration of the general set may be appropriate in the case of individual cases of institutional audit or programmes submitted for accreditation.

4. ՈԱԱԿ-ի գնահատման սկզբունքները

ՈԱԱԿ-ը առաջարկում է հետադարձ կապի վրա հիմնված կառավարման գնահատման հետևյալ մոդելը, որը կնպաստի կառավարման արդյունավետությանը:

Կատարողական ցուցիչները սովորաբար վերցվում են բոլոր փուլերից՝ ներդրումներ, գործընթացներ, արդյունքներ և բարելավում:

Ներդրումներ դաշտը հիմնականում շեշտադրում է ռազմավարական պլանում դրված խնդիրներին հասնելու կրթական գործընթացի, ռեսուրսների և անձնակազմի ներուժի, ինչպես նաև գործընթացի կառավարման արդյունավետության վերաբերյալ որակի ապահովման մեխանիզմների քաղաքականությունը, ընթացակարգերը, կազմակերպումը:

Գործընթացներ դաշտը շեշտադրում է կրթական գործընթացները, մասնավորապես այն գործողությունները, որոնք ուղղված են ռազմավարության, պլանավորման և ուղղորդող ընթացակարգերի ներդրմանը: Հատկապես կարևոր է նախանշված խնդիրների իրականացման գործում ներգրավված անձնակազմի ներուժը: Այս հատվածում ինքնագնահատման համար պատասխանատու որակի ապահովման անձնակազմը պետք է վերլուծի այն քայլերը, որոնք ձեռնարկված են նպատակներին հասնելու համար:

4. ANQA Evaluation Principles

ANQA proposes a management evaluation model based on a feedback loop to promote maintenance and enhancement:

Performance indicators usually stem from all the fields: input, process, output and improvement and enhancement.

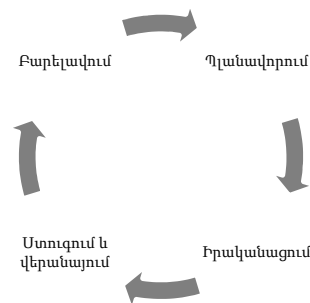
The **INPUT** field mainly stresses the policies, procedures, the organization of the educational processes, the resources and staff capacity to achieve the objectives set out in the strategic plan as well as the QA mechanisms ensuring effectiveness and efficiency of the process management.

The **PROCESS** field highlights the educational processes involved, in particular in the activities aimed at implementing the strategies, planning and enacting policies and procedures. Of particular importance is the staff capacity involved to implement the outlined objectives. In this part the QA staff responsible for self-assessment should analyze the measures taken to achieve the objectives: quality assurance systems, teacher training, admission policy, methods and equipment.

Արդյունքներ դաշտը նախանշում է այն քանակական և որակական ցուցիչները, որոնք սահմանում են, թե արդյոք ծրագրի/հաստատության նպատակները իրագործված են: Մոդելի երկու տարրերը՝ **ներդրումներ** և **արդյունքներ**, չափվում են ըստ համապատասխանության: Դա արվում է ծրագրային գնահատման, ուսանողների, շրջանավարտների, դասախոսների և գործատուների հետադարձ կապի տվյալների խոր վերլուծության միջոցով: Կան նաև ցուցանիշները չափելու այլ մեթոդներ, օր.՝ վիճակագրության վերլուծությունը, հարցումները, խմբային քննարկումները, համադրական գնահատումը, դրսի գործընկերների դիտարկումը և այլն: Արդյունքները բացահայտելու համար կարելի է կիրառել նաև ոչ պաշտոնական այնպիսի եղանակներ, ինչպիսիք են, օրինակ, թիմային գնահատումները կամ արտասահմանյան գործընկերների հետ անցկացվող քննարկումները:

Բարելավում ոլորտում կատարվում են պլանների վերանայում, շտկումներ և/կամ վերամշակում: Եթե ՄՈՒԷ-ը չի հասել իր սահմանած նպատակներին, ապա այս փուլում այն պետք է ձեռնարկի բարելավմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ, որոնք պետք է ներառվեն բարելավման ծրագրերում:

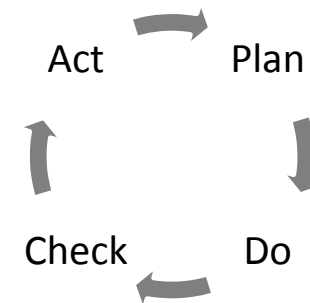
Ինստիտուցիոնալ/ծրագրային ինքնագնահատումը փորձագիտական գնահատման փուլ անցնելու մեկնակետն է: Հիմնական սկզբունքները հետևյալն են.
 Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային կառավարման սահուն ընթացքը ապահովելու համար, ինչը կնպաստի կրթական գործընթացների որակի բարելավմանը, ՈԱԱԿ-ը որդեգրել է Որակի ընդհանուր կառավարման (TQM) մոտեցումը՝ որպես ինստիտուցիոնալ և ծրագրային ինքնագնահատման գլխավոր սկզբունք: Հետևաբար՝ որակի ընդհանուր կառավարումը պետք է կիրառվի վերը նշված յուրաքանչյուր փուլում (ներդրում-գործընթաց-արդյունքներ-բարելավում)

The **OUTPUT** field outlines the quantitative or qualitative indicators, which determine whether the programme/institution's own objectives are met. Here the two elements in the model, the input and output, are measured against compliance. This is done by a thorough analyses of the results obtained through programme assessment, student, alumni, teacher and employer feedback. There are many possible ways of measuring the indicators, e.g. by analysis of statistics, surveys, panel discussions, benchmarking, peer review. More informal qualitative ways such as team evaluations or discussions with colleagues from abroad can also be used to make results explicit.

In the **IMPROVEMENT AND ENHANCEMENT** field plans are rethought, adjusted and/or developed anew. If the objectives are not met, relevant steps aimed at improvement should be included in the plan.

To ensure a smooth flow of the institutional and programme management, thus, promoting quality of educational provisions, ANQA has adopted Total Quality Management (TQM) approach as the main principle in the institutional/ programme self-assessment process. As a result, the TQM should be applied at each field mentioned above (input-process-output-improvement and enhancement):

- **Պլանավորում**՝ խնդիրների սահմանում և դրանց լուծման չափման միջոցների ձևակերպում,
- **Իրականացում**՝ միջոցառումների իրականացում,
- **Ստուգում և վերանայում**՝ իրականացման ընթացիկ և շրջափուլային գնահատում, որը որոշում է՝ արդյո՞ք արձանագրված արդյունքները համահունչ են պլանավորված խնդիրներին,
- **Բարելավում**՝ պլանների ամփոփում և/կամ վերաշտկում՝ նկատի ունենալով շահակիցների արձագանքը և ընդհանուր գնահատման արդյունքները: Անհրաժեշտության դեպքում նոր խնդիրներ են դրվում: Դա նշանակում է, որ կրթական ծրագրի որակը կախված է ոչ միայն գործընթացի համարժեքությունից, այլ նաև այն բանից, թե ինչպես են այդ գործընթացները վերահսկվում ձեռք բերված արդյունքների տեսանկյունից:

Գնահատման ընթացքում փորձագետները որպես հիմք պետք է ընդունեն հետևյալ փաստաթղթերը.

- ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված լիցենզավորման կարգով՝ ըստ հավելվածների սահմանված չափանիշներն ու չափորոշիչները,
- հաստատության կանոնադրությունը,
- ՄՈՒՀ-ի՝ կառավարման խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարական պլանը,
- ինքնավերլուծությունը,
- շահակիցների արձագանքները հաստատության գործունեության վերաբերյալ:

Գնահատման նիշերը հետևյալն են՝

- **(5) Գերազանց**՝ Թե՛ հաստատության գործունեությունը և թե՛ մասնագիտության կրթական ծրագրերի իրականացումը միջազգային մակարդակում ցուցադրում են բարձր մրցունակություն և նշանակալի ներդրման ակնակալիք: Վերջնական արդյունքն ունի կարևոր և շոշափելի ազդեցություն տվյալ ոլորտի համար: Փորձագետների կողմից ձեռք բերված տվյալները բացահայտում են բոլոր ոլորտներում առկա բարձր ցուցանիշներ:

- **Plan:** setting an objective and formulating measures to reach it,
- **Do:** executing the measures,
- **Check:** Conducting ongoing and cyclical evaluation of the implementation to determine whether the results achieved are in line with the original objectives,
- **Act:** Finalizing and/or modifying the plans taking into account the feedback of the stakeholders and overall evaluation results. If necessary, new objectives are set that complete the cyclic character. It follows that the quality of a degree programme depends not only on the adequacy of the processes involved, but also on the way these processes are controlled in the light of the results achieved.

While evaluating institutional and academic programme effectiveness the expert panel will take the following main documents as a point of departure:

- Licensing criteria and standards set by the Ministry of Education and Science
- Institutional charter
- Institutional strategic plan approved by the Governing Board
- The self-assessment
- Stakeholder feedback

The evaluation scales are as follows:

- **Excellent (5):** Both the institutional and programme performance indicate high level of competitiveness at the international level and are expected to make significant contribution. The final outcome has an important and substantial impact in the field. The findings made by the expert panel demonstrate high level of performance along all the domains.

- **(4) Լավ՝** Թե՛ հաստատության գործունեությունը և թե՛ մասնագիտության կրթական ծրագրերի կատարումը ցուցադրում են միջազգային մակարդակում ընդգրկված լինելու որոշակի աստիճան: Վերջնական արդյունքն ունի կարևոր և շոշափելի ազդեցություն ազգային շրջանակներում: Փորձագետների կողմից ձեռք բերված տվյալները բացահայտում են բոլոր տիրույթներում առկա բարձր ցուցանիշներ՝ սահմանված շեմից ոչ նշանակալի շեղումներով:
- **(3) Բավարար՝** Թե՛ հաստատության գործունեությունը և թե՛ մասնագիտության կրթական ծրագրերի իրականացումը մրցունակ են ազգային շրջանակներում և դրսևորում են միջազգային ընդգրկվածության որոշ միտումներ: Վերջնական արդյունքն ունի կարևոր և շոշափելի ազդեցություն ազգային շրջանակներում: Փորձագետների կողմից ձեռք բերված տվյալները բացահայտում են բոլոր տիրույթներում առկա միջին ցուցանիշներ՝ սահմանված շեմից որոշակի շեղումներով:
- **(2) Անբավարար՝** Թե՛ հաստատության գործունեությունը և թե՛ մասնագիտության կրթական ծրագրերի իրականացումը կայուն են և սկզբունքորեն աջակցության արժանի: Այնուամենայնիվ, արդյունքը մեծապես չի ազդում երկրի զարգացման վրա և, հետևապես, հետաքրքրություն չի առաջացնում: Այն պակաս առավելություններ ունի ոլորտում, քան վերը նշված կարգերում: Փորձագետների կողմից ձեռք բերված տվյալները բացահայտում են բոլոր տիրույթներում առկա ցածր ցուցանիշներ՝ սահմանված շեմից շոշափելի շեղումներով:
- **(1) Շատ վատ՝** Թե՛ հաստատության գործունեությունը և թե՛ մասնագիտության կրթական ծրագրերի իրականացումը կայուն չեն և աջակցության ոչ արժանի: Արդյունքը բացարձակապես չի ազդում երկրի զարգացման վրա: Փորձագետների կողմից ձեռք բերված տվյալները բացահայտում են բոլոր տիրույթներում առկա վատ ցուցանիշներ՝ սահմանված շեմից նշանակալի շեղումներով:

- **Good (4):** Both the institutional and programme performance indicate some level of involvement at the international level. The final outcome has an important and substantial impact in the field at the national level. The findings made by the expert panel demonstrate high level of performance along all the domains with minor deviations from the stated standards.
- **Satisfactory (3):** Both the institutional and programme performance are competitive at national level and has a potential for international involvement. The final outcome has an important and substantial impact in the field at the national level. The findings made by the expert panel demonstrate medium level of performance along all the domains with some deviations from the stated standards.
- **Unsatisfactory (2):** Both the institutional and programme performance are solid and in principle worthy of support. However, the output does not contribute greatly to the country's development and therefore is not exciting. The final outcome is of less priority in the field than in the above categories. The findings made by the expert panel demonstrate low level of performance along all the domains with substantial deviations from the stated standards.
- **Very poor (1):** Both the institutional and programme performance are neither solid nor exciting and in principle are not worthy of support. The output does not contribute to the country's development at all. The findings made by the expert panel demonstrate poor level of performance along all the domains with significant deviations from the stated standards.

Գնահատման վերջնական նիշն առաջանում է փորձագիտական եզրակացության արդյունքում, որից հետո ընդունվում է հետևյալ որոշումներից մեկը՝

- **Ընդունելի**՝ համապատասխանում է շեմային նվազագույն պահանջներին և գերազանցում դրանք,
- **Պայմանականորեն ընդունելի**՝ համապատասխանում է շեմային նվազագույն պահանջներին, սակայն հետագա վերանայման կարիք ունի,
- **Մերժելի**՝ չի համապատասխանում նվազագույն շեմային պահանջներին

Որակի կենտրոնի կողմից առանձնացված չափանիշները, չափորոշիչները և կատարողական ցուցանիշները պարբերաբար վերանայվում և փոփոխվում են՝ հավաստելու դրանց արդիականությունը, պիտանիությունը, համարժեքությունը և համապատասխանությունը որակի ապահովման և հավատարմագրման ոլորտում առաջացող նոր միտումներին և զարգացումներին:

The final evaluation grade is the result of expert summarization. The evaluation results feed into the final decision-making process and result in one of the following:

- **Accepted** – meets and exceeds the minimum requirements for the standard
- **Conditionally accepted** – meets the minimum requirements, however, needs further redevelopment
- **Rejected** – fails to meet the minimum requirements

The criteria, standards and performance indicators promulgated by ANQA are reviewed and modified periodically to ensure they are current, valid, relevant and consistent with the emerging trends and developments in the field of quality assurance and accreditation universally.

ՈՐԱԿԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՓՈՐՁԱԳԵՏՆԵՐԻ ՈՒՂԵՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ

1 Ուղենիշներ և չափանիշներ

- 1.1 ՈԱԱԿ-ը որակի արտաքին ապահովման գործընթացները իրականացնելու համար կիրավիրի բարձր որակավորում ունեցող փորձագետների, որոնք կատարելու են փաստաթղթերի նախնական ուսումնասիրություն և կազմելու են գեկույց որակի ապահովման ամբողջ գործընթացի վերաբերյալ (ինստիտուցիոնալ փորձաքննություն և/կամ ծրագրային հավատարմագրում):
- 1.2 Արտաքին փորձագետների ընտրությունը կարևոր նշանակություն ունի, քանի որ հավատարմագրման մասին որոշումների միջազգային ճանաչումը սերտորեն կապված է արտաքին փորձագետների ընտրության չափանիշների և ընթացակարգերի հետ: Ուստի՝ Հավատարմագրման եվրոպական կոնսորցիումի (2005) անդամները համաձայնության են եկել հետևյալ սկզբունքների շուրջը.
- Փորձագետների խումբ կազմելու վերաբերյալ ցանկացած որոշում պետք է հիմնված լինի հավատարմագրող կազմակերպության կանոնների և կարգերի կամ համապատասխան օրենսդրության վրա: Ընտրության գործընթացը պետք է լինի ամբողջությամբ թափանցիկ:
 - Հավատարմագրվող հաստատությունները և այլ կառույցները պետք է ունենան փորձագետների ընտրության հնարավորություն:
 - Հավատարմագիր շնորհելու մասին որոշումները կայացվում են ոչ թե փորձագետների խմբերի, այլ հավատարմագրող կազմակերպության կողմից:
 - Փորձագետները պետք է լինեն անկախ և ունենան անկողմնակալ որոշումներ կայացնելու հնարավորություն:
 - Ելնելով հավատարմագրման գործընթացի խնդիրներից՝ պետք է կազմվի տարբեր ոլորտներում փորձառություն ունեցող փորձագետների այնպիսի խումբ, որը կունենա համապատասխան ներուժ՝ նշված ընթացակարգերը բարեհաջող իրականացնելու համար:

GUIDELINES AND CRITERIA FOR QUALITY ASSURANCE EXPERTS

1. Guidelines and Criteria for Experts

- 1.1 Within the frames of external quality assurance processes ANQA will draw upon the experience of highly qualified experts, who will carry out desk-reviews, site-visits and as a result of the whole quality assurance procedure (institutional audits and programme accreditations) produce a final report.
- 1.2 The selection of external experts is of key importance since recognition of accreditation decisions is closely linked to the implementation of accepted selection criteria and procedures involving external experts. The European Consortium for Accreditation (2005) members agreed on the following principles:
- Any decision regarding the composition of the expert team is to be based on the rules and regulations of the accreditation organization or on pertinent legislation; the selection process must be fully transparent.
 - Institutions or other units undergoing accreditation are given the opportunity to object to the selection of experts.
 - The accreditation decisions are not made by the group of experts themselves, but by the accreditation organization.
 - Experts must be independent and in a position to make unbiased judgments.
 - Depending on the objectives of the accreditation procedure, expert teams should bring together the relevant expertise.

- 1.3 Մասնագետներն ու ուսանողները, որոնք հանդես են գալիս որպես փորձագիտական թիմի անդամներ, և գործընթաց համակարգողները ընտրվում են ՈԱԱԿ-ի ազգային և միջազգային փորձագետների բազայից: Նրանք պետք է ունենան որակի ապահովման գործընթացների հիմնական միջոցառումներ անցկացնելու հմտություններ: Մասնավորապես, փորձագետները ընտրվելու են գրավոր և բանավոր հաղորդակցման բարձր ունակությունների, հանդիպումներ վարելու, թիրախային խմբերի հետ աշխատելու, բազմատեսակ տեղեկատվություն վերլուծելու և սինթեզելու ու առողջ եզրակացություն անելու հիման վրա:
- 1.4 ՈԱԱԿ-ը կազմակերպելու է փորձագետների և գործընթաց համակարգողների վերապատրաստումներ նշված հմտությունները զարգացնելու և կիրառելու համար: Փորձագետների հավաքագրման, ընտրության, վերապատրաստման և զարգացման քաղաքականությունը պետք է լինի հանրությանը հասանելի ՈԱԱԿ-ի կայքի միջոցով:
- 1.5 ՈԱԱԿ-ը հավաստելու է որակի ապահովման գործընթացներում մասնակցող ՄՈՒՀ-երի օգուտը հետևյալ կերպ՝
- գնահատում անցկացնող փորձագետների խմբի անդամները և գործընթաց համակարգողները ունեն համապատասխան վերապատրաստում՝ գործընթացը մասնագիտորեն և վստահելի անցկացնելու համար,
 - գնահատման յուրաքանչյուր մեթոդ պետք է բոլոր ՄՈՒՀ-երում կիրառվի համահավասար,
 - գնահատում անցկացնող խումբը և գործընթաց համակարգողները միևնույն բովանդակային տեղեկատվությունն են տալիս իրենց ՄՈՒՀ-երին:
- 1.6 ՈԱԱԿ-ը ստեղծում է այց կատարող փորձագետների խումբ այն ՄՈՒՀ-երի համար, որոնք հայցել են ինստիտուցիոնալ փորձաքննություն և/կամ ծրագրային հավատարմագրում: Այդ խումբը կազմվում է մասնագետներից և շահակիցներից, որոնք հավաքագրվում և վերապատրաստվում են ՈԱԱԿ-ի կողմից (հիմք են ընդունվում նրանց մասնագիտական որակավորումները և շահագրգռվածությունը բարձրագույն կրթության որակի չափորոշիչների պահպանման և բարելավման նկատմամբ): Խմբում ներառվում են նաև ՈԱԱԿ-ի հիմնական աշխատակիցը և տեխնիկական մասն ապահովող փորձագետը:

- 1.3 The professionals and students selected to be expert team members and process facilitators are drawn from the ANQA pool of highly qualified, experienced and well-respected local and international personnel who already have skills in the core activities of quality assurance processes. In particular, the experts will be selected for their highly developed and practiced skills of written and oral communication, conduct of meetings, focus groups, analysis and synthesis of a wide variety of information, and evaluation leading to sound judgment.
- 1.4 ANQA will organize expert and facilitator trainings to build on these skills and to assist the expert team members and facilitators to apply them to a specific review process. The expert recruitment, selection, training and development policy is made publicly available through ANQA website.
- 1.5 ANQA will ensure the TLIs under review benefit from the quality assurance processes through
- Instilling confidence that review team members and facilitators are properly trained to undertake review work professionally, and confidently;
 - Providing consistent application of each review method;
 - Ensuring consistency in the messages about the review method which the review team members and facilitators take back to their institutions.
- 1.6 ANQA sets up a visiting team (expert panel) for a site-visit to the institution or programme seeking an institutional audit and/or accreditation status. This team is often made up of peers and stakeholders hired and trained by ANQA based on their background qualifications and because of their strong interest in the quality standards of higher education institutions. The team also includes a full-time employee of ANQA.

- 1.7 Փորձագետներին առնչվող գործունեությունը ՈԱԱԿ-ն իրականացնելու է Ծրագրային հավատարմագրման և Ինստիտուցիոնալ փորձաքննության կոմիտեների (հետայսու՝ Կոմիտեներ) միջոցով, որոնք կատարելու են հետևյալ գործառնությունները.
- առաջարկել փորձագետների թեկնածություններ՝ խորհրդակցելով ՈԱԱԿ-ի տնօրենի հետ,
 - շտկել ընթացակարգային սկզբունքները և չափորոշիչները ինստիտուցիոնալ փորձաքննության ու ծրագրային հավատարմագրման առանձնահատուկ դեպքերի համար,
 - պահպանել այն բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները, որոնք պահանջվում են որակավորումների միջազգային ճանաչման համար,
 - նշանակել փորձագիտական հանձնախմբեր ինստիտուցիոնալ փորձաքննության և ծրագրային հավատարմագրման համար,
 - կազմել փորձագետների եզրակացությունների և ավարտական զեկույցի հիման վրա ամփոփիչ զեկույց,
 - տրամադրել բարելավմանն ուղղված երաշխավորումներ հաստատություններին կամ կրթական ծրագրերին՝ փորձագիտական հանձնախմբերի զեկույցների հիման վրա,
 - ներկայացնել զեկույց ՈԱԱԿ-ի կառավարման խորհրդին եզրակացությունների և եզրափակիչ որոշումների վերաբերյալ:
- 1.8 Ուսանողների ներկայացուցիչների թեկնածությունների առաջադրումը դուրս է ՈԱԱԿ-ի կոմիտեների պատասխանատվության շրջանակից. նրանց թեկնածությունները ներկայացնում են ՄՈՒՀ-երի ուսանողական կազմակերպությունները:

- 1.7 In the course of its operations with experts ANQA will set up a Programme Accreditation Committee and Institutional Audit Committee (the Committees henceforth) responsible for exercising the following functions:
- Nominating candidates for expert functions in consultation with the ANQA Director
 - Adjusting the procedural principles and standards for institutional audits and programme accreditation to the specific case.
 - Taking all necessary measures in order to achieve international recognition of the accredited graduation certificates and degrees.
 - Appointment of expert panels for the institutional audits and programme accreditation
 - Summary of the final report based on the expert conclusions and final report
 - Recommendation for improvement and enhancement to the institution or academic programs on the basis of the reports of the expert panels
 - Reporting to ANQA Governing Board on the conclusions and final decision.
- 1.8 Nominations of student representatives are beyond the ANQA Committee's scope of responsibilities; nominations for student representatives are requested from institutional student organizations.

1.9 Մասնավորապես, Կոմիտեները պետք է.

- ընտրեն փորձագիտական հանձնախմբեր, հանձնախմբերի նախագահներ ինստիտուցիոնալ փորձաքննության և ծրագրային հավատարմագրման գործընթացների կազմակերպման համար,
- քննարկեն ինստիտուցիոնալ փորձաքննության /ծրագրային հավատարմագրման տեխնիկական ասպեկտները,
- ուսումնասիրեն փորձագիտական հանձնախմբերի զեկույցները,
- մեկնաբանություններ տրամադրեն զեկույցների վերաբերյալ ՈԱԱԿ-ի ղեկավարությանը,
- իրականացնեն փորձագետների վերապատրաստում:

1.10 ՄՈՒՀ-երը հնարավորություն ունեն արտահայտելու իրենց կարծիքը խմբերի կազմի վերաբերյալ նախքան կազմի հաստատումը: Կա երկու հիմնական փորձագիտական խումբ՝ ինստիտուցիոնալ փորձաքննության և ծրագրային հավատարմագրման համար: Երկու խմբերի անդամներն էլ պետք է ունենան համապատասխան ներուժ և իրավասություններ հետևյալ ոլորտներից առնվազն մեկում՝

- ծրագրային և ինստիտուցիոնալ գնահատում,
- ծրագրերի մշակում և մշտադիտարկում,
- քաղաքականության և կարգերի մշակում,
- կրթական վարչարարություն,
- որակի ապահովում,
- գնահատվող մասնագիտության ոլորտում կամ հարակից այլ ոլորտում:

1.11 Փորձագիտական խմբերի կազմը կախված է փորձաքննության տեսակից՝ ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային: Այն կարող է ընդգրկել երկուսից-հինգ փորձագետ, որոնց թեկնածությունները առաջարկվում են կոմիտեների կողմից ինստիտուցիոնալ փորձաքննություն և ծրագրային հավատարմագրում անցկացնելու դիմումը ստանալուց հետո:

1.9 In particular, the Committees will:

- Select expert panels for institutional audit and programme accreditation procedures and a speaker of the expert panel
- Discuss technical aspects of institutional audits/programme accreditation
- Review the reports of expert panels.
- Comment on the reports of expert panels to the ANQA.
- Engage in the training of experts/auditors.

1.10 The TLIs are given an opportunity to comment on the composition of panels before the actual appointments. There are two major groups of experts intended for institutional and programme accreditation. Both groups of experts must have competences in at least one of the following fields:

- Programme and institutional evaluation
- Programme design and monitoring
- Policy and procedure development
- Educational administration
- Quality assurance
- The discipline area under evaluation or other relevant area.

1.11 The composition of the expert panels depends on the unit subject to audit/accreditation. It may include two to five experts. The expert panels are always nominated upon the reception of an institutional audit and programme accreditation request.

1.12 Փորձագիտական խումբը սովորաբար բաղկացած է լինում.

- Պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչներից, որոնք ունեն
 - մասնագիտական փորձաքննության փորձառություն,
 - համապատասխան մասնագիտության ոլորտում գործունեության փորձառություն,
 - հավատարմագրման և գնահատման փորձ, միջազգային փորձ կրթական ոլորտում, կրթության կառավարման փորձ (ցանկալի է),
 - դասավանդման և/կամ գնահատման լայն միջազգային փորձ,
 - մեթոդական փորձաքննության փորձ,
 - հավատարմագրման/ փորձաքննության ոլորտում վերապատրաստումների մասնակցություն (ցանկալի է)
- Մասնագիտական ոլորտի/արդյունաբերության ներկայացուցիչներ, որոնք ունեն
 - մասնագիտական փորձաքննության փորձառություն,
 - ՄՈՒՀ-երի ուսանողներին և շրջանավարտներին աշխատանքի ընդունելու փորձ,
 - հավատարմագրման կամ գնահատման փորձառություն, միջազգային փորձ, ՄՈՒՀ-ի կառավարման փորձ (ցանկալի է),
 - հավատարմագրման/ փորձաքննության ոլորտում վերապատրաստումների մասնակցություն (ցանկալի է),
 - հայտագրված կրթական ծրագրի հետ առնչություն (օր` նախկին դասախոս, ծրագրի կազմող, շրջանավարտ):
- Ուսանողներ, որոնք
 - սովորում են հայտագրված մասնագիտության կրթական ծրագրով,
 - հավատարմագրման/փորձաքննության ոլորտում վերապատրաստումների մասնակցություն (ցանկալի է):
- կրթության ոլորտում վարչարարներ, որոնք ունեն
 - մասնագիտական փորձաքննության փորձառություն,
 - հավատարմագրման կամ գնահատման աշխատանքների փորձառություն,
 - միջազգային փորձ,
 - կրթության կառավարման փորձ,

1.12 The expert panel is usually composed of

- professors from universities with
 - proven specialist expertise;
 - proven activity in the relevant specialist field;
 - accreditation or evaluation experience, university-level didactic competences, international experience, experience of university administration (desirable);
 - a broad international teaching and/or evaluation experience;
 - methodology expertise;
 - additionally, participation history in training opportunities on accreditation/audit issues.
- representatives of professional practice/industry with
 - proven specialist expertise;
 - experience of employing university graduates in the workplace (in a human resources capacity);
 - accreditation or evaluation experience, international experience, experience of university administration (desirable);
 - additionally, participation history in training opportunities on accreditation/audit issues
 - prior experience of the programme/institution in target (alumni).
- Students who
 - are enrolled in a subject relevant to the accreditation procedure;
 - already have experience as a student, but not have clearly exceeded the standard period of study;
 - additionally, participated in training opportunities on accreditation/audit issues
- educational managers with
 - proven specialist expertise;

- հավատարմագրման/փորձաքննության ոլորտում վերապատրաստումների մասնակցություն (ցանկալի է):
- բացառությամբ միջին մասնագիտական կրթական ծրագրի, առնվազն մեկ փորձագետ պետք է հրավիրված լինի արտասահմանից:

Ծրագրային հավատարմագրման փորձագետներին ներկայացվող առանձնահատուկ պահանջներ

- մագիստրոսական և բակալավրիական կրթական ծրագրի հավատարմագրման դեպքում փորձագետները պետք է ունենան առնվազն գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան և/կամ դոցենտի կոչում,
- անդամներից առնվազն երկուսը պետք է ունենան գիտությունների դոկտորի աստիճան և/կամ պրոֆեսորի գիտական կոչում:

Ինստիտուցիոնալ փորձաքննության փորձագետներին ներկայացվող առանձնահատուկ պահանջներ

- ԲՈՒՀ-երի փորձաքննության դեպքում փորձագետները պետք է ունենան գիտական կոչում կամ աստիճան,
- Միջին և նախնական (արհեստագործական) ՄՈՒՀ-երի դեպքում փորձագետները պետք է ունենան առնվազն մագիստրոսի աստիճան,
- Փորձագետներից առնվազն մեկը պետք է ունենա ինստիտուցիոնալ կառավարման փորձ,
- խումբը պետք է ունենա ուսանողական ներկայացուցիչ, որը մասնագիտական կրթության կառավարմանը մասնակցելու փորձ ունի,
- խմբում պետք է ընդգրկված լինի աշխատանքային բնագավառի կամ հանրային ծառայությունների մեկ ներկայացուցիչ:

Լեզվական հմտություններ. Փորձագետը պետք է վարժ տիրապետի հայերեն բանավոր և գրավոր խոսքին: Ազգային փորձագետներից առնվազն մեկը պետք է տիրապետի նաև անգլերենի լեզվին:

- experience in accreditation or evaluation
- international experience
- experience in university administration
- additionally, participation history in training opportunities on accreditation/audit issues.

Specific requirements to programme accreditation experts

- For the accreditation of master degree programs recognized qualifications on the level of associate professor is demanded
- For the accreditation of provision at the lower degree level experts should have recognized qualifications as assistant professor or higher
- With the exception of accreditations at the lower degree level, at least one of the panel members must be recruited abroad

Specific requirements to institutional auditors

- In connection with the institutional audit of universities and academies all academic experts must have recognized qualifications as full professors
- For the institutional audit of colleges academic experts must have recognized qualifications as associate professors or higher
- The panel must have a student representative with experience from a major function in the governance of tertiary level education (at institution or national level)
- At least one of the panel members must normally be recruited from abroad
- The panel must have one representative with experience form (other relevant) sector of work or public service.

Language Proficiency. Expert should be proficient in both the spoken and written Armenian language. One of the experts in the team should be proficient in the English language.

1.13 Ինստիտուցիոնալ փորձաքննության /ծրագրային հավատարմագրման ընթացքում կիրառվող հմտությունների և գիտելիքի չափանիշներ: Փորձագետը պետք է՝

- իմանա ՀՀ կրթական համակարգը,
- իմանա կրթության ոլորտի նորմատիվ-իրավական հիմքերը (օրենսդրությունը) և տերմինաբանությունը,
- իմանա Կրթության ոլորտում ընթացող բարեփոխումները և արդի կրթական տեխնոլոգիաները,
- իմանա պետական կրթական չափորոշիչների պահանջները,
- իմանա ՄՈՒՀ-երի աշխատանքների կազմակերպումը (գործունեության հիմնական տեսակները, գործընթացները),
- իմանա ՈԱԱԿ-ի ուղենիշները, չափանիշներն ու չափորոշիչները և դրանց կիրառումը,
- իմանա ՈԱԱԿ-ի գնահատման մեթոդները և սանդղակները,
- կարողանա պատշաճ կերպով մեկնաբանել և կիրառել այդ չափանիշները գնահատման ռեալ իրադրություններում,
- ունենա բանավոր և գրավոր հաղորդակցման հմտություններ՝ հանդիպումներ վարելու, թիրախային խմբերի հետ աշխատելու,
- կարողանա տարատեսակ տեղեկություններ վերլուծել և սինթեզել և ողջամիտ դատողություններ կատարել,
- իմանա Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներն ու ուղենիշները և դրանց կիրառումը:
- Տեխնիկական փորձագետները պետք է հասկանան նաև փորձաքննության/հավատարմագրման ընթացքում կիրառվող ստանդարտների հիմնարար հենքը (օր.՝ ISO/IEC 17025, ISO 15189 or ISO/IEC 17020):

- 1.14 Մինչև փորձագիտական խմբի հաստատումը դիմող ՄՈՒՀ-ը տեղեկացվում է կազմի մասին: ՄՈՒՀ-ը կարող է բացարկ ներկայացնել ՈԱԱԿ որևէ փորձագետի վերաբերյալ, եթե կանխակալ վերաբերմունքի կասկած է առաջանում: Թեկնածուի բացարկը կարող է հիմնվել
- գնահատման ենթակա կառույցի տեսանկյունից ոչ համարժեք որակավորումների վրա,
 - գնահատման ոլորտում ոչ համարժեք փորձառություն վրա,
 - շահերի բախման առկայության դեպքում:

1.13 Knowledge of and skills in applying institutional audit/programme accreditation criteria

- Experts should have an in-depth knowledge of the ESG standards and their application
- Technical experts should understand the fundamental basis for the requirements in the standards used in audit/accreditation (i.e., ISO/IEC 17025, ISO 15189 or ISO/IEC 17020) and the ANQA 's policies;
- Experts should have an in-depth knowledge of the ANQA Guidelines, criteria and standards and their application
- Experts should have an in-depth knowledge of the ANQA evaluation methods and scales
- Experts should also appropriately interpret and apply the criteria to actual assessment situations
- Experts should also have highly developed and practiced skills of written and oral communication, conduct of meetings, focus groups, analysis and synthesis of a wide variety of information, and evaluation leading to sound judgment.

1.14 Prior to the approval of the expert panel composition, the applicant TLI/programme is informed of it. The TLI/programme may request that experts be replaced where a suspicion of bias exists. Such requests may only be based on the following:

- Non-relevance of the expert qualifications with the unit under review
- Inadequate experience in the field under review
- Conflict of interests.

1.15 ՈԱԱԿ-ի յուրաքանչյուր փորձագետ մինչև որակի ապահովման գործընթացի սկսվելը պետք է ստորագրի **գաղտնիությունը և անկողմնակալությունը ապահովող պարտավորագիր** :
Փորձագիտական խումբն իր աշխատանքի ընթացքում պետք է ղեկավարվի ՈԱԱԿ-ի սահմանած պահանջներով և ընթացակարգային սկզբունքներով:

- 1.16 Փորձագիտական խումբը պատասխանատու է.
- նախքան ՄՈՒՀ այցելությունը ներկայացված փաստաթղթերի ուսումնասիրման համար,
 - այց իրականացնելու համար,
 - եզրափակիչ զեկույց պատրաստելու համար՝ հիմնվելով ինքնագնահատման, անհրաժեշտ փաստաթղթերի և այցի արդյունքների վրա,
 - կոմիտեներին եզրափակիչ գնահատման արդյունքները և երաշխավորվող որոշումները տրամադրելու համար,
 - պայմանական ճանաչման դեպքում թերությունների վերացումը հավաստող փաստաթղթերի ուսումնասիրության և կոմիտեներին եզրափակիչ գնահատման արդյունքներն ու երաշխավորվող որոշումները տրամադրելու համար:

Փորձագիտական խմբերի ձևավորում կրկնակի գնահատման դեպքում

1.17 Բացասական արդյունքի դեպքում ՄՈՒՀ-ը կարող է դիմել ՈԱԱԿ կրկնակի գնահատման համար: Այս դեպքում, սուբյեկտիվությունից խուսափելու նպատակով, ստեղծվում է փորձագետների նոր խումբ : Փորձագետների թիվը նախկին գնահատումն անցկացնող փորձագետների թվից կարող է լինել պակաս կամ դրան հավասար: ՄՈՒՀ-ի պահանջով, խումբը կարող է լրացվել նոր անդամներով:

Փորձագետների հատկանիշները

Փորձագետը պետք է լինի՝

- օրինավոր՝ ազնիվ, արդարամիտ, անկեղծ, զսպված, անաչառ և խոհեմ,
- Բաց՝ այլընտրանքային գաղափարներ և տեսակետներ ընկալելու հմտություն,
- Ճկուն՝ հաղորդակցման և թիմային աշխատանքի հմտություններ,

1.15 Each ANQA expert panel member is required to sign a **confidentiality agreement and declaration of impartiality** prior to the commencement of the quality assurance processes. The expert panel conducts the review based on the requirements and procedural principles set by ANQA and supplementary aids distributed to all experts prior to the review visit.

- 1.16 The Expert Panels are responsible to
- Conduct a desk-review prior to the site-visit;
 - conduct the site-visit at the target TLI
 - prepare the final report, based on the desk-review of the self assessment and required documentation and on the site-visit results
 - provide the Institutional Audit Committee/Program Accreditation Committee with a final evaluation and recommended decision;
 - review documentation of the fulfillment of requirements (inc case of conditional recognition) and provide the Institutional Audit Committee/Program Accreditation Committee with a final evaluation and recommended decision.

Expert panels in cases of second assessment

1.17 In case of appeal on the part of TLI/academic programme with regards to the final decisions, a new panel will be appointed to conduct a second assessment to avoid any chances of subjectivity. The number of experts can be less than or comparable to the first evaluation. If necessary, the panel may be supplemented with new member(s) holding the qualifications in question.

Expert Attributes:

- The expert attributes include but are not limited to the following:
- Be open minded, mature and willing to consider alternative ideas or points of view;

- ուշադիր, դիտունակ՝ փաստերի և շրջակա իրողության հետ ակտիվորեն ծանոթանալու հմտություն,
 - խորաթափանց՝ իրավիճակում արագ կողմնորոշվելու կարողություն,
 - բազմակողմանի՝ պատրաստ լինի ցանկացած իրավիճակների,
 - հաստատակամ՝ նպատակաուղղված,
 - վճռական՝ ժամանակին կայացնել որոշումներ՝ հիմնվելով տրամաբանական դատողությունների և փաստերի ու տվյալների վերլուծության վրա,
 - ինքնուրույն՝ գործել և կատարել իր գործառույթները ինքնուրույն, միննույն ժամանակ արդյունավետ համագործակցել ուրիշների հետ:
- Փորձագետը պետք է կարողանա կիրառել վերոհիշյալ հատկանիշները, որպեսզի

- վեր հանի և արդարացի գնահատի փաստերը,
- հավատարիմ մնա գնահատման սկզբունքներին և չվախենա անկողմնակալ որոշումներ կայացնելուց,
- մշտապես արժեքավորի կատարված դիտարկումները և հաղորդակցությունը գնահատման ընթացքում,
- ցուցաբերի պատշաճ վերաբերմունք ողջ աշխատակազմի հանդեպ՝ նպաստելով գնահատման նպատակի իրականացմանը,
- հաշվի առնի ազգային առանձնահատկությունները, ինչպես նաև հաստատության ավանդույթները,
- կատարի գնահատումը առանց շեղումների և անճշտությունների,
- ամբողջ ուշադրությունը կենտրոնացնի գնահատման գործընթացի վրա և աջակցի դրա իրականացմանը,
- արդյունավետ արձագանքի կոնֆլիկտային իրավիճակներին,
- կատարի արդարացի եզրակացություն՝ հիմնվելով գնահատման ընթացքում հավաքված փաստերի վրա,
- լինի վճռական. չենթարկվի չհիմնավորված փոփոխություններ կատարելու պահանջներին:

- Possess sound judgment, analytical skills, and tenacity;
- Have the ability to perceive situations in a realistic way to understand complex operations from a broad perspective and to understand the role of individual units within an organization;
- Be able to distinguish crucial or essential points from less important ones;
- Be ethical – fair, truthful, sincere, honest and discreet;
- Be diplomatic – tactful in dealing with people;
- Be observant – actively aware of physical surroundings and activities and habits;
- Be tenacious – persistent, focused on achieving objectives;
- Be decisive – reaches timely conclusions based on logical reasoning and analysis;
- Be self-reliant – acts and functions independently while interacting effectively with others.

Expert should be able to apply the above-mentioned attributes in order to:

- Obtain and assess objective evidence fairly;
- Remain true to the purpose of the assessment without fear or favor;
- Evaluate constantly the effects of assessment observations and personal interactions during an assessment;
- Treat concerned personnel in a way that will best achieve the assessment objective;
- React with sensitivity to the national conventions of the country in which the assessment is performed;
- Perform the assessment process without deviating due to distractions;
- Commit full attention and support to the assessment process;
- React effectively in stressful situations;
- Arrive at generally acceptable conclusions based on objective
- Remain true to a conclusion despite pressure to change that is not based on objective evidence.

Փորձագետների գնահատման համակարգ. ՈԱԱԿ-ը կսահմանի փորձագետներին ներկայացվող պահանջների (կրթություն, փորձ, վերապատրաստումներ, անձնային հատկություններ, լեզվի իմացություն) նվազագույն շեմեր: Փորձագետների խմբի ձևավորման համար սահմանվում է գնահատման մեթոդ: Փորձագետների ձևավորված խմբի անդամների համակցությունը պետք է բավարարի ներկայացվող բոլոր պահանջներին:

3. Փորձագետների ընտրություն

- 3.1** Առավել բանիմաց և հուսալի փորձագետներ հավաքագրելու համար ՈԱԱԿ-ը ստեղծել է հավաքագրման տվյալների բազա, որը հասանելի է ՈԱԱԿ-ի կայքէջում (www.anqa.am): Հավակնորդները կարող են լրացնել պահանջվող տվյալները և վերաբեռնել իրենց ինքնակենսագրությունը: Հենվելով ՈԱԱԿ-ի փորձագիտական բազայի վրա՝ Կոմիտեները յուրաքանչյուր դեպքի համար առանձին կընտրեն հակիրճ ցուցակներ և կկատարեն հավաքագրում:
- 3.2** Հավակնորդ փորձագետի բանիմացությունը չափվում է՝ ըստ դիմողի կողմից ցուցադրված փորձագիտական առանձնահատուկ գիտելիքի կիրառման, հմտությունների և անձնական հատկանիշների: ՈԱԱԿ-ը կարող է կիրառել փորձագետի բանիմացությունը որոշելու տարբեր մեթոդներ: Այդ մեթոդները կիրառվելու են համապատասխան համակցություններով: Փորձագետների ընտրությունը կարող է իրականացվել հետևյալ մեթոդներով.
- **Թեստավորում/վերապատրաստման գնահատում.** կարող են կիրառվել էսսեներ կամ հարցազրույցներ՝ որոշելու, թե որքանով են փորձագետի գիտելիքներն ու ունակությունները համապատասխանում ՈԱԱԿ-ի պահանջներին:
 - **Ցուցադրում.** պաշտոնական վկայություններ փորձագիտական առանձնահատուկ հմտություններ ունենալու մասին:
 - **Պաշտոնական գնահատում.** փորձագիտական հմտությունների պաշտոնական վկայություններ և գնահատում՝ բուն գնահատման ընթացքում:
 - **Պատահական դիտարկումներ.** ոչ պաշտոնական դիտարկումներ, որոնք կարող են տեղի ունենալ բուն գործընթացներում կամ այլ իրավիճակներում, որոնց ժամանակ կարող են դրսևորվել փորձագիտական կարողությունները:

Scoring systems: ANQA finds it useful to establish formal scoring systems which define minimum credits for a combination of education, experience and training in order to be considered as an expert. After attaining the minimum credits, candidates are evaluated for suitability to conduct assessments using additional competency-based criteria. For each type of person involved in assessment, ANQA should have documented procedures and criteria for selection and use of persons having suitable or sufficient skill, knowledge, and experience for their assigned assessment function(s).

3. Expert Selection

- 3.1** With the purpose to recruit the most competent and reliable experts ANQA has established an expert database, which can be accessed through ANQA website (www.anqa.am). Potential experts are encouraged to fill in the required data and upload their resumes. Based on the ANQA expert pool the Committees will conduct short-listing for each case separately.
- 3.2** Expert competence is measured by the demonstration of the application of specific expert knowledge, skills and personal attributes. Various methods may be used by ANQA to evaluate the competence of expert. These methods will be used in an appropriate combination to give the required level of confidence in expert competence. Demonstration and evaluation of expert competence include, but are not limited to the following:
- **Examination/testing/training evaluation.** Essays or interviews may be used to determine an expert's knowledge and skills as appropriate to the needs of ANQA.
 - **Demonstration.** The planned and formal witnessing of specific expert skill performance, such as in focus groups.
 - **Formal evaluation.** The formal, planned and structured witnessing and evaluation of expert performance during an actual assessment.

- **Փաստաթղթեր.** արձանագրված տեղեկատվություն (կենսագրականներ, գնահատման նյութեր, վերապատրաստման հավաստագրեր, սերտիֆիկատներ և մասնագիտական արտոնագրեր):
- **Վերստուգում.** անկախ վերստուգում կամ լրացուցիչ օբյեկտիվ փաստեր, որոնք ստացվել են գնահատման կարողությունների մեթոդների վերաբերյալ, ինչպես, օրինակ, ատեստացիա կամ փաստաթղթերի ներկայացում:
- **Նախորդ աշխատանքների վերանայում.** փորձագիտական գեկույցների, լրացրած ձևաթղթերի, գնահատման պլանների կամ այլ գրավոր նմուշների վերանայում:
- **Հարցազրույց.** հարցազրույցները կարող են ներառել մեկ կամ ավելի վարող և օգտագործվել ՈԱԱԿ կոմիտեների կողմից: Հարցազրույցներ կարող են օգտագործվել նաև այլ աղբյուրներից ստացված փաստերը վերստուգելու համար:

3.3 ՈԱԱԿ-ի բոլոր փորձագետները ընտրվելուց և ՄՈԻՀ-երի համաձայնությունից հետո պետք է մասնակցեն ՈԱԱԿ-ի կողմից անցկացվող վերապատրաստումներին:

3.4 Նախնական վերապատրաստում. ՈԱԱԿ-ը կազմակերպում է նախնական վերապատրաստում փորձառություն չունեցող մասնագետների համար՝ երաշխավորելու, որ նրանք իրավասու են կատարելու իրենց առաջին գնահատումը: Եթե այն բավարարողունք չտա, փորձագետի թեկնածուն կամ այլևս չպիտի ներգրավվի գնահատումներում, կամ ընդգրկվի լրացուցիչ վերապատրաստման դասընթացներում: Փորձագիտական խմբի յուրաքանչյուր անդամ և գործընթաց համակարգողները կարող են ակնկալել ՈԱԱԿ-ից

- ծանոթացում ՈԱԱԿ-ի աշխատանքին, առաքելությանը, չափանիշներին, չափորոշիչներին և արժեքներին,

- **Casual observation.** The unplanned or informal witnessing of limited expert performance. This observation could take place in actual assessment or other situations in which assessment skills or personal attributes can be observed.
- **Documentation.** Recorded information, such as resumes, assessment logs, training certificates, transcripts, certifications, and professional licenses.
- **Verification.** An independent check or provision of additional objective evidence obtained to support other methods of evaluating competency, such as attestation and documentation.
- **Review of previous work.** The review of expert reports, completed checklists, assessment plans or other writing samples.
- **Interview.** Interviews may involve one or more interviewers and the use of selection boards or evaluation panels. Interviews may also be used to verify evidence from other sources.

3.3 All ANQA experts will undergo an extensive training after the selection and approval by the TLI under scrutiny. The training will be designed to enable review team members and facilitators.

3.4 Initial Training: ANQA provides for initially training people to ensure a high level of confidence that they can competently perform on their first assessment. If actual performance during the first one or more assessments is not satisfactory, the expert candidate should either not be used further or, if not of a technical nature, additional training and/or counseling will be provided. Each expert team member and facilitator can expect the ANQA to:

- provide induction to the work of the ANQA, its mission, standards and values;

- վերապատրաստում անհրաժեշտ հմտություններ ձեռք բերելու համար, որպեսզի անցկացնեն արդյունավետ որակի ապահովման գործընթացներ,
- օժանդակություն առաջին գնահատման անցկացնելու բավարար վստահություն ձեռք բերելու համար,
- վերապատրաստման նյութեր դասընթացն ավարտելուց հետո դրանք օգտագործելու համար,
- անհրաժեշտ փաստաթղթեր դիտարկումներ կատարելու համար,
- ՈԱԱԿ-ի նամակացուցակում ընդգրկում անհրաժեշտ նոր հրապարակումներ և ՈԱԱԿ-ի աշխատանքների մասին տեղեկատվություն ստանալու համար,
- գնահատման մեթոդների վերանայման գործընթացում ներդրում ունենալու հնարավորություն:

Նախնական վերապատրաստման դրական ավարտի դեպքում ՈԱԱԿ-ը պետք է.

- տրամադրի փորձագիտական խմբի անդամներին կատարած աշխատանքի գնահատական և, անհրաժեշտության դեպքում, կատարի համապատասխան ցուցումներ,
- խրախուսի խմբի անդամների հետագա զարգացումը, հաշվի առնի ՈԱԱԿ-ի նախորդ վերապատրաստումների ընթացքում ձեռք բերված փորձը նոր փորձագետների խմբի անդամների և գործընթացը համակարգողների վերապատրաստման ընթացքում:

ՈԱԱԿ-ը նախատեսում է փորձագետների զարգացում մի քանի մակարդակով՝ սկսնակ փորձագետից մինչև որակավորված փորձագետ:

- train him/her in specialist skills needed to carry out or facilitate quality assurance processes; for expert team members, this includes effective use of the electronic communications system set up to support assessments;
- assist him/her to develop sufficient confidence to undertake or facilitate their first assessment;
- provide training reference material to use after completion of their training;
- provide the ANQA's documents they need to conduct the reviews to which they are assigned;
- add them to the ANQA's mailing list for receipt of relevant new publications and information about the ANQA's work;
- provide them with opportunities to contribute to the evaluation of the methods in which they have reviewed.

Assuming successful completion of initial training, the ANQA will:

- provide expert team members with feedback on their performance on their first review and, where appropriate, guidance on their further development;
- encourage each team member to engage in the further development of his/her role as reviewer;
- take into account experience of prior ANQA training and experience when training expert team members and facilitators to carry out ANQA review methods which are new to them.

ANQA envisions progress of experts through a series of levels, typically from an expert-in-training level to technical and/or expert level based upon successful completion of a certain number of assessments at each level coupled with acceptable performance.

Սկսնակ փորձագետի գործողությունները կարող են ընդգրկել որակավորված փորձագետի աշխատանքի դիտարկումից (առաջին կամ երկու գնահատումների ընթացքում) մինչև գնահատման անցկացումը, մասամբ կամ ամբողջությամբ, որակավորված փորձագետի ղեկավարությամբ:

3.5 Ընթացիկ վերապատրաստում. ՈԱԱԿ-ը ապահովում է իր որակավորված փորձագետների վերապատրաստման և պարբերաբար իրականացվող կարճատև դասընթացներ նոր պահանջների մասին տեղեկատվություն ստանալու և փորձը փոխանակելու համար: Իր գործառույթների շրջանակում, ՈԱԱԿ-ը փորձագետների կամ, անհրաժեշտության դեպքում, տեխնիկական փորձագետների համար կազմակերպելու է հատուկ հանդիպումներ խնդրահարույց ոլորտները քննարկելու նպատակով: Դա ապահովելու է գնահատման հետևողականությունը և որակի ապահովման գործընթացների ընդհանուր բարելավումը: Այդ միջոցառումներն իրականացվելու են պարբերաբար: ՈԱԱԿ-ը պահանջում է իր փորձագետների մասնակցությունը առնվազն մի քանի տարբեր վերապատրաստումներին:

3.6 Մասնագիտական զարգացում. ՈԱԱԿ-ը նաև իր փորձագետներին խրախուսում և պահանջում է տարբեր միջոցներով մշտապես զարգացնել իրենց մասնագիտական կարողությունները:

- **Շարունակական կրթություն.** փորձագետները պետք է շարունակաբար նորացնեն իրենց գիտելիքները և հմտությունները՝ մասնակցելով անհրաժեշտ կուրսերի, սեմինարների, աշխատաժողովների և վերապատրաստման դասընթացների:
- **Զարգացման միջոցառումներ.** շարունակական կրթությանն ի հավելում՝ օգտակար է նաև մասնագիտական ընկերակցություններին անդամակցելը, մասնակցությունը կոնֆերանսներին և չափորոշիչներ մշակող հանձնախմբերի աշխատանքներին:
- **Դասավանդում.** որպես դասավանդող մասնակցել որևէ պաշտոնական դասընթացի, որն առնչվում է գնահատման խնդիրներին:
- **Մենթորություն.** Դիտարկել և գնահատել մյուսների կատարած գնահատումները:

Activities of an expert in training may range from observing a qualified expert, usually on the first one or two assessments, to carrying out the assessment, partially or in full, under the supervision of a qualified expert.

3.5 Ongoing Training: ANQA provides for their qualified expert 'refresher' training sessions and periodic short courses to help keep them updated on evolving procedures and requirements and to give them an opportunity to share experiences and to learn from each other. Within the scope of its activities, ANQA will organize special meetings, as appropriate, for expert, and, where relevant technical experts, in specific fields to discuss specific problem areas. This will promote consistency of assessment and overall improvement in the quality assurance processes. These training activities will be held regularly. ANQA will consider requiring its experts to attend a minimum percentage of these periodic training activities over a multi-year period in order to maintain their status as an approved expert.

3.6 Professional Development: ANQA also encourages and, as necessary, requires its experts to undertake various activities of ongoing professional development including:

- **Continuing education.** Experts should continually update their knowledge and skills through attendance at relevant courses, seminars, workshops and expert training sessions.
- **Development activities.** In addition to continuing education, other helpful professional development activities include participating in professional societies, conferences, and standards writing bodies.
- **Tutoring.** Participation as a tutor or instructor in a formal course related to assessment practice helps to develop further knowledge.
- **Mentoring.** Overseeing and evaluating others perform assessments often provides useful insights for improving assessment practice.

4. Փորձագետների կատարված աշխատանքների գնահատում

- 4.1 Փորձագետների գնահատման պատշաճ կատարումը էական նշանակություն ունի: ՈԱԱԿ-ը սահմանել է համապատասխան ընթացակարգեր փորձագետի կատարողական հմտության թե՛ նախնական գնահատման և թե՛ ընթացիկ գնահատման համար:
- 4.2 **Նախնական գնահատում.** ՈԱԱԿ-ը դիտարկելու և տեղում գնահատելու է նոր փորձագետների նախնական գնահատումները փորձառու անձնակազմի միջոցով:
- 4.3 Կիրառվելիք չափանիշները համապատասխանելու են ՈԱԱԿ-ի՝ գնահատումների պատշաճ կատարման առանձնահատուկ քաղաքականությանն ու ընթացակարգերին: ՈԱԱԿ-ը ենթադրում է օգտագործել նաև ՄՈՒՀ-երի արձագանքները իրենց կատարած գնահատումների վերաբերյալ, ինչպես նաև փորձագետի կատարած աշխատանքի մասին գնահատող մասնագետի կարծիքը:
- 4.4 **Ընթացիկ գնահատում.** ՈԱԱԿ-ը դիտարկելու է նաև փորձագետների ընթացիկ կատարողականությունը՝ օգտագործելով հետևյալ մեթոդների համակցությունը.
- **Պաշտոնական դիտարկում.** ՈԱԱԿ-ի անձնակազմը տեղում վարելու է փորձաքննություն և զեկույցելու է փորձագետների կատարողականի վերաբերյալ՝ առաջարկություններ ներկայացնելով այն բարելավելու ուղղությամբ: Բոլոր փորձագետները պարբերաբար գնահատվելու են առնվազն երեք տարին մեկ անգամ կամ ավելի հաճախ:
 - **Փորձագետների զեկույցների դիտարկում.** ՈԱԱԿ-ի անձնակազմը ստուգելու է հայտնաբերված տվյալների վերաբերյալ փորձագետների զեկույցները և ավարտուն փաստաթղթերը՝ երաշխավորելու պահանջների համապատասխան մեկնաբանումը, փաստերի համապատասխան արձանագրումը և շարադրանքի հստակությունը: Այդ ստուգումները կատարվելու են պարբերաբար և արձանագրվելու են՝ փորձագետին պատշաճ կերպով ներկայացնելու համար:
 - **ՄՈՒՀ-երի արձագանքների ամփոփումը.** ՄՈՒՀ-երից բանավոր կամ գրավոր կարծիքների հարցումը փորձագետների կատարողականի գնահատման լրացուցիչ գործիքներից է: Դա արվելու է պարբերաբար և

4 Evaluation of Performance

- 4.1 Ensuring competent performance of assessment is essential. Accordingly, ANQA has a formal program and procedures for both the initial evaluation and the ongoing evaluation of the performance of their expert.
- 4.2 **Initial Evaluation:** ANQA will monitor and evaluate on-site the initial assessment(s) of new experts usually with experienced staff, or technical experts performing the on-site evaluation.
- 4.3 The criteria used will be tailored to reflect the ANQA’s specific policies and procedures for the proper conduct of assessments. ANQA also considers using feedback from the institutions regarding their assessments and feedback from reviewers of expert reports as part of their evaluation of expert performance.
- 4.4 **Ongoing Evaluation:** ANQA will also monitor the ongoing performance of their experts using a planned combination of the following ways.
- **Formal Observation.** Qualified personnel of the ANQA conduct onsite audits and report on the performance of expert and recommended appropriate follow-up to improve performance. All experts will be audited periodically at least once every three years or more frequently if there are no other ways of establishing an expert's continued mental acuity and physical stamina to perform assessments.
 - **Reviewing Expert Reports.** Qualified personnel of the ANQA will check the expert's report of findings and completed documentation such as checklists to ensure appropriate interpretation of requirements, adequate documentation of evidence, and clarity of writing. These checks will be done systematically and documented for suitable feedback to the expert.
 - **Collecting Feedback from institutions.** Soliciting oral and written feedback from institutions is one of the tools to

արձանագրվելու է՝ փորձագետին պատշաճ կերպով ներկայացնելու համար:

- **Խմբի անդամների կարծիքների հավաքագրումը.** թիմակից փորձագետների բանավոր կամ գրավոր կարծիքները նույնպես օգտագործվելու են որպես արդյունավետ գործիք՝ ամբողջականացնելու համար գնահատման գործընթացը:
- **Պատահական դիտարկումներ.** պատահական կամ ոչ պաշտոնական դիտարկումներ նույնպես կիրառվելու են: Այդ դիտարկումները կարող են կատարվել կամ ընթացիկ գնահատման ժամանակ, կամ այլ իրավիճակներում, ինչպես խմբի հանդիպումները կամ վերապատրաստումը, որոնց ընթացքում կարող են դիտարկվել գնահատման հատույթումները կամ անհատական հատկանիշները:

5 Շահերի բախում, գաղտնիություն և ազնվություն

5.1 Շահերի բախում. պոտենցիալ փորձագետները նշանակվելուց առաջ պետք է ներկայացնեն մասնագիտական, ֆինանսական և աշխատանքային շահերը, որոնք կարող են ընկալվել որպես շահերի բախում: ՈԱԱԿ-ը փորձաքննությանը մասնակցող փորձագետների համար որդեգրել է շահերի բախումը բացառող խիստ քաղաքականություն:

Փորձագետի թեկնածուն համարվում է շահերի հավանական բախում ունեցող, եթե ունի.

- պաշտոնական կապեր կամ գործառույթներ փորձաքննության ենթարկվող հաստատության հետ,
- ազգակցական կապ,
- առկա է հավանական ֆինանսական կամ այլ շահ, որը կարող է անկախ և անաչառ դատողություններ անելու հնարավորության կասկած առաջացնել: Այդպիսիք կարող են լինել.
 - ֆինանսական կամ այլ շահեր փորձաքննության ենթակա հաստատության հետ, որոնք առաջացել են դրանց հետ համատեղ աշխատանքային կամ խորհրդատվական միջոցառումների հետևանքով,

supplement the expert performance evaluation program. The collection of institutional feedback will be done systematically and documented for suitable feedback to the expert.

- **Collecting Feedback from Team Members.** Oral and written feedback from peer expert (solicited or unsolicited) will also be used as a useful tool towards evaluating the particular expert and adding to the uniformity of the assessment process because of the differing points of view that may be discerned.
- **Casual Observation.** The unplanned or informal witnessing of limited expert performance may also be applied. This observation may take place in actual assessment or other situations, such as group meetings and refresher training, in which assessment skills or personal attributes can be observed.

5 Conflict of Interest, Confidentiality and Integrity

5.1 Conflict of Interest: Before accepting a specific assignment, the potential experts must disclose any professional, financial and work-related interest that could be construed as a conflict of interest. ANQA has adopted a strict conflict of interest policy for experts nominated for participation in the accreditation process.

A candidate for the expert panel is considered to have a possible conflict of interest if such individual has

- formal connections with, or functions at the institutions or programmes undergoing accreditation,
 - any kind of close relationships,
 - an existing or potential financial or other interest which impairs or might appear to impair independent, unbiased judgment in discharging responsibilities on behalf of ANQA
- Such interests may include, but are not limited to:
- financial or other interests in institutions/programmes seeking accreditation through ANQA employment or consulting arrangements with institutions/programmes engaged in the accreditation process

- աշխատանքային կամ խորհրդատվական գործունեության ակնկալում փորձաքննության ենթակա հաստատության հետ առանց հավատարմագրման հանձնախմբի նախագահին նախապես տեղեկացնելու,
- փորձաքննության ենթակա հաստատության ամբողջական կամ մասնակի սեփականատեր հանդիսանալը կամ սեփականատեր հանդիսացող ընկերության բաժնետեր լինելը,
- փորձաքննության ենթակա հաստատությունում որպես պաշտոնյա կամ ղեկավար անձ աշխատելը:

Եթե թեկնածուն վստահ չէ՝ արդյո՞ք այս կամ այն շահը ենթակա է հայտարարագրման, նա պարտավոր է այդ մասին գրավոր տեղեկացնել Կոմիտեի նախագահին, որը որոշում է՝ արդյո՞ք շահերի բախում կա՞, թե՞ ոչ:

5.2 Գաղտնիությունը. փորձագետները պետք է ստորագրեն գաղտնիության մասին պարտավորագիր, որը երաշխավորում է, որ գնահատվող հաստատության և հաստատության մասին ստացված ողջ տեղեկատվությունը պահպանվելու է և ոչ մի տեղեկատվություն չի բացահայտվելու առանց ՄՈՒՀ-ի գրավոր թույլտվության:

5.3 Ազնվությունը. ՈԱԱԿ-ը հետևելու է, որ փորձագետները չենթարկվեն որևէ ճնշման կամ ազդեցության, ինչը կարող է ազդել նրանց ազնվության վրա:

5.4 Անաչառությունը. փորձագետները պետք է գերծ մնան կոմերցիոն, ֆինանսական կամ այլ ճնշումներից, որոնք կարող են ազդել նրանց անաչառության վրա:

5.5 Խորհրդատվությունները. ՈԱԱԿ-ը իր փորձագետներին չի թույլատրում խորհրդատվություն տրամադրել իր իսկ կողմից գնահատվող ՄՈՒՀ-երին փորձաքննության կամ հավատարմագրման ակտիվ գործընթացի ժամանակ:

- the seeking of employment or consulting arrangements with institutions/programmes engaged in the accreditation process, without prior disclosure to the Chair of the Accreditation Commission
- ownership of some or all of the institution/programme, its assets, or the stock of the company that owns or operates the institution/programme that is involved in the accreditation process;
- service as an officer or director of a institutions/programmes that is engaged in the accreditation process;

If the candidate is uncertain whether a particular interest should be declared, the individual shall describe the interest in writing to the Chair of the Committee, who will issue a binding ruling as to whether the matter in question constitutes a reportable interest.

5.2 Confidentiality: Experts are expected to sign an agreement of confidentiality guaranteeing that all information received from and about each assessed institution is held in strict confidence and no confidential information should be disclosed without the written permission of the institution, unless the law requires such information to be disclosed without such consent.

5.3 Integrity: ANQA will have arrangements to ensure that experts are not subjected to undue influence or pressures that might affect their integrity.

5.4 Impartiality: Experts must act objectively and be free from any undue commercial, financial or other pressures which could compromise impartiality.

5.5 Consultancy: ANQA does not allow its experts to consult with the institutions that they have assessed; at least until such time as the responsibility for the issues of that particular institution has been fully discharged.

Հավելված 1: Տիպաբանություն. Ինստիտուցիոնալ փորձաքննություն/Օրագրային հավատարմագրում

	Կրթական ծրագրի հավատարմագրում	Ինստիտուցիոնալ փորձաքննություն
Սահմանումը (ECA/UNESCO/EU council)	Որակի նախանշված չափորոշիչներին կրթական ծրագրի համապատասխանության անկախ գնահատում	Հաստատության կողմից որակը երաշխավորող ընթացակարգերի և մեխանիզմների քննադատական վերլուծություն
Նպատակը	Հաշվետվողականություն Ճանաչում Որակի բարելավում	Որակի բարելավում Հաշվետվողականություն Ճանաչում
Ում կողմից է գնահատվում	Հավատարմագրման անկախ գործակալության/այցելումասնագետների գնահատումներ	Անկախ գործակալության/այցելումասնագետների գնահատումներ
Մոտեցումը/որակի հասկացություն	Համապատասխանություն նպատակին - Որակի նախանշված չափորոշիչներ - Որակը որպես շեմ	Համապատասխանություն նպատակին - Հաստատության հայտարարած առաքելության և նպատակների կատարման գործում արդյունավետություն
Ընթացակարգը	1. Ինքնագնահատման զեկույց 2. Անկախ փորձագետների այց → փորձագետների զեկույց 3. Որոշում	1. Ինքնագնահատման զեկույց 2. Անկախ փորձագետների այց → փորձագետների զեկույց 3. Բարելավման երաշխավորականներ
Շրջանակը	Առանձին կրթական ծրագրի գնահատում	Հաստատության ռազմավարության իրականացման ընթացքի և արդյունքների գնահատում

ANNEX 1: Typology: Institutional Audit vs. Programme Accreditation

	Academic Programme Accreditation	Institutional Audit
Definition (ECA/UNESCO/EU council)	Independent judgement about whether an academic programme meets predetermined standards of quality	Critical analysis of procedures and mechanisms by which an institution ensures its quality
Purpose	Accountability Recognition Quality Improvement	Quality Improvement Accountability Recognition
Assessment by whom	Assessments by independent agency/peers	Assessments by independent agency/peers
Approach/quality concept	Fitness <i>of</i> purpose - Predetermined Q-standards - Quality as a threshold	Fitness <i>for</i> purpose - Efficiency and efficacy of processes of work in fulfilling the institution's stated objectives and mission
Procedure	1: Self evaluation report 2: On site visit by independent experts → expert report 3: Decision 4: (recommendation for quality improvement /development)	1: Self evaluation report 2: On site visit by independent experts → expert report 3: Recommendations for improvement 4: Decision: negative/positive
	Assessment of an individual academic programme	Assessment of processes and results of institutional policy/strategy; focus depends on subtype of the institutional audit: e.g. internal quality assurance systems of HEIs in quality audits

Ուսումնասիրության ոլորտները	Ներդրում, գործընթաց, արդյունք. - Որակի ներքին ապահովման մեխանիզմներ - Թղթապանակ - Մատուցման տեսակները - Գնահատումները - Հետազոտական գործունեությունը - Ռեսուրսները	Ուշադրությունը կազմակերպման և գործընթացների վրա. - ըստ ինստիտուցիոնալ փորձաքննության նպատակի - ըստ ենթատեսակների
Արդյունքներն ու որոշումները	Այո/Ոչ/Պայմանական այո (երաշխավորականներ որակի բարելավման/զարգացման ուղղությամբ)	Ուժեղ և թույլ կողմեր, Կազմակերպման և գործընթացների բարելավման/զարգացման ուղղությամբ
Թիրախային առաջնային լսարանը	Հանրությունը/պետությունը/ֆինանսավորող կազմակերպությունները	Մասնագիտական կրթության հաստատությունները

Examination areas	Inputs, processes, outcomes: -Internal QA mechanisms - Portfolio - delivery modes - Assessments -Research activities -Resources	Focus on organization and processes: -depending on purpose of institutional audit -depending on subtypes
Results and Decisions	Yes/No/Conditional yes	Strength, Weaknesses, Recommendation for improvement/development of organization and processes
Primary target audience	Public/state/funding organizations	Higher Education Institutions

Հավելված 2: Մասնագիտության ծրագրի կառուցվածք

Նոր կրթական ծրագրեր, առարկաներ և մոդուլներ մշակելու և հաստատելու ընթացակարգերը պետք է ներառեն հստակ և համապարփակ գործընթաց, որը վկայում է, որ քննարկվել և նկարագրվել է հետևյալը.

- ծրագրի հայեցակարգը և նպատակները,
- ծրագրի համարժեքությունը հաստատության առաքելությանը և ռազմավարական պլանին,
- ծրագրի խնդիրները, առարկան և մոդուլները,
- ծրագրի, ինչպես նաև յուրաքանչյուր դասընթացի և մոդուլի ակնկալվող կրթական արդյունքները,
- ծրագրի համապատասխանությունը նշված նպատակներին և ակնկալվող կրթական արդյունքներին,
- կատարման եղանակը և ECTS կրեդիտներով արտահայտված բեռնվածությունը,
- կրթական արդյունքներին համարժեք դասավանդման և ուսումնառության մեթոդները,
- կապակցումը հաստատության այլ ծրագրերին,
- ապագա զբաղվածության (աշխատանքի տեղավորման հնարավորության) խնդիրների հետ կապակցումը ,
- ծրագրի կառավարման խնդիրները,
- ծրագրի համարժեքությունը Հայաստանի, եվրոպական և համաշխարհային աշխատաշուկաների պահանջներին,
- մարդկային անհրաժեշտ ռեսուրսների ներգրավումը,
- անհրաժեշտ ինֆորմացիոն ռեսուրսները,
- ծրագրի ազդեցությունը ՄՈՒՀ-ի նյութատեխնիկական ենթակառուցվածքների զարգացման վրա,
- անհրաժեշտ ֆինանսական ռեսուրսների ներգրավումը,
- այլ ՄՈՒՀ-երի կողմից առաջարկվող համանման կամ հարակից ծրագրերի միջավայրային վերլուծությունը,
- ծրագրի պահանջարկվածությունը սովորողների կողմից, ծրագրի վերաբերյալ համապատասխան շահակիցների և մասնագիտական շրջանակի հետ խորհրդակցությունների անցկացումը, սովորողների արդարացի, հիմնավորված և չափորոշիչներին համապատասխանող գնահատման ներդրված մեխանիզմները,

ANNEX 2: Academic programme

The following are the main components of an academic programme

- Philosophy and aims of the programme;
- Relevance of the programme to the mission and strategic plan of the provider;
- Objectives of the programme, subject and modules;
- Learning outcomes for each subject and module;
- How the programme meets its stated objectives, particularly as regards intended learning outcomes;
- Mode of delivery and workload expressed in ECTS;
- Teaching and learning methods relevant to the programme;
- Relationship to other programmes offered by the provider;
- Industrial or other links, including possible work placement;
- Programme management arrangements;
- Relevance of the programme to the Armenian, European and international labour markets;
- Human resources implications of providing the programme;
- Information system resources needed for the programme;
- Impact of the programme on the physical resources and support facilities of the TLI;
- Financial implications of offering the programme;
- Environmental scan of similar or related programmes offered by other TLIs;
- Learner demand for a programme;
- Consultation on the programme with relevant stakeholders and peers;
- Fair, consistent and standards-compliant assessment of learners on the programme;

- ՄՈՒՀ-ի գործունեության դադարեցման դեպքում սովորողների շահերի պաշտպանության մեխանիզմները,
- սովորողների ընդունելության, փոխադրումների և առաջադիմության բավարար մեխանիզմներ որակավորումների ազգային շրջանակին համապատասխան դիմվումի հավելված և այդօրինակ այլ:

- Provision for the protection of learners in the event of the TLI ceasing to provide the programme
- Satisfactory provision for learner access, transfer and progression in the context of the national framework of qualifications (Diploma Supplement and the like).

Հավելված 3: Մասնագիտության կրթական ծրագրի պարբերաբար վերանայում

Ծրագրային պարբերաբար գնահատումը կարող է կատարվել առանձին մեկ ծրագրի կամ հարակից ծրագրերի խմբի շրջանակներում: Օրինակ՝ կարող է լինել համակցված գնահատում ՄՈՒՀ-ի որևէ ֆակուլտետում: Նման գնահատումը պետք է ձեռնարկվի երկու փուլով՝ ներքին և արտաքին:

1. Ներքին փուլը պետք է սկսվի հարցաշարային ինքնագնահատմամբ:
2. Ներքին փուլը պետք է պարունակի ծրագրում ընդգրկված ողջ ակադեմիական կազմի, ուսանողների և ծրագրի շրջանավարտների ներկայացուցիչների և այլ շահակիցների կողմից կատարված ինքնավերլուծություն: Այն պետք է նաև ընդգրկի անձանց, որոնք մատուցում են ուսումնառմանը ծառայություններ (գրադարան, ուսումնական գրասենյակ և այլն):
3. ՄՈՒՀ-ի ծրագրում չընդգրկված անձնակազմը նույնպես կարող է մասնակցել ինքնավերլուծությանը: Արտաքին շահակիցների հետ խորհրդակցությունները, շուկայի անհրաժեշտ ուսումնասիրությունն ու մասնագիտական ոլորտի վերջին նվաճումների տվյալները նույնպես պետք է ինքնավերլուծության մաս կազմեն: Ինքնավերլուծությունը պետք է ներառի դասավանդման և ուսումնառության գնահատականը, ինչպես նաև ծրագրին առնչվող ծառայությունների գնահատումը: ՈԱԱԿ-ը պետք է սահմանված կարգով ապահովի հետագա երաշխավորումների տրամադրումը և վերապատրաստումներ առաջարկի ինքնավերլուծության ոլորտում:
4. Ինքնավերլուծության արդյունքները ամփոփվում են ինքնավերլուծական զեկույցում, որը ներկայացնում է ինքնավերլուծության արդյունքների տվյալները՝ ներառյալ ծրագրի ուժեղ և թույլ կողմերը, հնարավորություններն ու վտանգները, ինչպես նաև կողմնորոշող ընթացակարգերն ու եզրահանգումները: ՄՈՒՀ-ը պետք է ներկայացնի ՈԱԱԿ-ին ներքին ինքնավերլուծության զեկույցի վեց օրինակ, ինչպես նաև էլեկտրոնային տարբերակը:

ANNEX 3: Evaluation of academic programmes at regular intervals

A periodic programme evaluation may be carried out on an individual programme, or on a group of related programmes. For example, there may be a combined evaluation of all programmes in a department of a TLI. Such an evaluation should be undertaken in two phases—an internal phase and an external phase.

1. The internal phase of a periodic evaluation should commence with a self-evaluation of the programme in question. This should be conducted in accordance with established international best practice regarding self-evaluation in tertiary institutions.
2. This internal phase of the periodic evaluation should consist of a self-study undertaken by all academic staff involved in the programme, student representatives, graduates of the programme and others with close involvement in the programme. This would include those involved in the provision of support services, such as library and information services and counseling services.
3. TLI staff not directly involved in the programme may also participate in the self-evaluation. Consultations with outside stakeholders and any necessary market research and review of recent research findings in the discipline concerned should form part of the self-study. Self-evaluation must include an assessment of the teaching and learning and an evaluation of the services related to the programme. ANQA will, in due course, provide further guidelines and offer trainings for TLIs regarding self-evaluation
4. The self evaluation will culminate in a Self Evaluation Report, setting out the findings of the self-evaluation, including an evaluation of the programme strengths, weaknesses, opportunities and threats and benchmarking procedures and conclusions. The TLI should submit a copy of this internal self-evaluation report to ANQA.

5. Հետևելով ինքնավերլուծությանը՝ ՄՈՒՀ-ը պետք է ձեռնարկի արտաքին գնահատում փորձագետների կողմից, ներառյալ շահակիցներին և ծրագրերի ազգային և միջազգային համադրական վերլուծություն կատարելու ասպարեզում իրավասու անձանց: Արտաքին գնահատումը պետք է վարվի միջազգային լավագույն փորձին համապատասխան;
6. Արտաքին փորձագիտական խումբը պետք է վերանայի ինքնավերլուծության զեկույցը և կատարի ծրագրի իր սեփական գնահատումը: Արտաքին գնահատումը պետք է լինի համագործակցային գործընթաց՝ հիմնված տեղական և միջազգային մասնագետների հետ խորհրդակցելու վրա: Մասնագետ-գործընկերներից բացի՝ արտաքին փորձագետներ կարող են ներգրավվել սոցիալական գործընկերներից, մասնագիտական ընկերակցություններից, ուսանողներից և ՄՈՒՀ-ի շրջանավարտներից: Արտաքին փորձագետների դերակատարությունը և պատասխանատվությունները, ինչպես նաև նրանց ընտրության չափանիշներն ու արձանագրությունները պետք է հստակ փաստաթղթավորված լինեն:
7. Արտաքին վերլուծությունը ամփոփվում է արտաքին վերլուծության զեկույցում, որը ներկայացնում է փորձագիտական խմբի հայտնաբերած տվյալները: ՄՈՒՀ-ը պետք է ունենա հնարավորություն մեկնաբանություններ կատարելու արտաքին վերլուծության զեկույցի եզրափակիչ տեքստի վերաբերյալ: ՄՈՒՀ-ը պետք է զեկույցի մի օրինակը ներկայացնի ՈԱԱԿ-ի քննարկմանը, որը կարող է բարելավմանն ուղղված երաշխավորումներ տրամադրել ՄՈՒՀ-ին՝ ելնելով զեկույցից և նախորդ գնահատման տվյալներից: ՄՈՒՀ-ը պետք է հետևողական լինի այդ երաշխավորումների նկատմամբ:
8. ՄՈՒՀ-ը պետք է ունենա պաշտոնական կանոնակարգ ինքնավերլուծության և արտաքին վերլուծության տվյալները քննարկելու և արդյունքներն օգտագործելու համար: ՈԱԱԿ-ը և ՄՈՒՀ-ը պետք է համաձայնության գան հայտնաբերված տվյալների իրագործման ժամկետների շուրջը:
9. ՄՈՒՀ-ը պետք է ունենա իրականացվող բոլոր ծրագրերի գնահատման մանրամասն ժամանակացույց:

5. Following the self-evaluation, the TLI should arrange to have an external evaluation conducted by a group of experts from outside the institution, including stakeholders and persons competent to make national and international comparisons in relation to the programme. The external evaluation should be conducted in accordance with established international best practice regarding external quality evaluation in tertiary education.
6. The external expert group should review the Self Evaluation Report and conduct its own evaluation of the programme. The external evaluation element should be a process of co-operation, consultation and advice between the independent experts from outside and the relevant players from within. In addition to academic peers, external experts may be drawn from the social partners, professional associations, students and alumni of the TLI. The roles and responsibilities of the external experts, together with criteria for their selection and protocols to be followed should be clearly documented.
7. The external evaluation will culminate in an External Evaluation Report setting out the findings of the external evaluation review group. The TLI should be given an opportunity to comment on the final draft of the External Evaluation Report, before the report is formally submitted for consideration and action by the TLI. The TLI should forward a copy of the final report to ANQA for consideration.
8. The TLI must have a formal procedure for considering and acting upon the findings of the self-evaluation and the external evaluation, together with a formal procedure for monitoring the implementation of the changes adopted as a result of the findings. ANQA and the TLI shall agree a timeframe for the implementation of the findings.
9. The TLI should have a detailed schedule for the evaluation of all programmes provided.

Հավելված 4: ՈԱԵԶՈՒ-ի ինտեգրում

1. Նոր կրթական ծրագրեր, առարկաներ և մոդուլներ մշակելու և հաստատելու ընթացակարգեր

Նոր կրթական ծրագրեր, առարկաներ և մոդուլներ մշակելու ու հաստատելու ընթացակարգերը պետք է ներառեն հստակ գործողություններ, որոնք կհավաստեն խնդիրների բարեհաջող լուծումը՝ փաստերի վերլուծության համակարգված մոտեցմամբ: (տես ծրագրի կառուցվածքը հավելված 2-ում)

ՄՈՒՀ-ի կողմից ՈԱԱԿ-ին ներկայացված հավատարմագրման ենթակա մասնագիտության կրթական ծրագրերը պետք է համապատասխանեն այդ ծրագրերի մշակման ու հաստատման գործընթացի բոլոր պահանջներին և պետք է լինեն համատեղելի որակավորումների ազգային շրջանակի (ՈԱՇ) հետ:

2. *Ուսանողների գնահատման ընթացակարգերը*

ՄՈՒՀ-երը պետք է հաստատեն ուսանողների գնահատման կարգը, որը պետք է լինի արդար և հետևողական, համապատասխանի ՈԱԱԿ-ի կողմից սահմանված չափորոշիչներին և ՈԱՇ-ի համատեքստին: ՄՈՒՀ-ը, որպես որակի ապահովման ընթացակարգերի մաս, ուսանողի գնահատման ընթացակարգերի արդյունավետությունը գնահատելու համար պետք է ունենա պարբերաբար անցկացվող միջոցառումներ, որոնք կերաշխավորեն գործնականում արդար, հետևողական և ՈԱԱԿ-ի չափանիշներին համապատասխան գործընթաց: Այդ նպատակով պետք է պատրաստվի պարբերաբար թարմացվող և հրապարակայնորեն հասանելի համապատասխան ձեռնարկ ուսանողների գնահատման քաղաքականության և ընթացակարգերի մասին:

3. *Կրթական ծրագրերի ընթացիկ մշտադիտարկման կարգը*

Կրթական ծրագրերի ընթացիկ մշտադիտարկումը կարևոր է, քանի որ այն երաշխավորում է որակի և պահանջվող չափորոշիչների պահպանումը: ՄՈՒՀ-ը պետք է ունենա համապատասխան ընթացակարգեր և մշտադիտարկի ծրագրերի հաջող ընթացքը, որպեսզի.

ANNEX 4: ESG Integration

1. *Procedures for design and approval of new programmes, subjects and modules*

Procedures for the design and approval of new programmes, subjects and modules, should include clear and comprehensive provision for the presentation and structured consideration of evidence that the following issues have been satisfactorily addressed (see the structure of the programme in ANNEX 2)

The academic programmes to be submitted for accreditation by ANQA should have satisfactory programme design and approval process and include appropriate procedures for compliance with all requirements, including compatibility with the National Qualifications Framework (ANQF).

2. *Procedures for the assessment of learners*

TLIs should establish procedures for the assessment of learners, which are fair and consistent, are in compliance with standards determined by ANQA and in the context of ANQF. The TLI should also have, as part of quality assurance procedures, systematic arrangements for evaluating the effectiveness of the learner assessment procedures, to ensure that they are in practice fair, consistent and in compliance with ANQA standards. An appropriate manual explicating the policies, procedures of student assessment should be kept update and made publicly available.

3. *Procedures for ongoing monitoring of programmes*

Ongoing monitoring of programmes is essential to ensure that quality and standards are being maintained. The TLI should have a detailed procedure in this regard. TLIs should monitor the success of their programmes:

- երաշխավորի կրթական ծրագրի մասնագիտական ոլորտում մնալու ակտուալությունը,
- գնահատի ուսանողների կողմից ակնկալվող կրթական արդյունքներին հասնելու աստիճանը,
- գնահատի դասընթացների և գնահատման մեթոդների համապատասխանությունը կրթական արդյունքներին:

Այդ նպատակով անհրաժեշտ է ստեղծել համապատասխան հանձնաժողովներ՝ հստակ տարանջատելով դրանց պատասխանատվությունները: Հանձնաժողովները պետք է երաշխավորեն, որ յուրաքանչյուր կրթական ծրագիր սահմանված կարգով մշտադիտարկվում է, հայտնաբերվում են ակնկալվող կրթական արդյունքներից շեղումները, կատարվում են համապատասխան շտկումներ և պարբերաբար գնահատվում է կատարված շտկումների արդյունավետությունը:

4. Յուրաքանչյուր ծրագրի շրջափուլային գնահատման ընթացակարգերը

Ծրագրերի պարբերաբար պաշտոնական գնահատումը երաշխավորում է

- ծրագրերի որակի բարելավումը,
- ծրագրերի՝ սովորողների կարիքներին, ակադեմիական և աշխատաշուկայի պահանջներին համարժեքությունը:

Այդ նպատակով ՄՈՒՀ-ը պետք է ունենա ընթացակարգ, որը կապահովի յուրաքանչյուր ծրագրի պարբերաբար գնահատում (մանրամասների համար տես հավելված 3):

- to ensure that programmes remain current and valid in the light of developing knowledge in the discipline and practice in its application;
- to evaluate the extent to which intended outcomes are being attained by learners; and
- to evaluate the appropriateness of the curriculum and assessment, in relation to the outcomes.

An appropriate structure of committees, or equivalent, should be established, with clear delineation of responsibilities. This should ensure that each programme is monitored on an ongoing basis, deviations from intended outcomes are identified, corrective action taken, and systematic evaluation undertaken of the effectiveness of the corrective action.

4. Procedures for evaluation of each programme at regular intervals

Periodic formal evaluation of programmes is an important means of ensuring, among other things, that

- quality improvements are made to programmes
- programmes remain relevant to learner needs, including academic and labor market needs.

The TLI should have a detailed procedure for this purpose. This procedure should provide for regular evaluation of each programme, at least once every five years (see ANNEX 3 for more details).

5. Անձնակազմի ընտրության, նշանակման, գնահատման և զարգացման ընթացակարգերը

ՄՈՒՀ-ը պետք է պարբերաբար վերանայի մարդկային ռեսուրսների քաղաքականության և ընթացակարգերի արդյունավետությունը: Մասնավորապես, քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կարող են վերաբերել ծրագրում ընդգրկված անձնակազմի ընտրությանը, նշանակմանը, գնահատմանը և զարգացմանը: Անձնակազմի զարգացման ծրագիրը և դրա համար բաշխվող ռեսուրսները պետք է առաջնահերթություն լինեն:

6. Առկա տարածքային պայմանների, սարքավորումների և օժանդակ ծառայությունների գնահատման ընթացակարգերը

ՄՈՒՀ-ը պետք է պարբերաբար վերանայի իր առկա տարածքային պայմանները, սարքավորումների վիճակը և օժանդակ ծառայությունները, ինչը կերաշխավորի դրանց համարժեքությունը իրականացվող ծրագրերին և արդյունավետությունը:

7. Կրթական ծրագիրը սպասարկող ծառայությունների գնահատումը

ՄՈՒՀ-ը պետք է պարբերաբար վերանայի իր հիմնական և լրացուցիչ կրթական ծրագրերը սպասարկող ծառայությունների արդյունավետությունը: Այդ օժանդակ ծառայությունները պետք է ներառեն առնվազն հետևյալը.

- գրադարանային, տեղեկատվական և համակարգչային ծառայություններ,
- ուսանողներին աջակցելու ծառայություններ (թե՛ ուսումնական, թե՛ արտասուսումնական),
- վարչական ծառայություններ,
- տեխնիկական ծառայություններ,
- սպասարկման և պահպանման ծառայություններ,
- ծառայություններ, որոնք հասանելի կդարձնեն ՄՈՒՀ-ի առաքելությունը և գործողությունները ներկա և ապագա ուսանողներին, այլ ՄՈՒՀ-երին, գործատուներին, մասնագիտական միություններին և հասարակությանը:

Այդպիսի վերանայումը պետք է կենտրոնանա այն հարցի շուրջը, թե որքանով է այդ ծառայություններից յուրաքանչյուրը նպաստում հաջող ուսումնառությանը: Մասնավորապես, պետք է ուսումնասիրվեն

5. Procedures for selection, appointment, appraisal and development of staff

The TLI should review the effectiveness of its human resources policies and procedures regularly. This will in particular relate to the procedures for selection, appointment, appraisal and development of staff involved at any level in the delivery or support of a programme. A programme for staff development, with appropriate resources allocated to it, should be a priority.

6. Procedures for evaluating premises, equipment and facilities

The TLI should regularly review the effectiveness of its premises, equipment and facilities, to ensure their continuing adequacy and effectiveness in relation to the programmes provided. This review should focus on their contribution to successful learning.

7. Procedures for evaluating services related to programmes

The TLI should regularly review the effectiveness of all academic and other support services related to its programmes of higher education and training. The support services to be included in these procedures should include, but not necessarily be limited to:

- library, information and computing services;
- student support services (both academic and non-academic);
- administrative services;
- technical services;
- premises servicing and maintenance services; and
- services aimed at communicating the TLI's mission and operations to learners, potential learners, other institutions, employers, professional bodies and the general public.

This review should focus on the contribution of each of the identified services and facilities to successful learning by learners on the programme. In the case of each of the services and facilities the areas in question should be

- ծառայությունների և նյութատեխնիկական միջոցների արդյունավետությունը և այն չափելու մեթոդները,
- դրանք առավել արդյունավետ դարձնելուն ուղղված քայլերը:

8. *Որակի ապահովման ընթացակարգերի արդյունավետությունը գնահատող կանոնակարգերը*

ՄՈԻՀ-ը պետք է ունենա որակի ապահովման ընթացակարգերի արդյունավետությունը պարբերաբար գնահատելու մեխանիզմ: Այն պետք է ընդգրկի ՈԱԱԿ-ի կողմից պարբերաբար դիտարկվելու վերաբերյալ դրույթ:

9. *Թափանցիկության և տեղեկատվական ծառայությունների ընթացակարգերը*

ՄՈԻՀ-ը պետք է ունենա ներդրված մեխանիզմներ, որոնք ապահովում են կրթական տեղեկատվական ծառայությունների թափանցիկությունը:

- The extent of effectiveness of the services and facilities and the methods of measuring them
- The steps undertaken to improve it to make it more effective.

8. *Procedures for evaluating the effectiveness of quality assurance procedures*

The TLI should have in place a systematic mechanism for evaluating the effectiveness of its quality assurance procedures. This should include, but not necessarily be limited to, provision for periodic reviews by ANQA.

9. *Procedures for transparency and information provisions*

The TLIs should have in place set mechanisms providing for transparency of the educational information provisions.

**ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԻ ԱԴԱՅՈՎՄԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԴԻՄՆԱԴՐԱՄ**

ԴԴ, Երևան, 0028, Օրբելի 22,
info@anqa.am, www.anqa.am
Հեռ: (+374 10) 22 91 46, 22 91 47
Ֆաքս: (+374 10) 22 91 48